ב"ה

Farbrengen with the Rebbe

התוועדות
י"א ניסן תשמ"א

CONTENTS:

Sicha 1:

There are special times when G-d gives us powerful blessings. This is definitely true when entering the 80th year. And the reciprocation must be based on the blessings that we receive, translating into day-to-day action.

Sicha 2:

A special thank you to all the well-wishers, specifically the President of this country. The recent attempt on his life signals the utmost necessity for proper school education. Particularly the need to spread the recognition of G-d, who is an "eye that sees and ear that hears."

Sicha 3:

True gratitude to G-d is expressed only by using the gift G-d gave to its fullest. Since G-d saved the President and restored his health, he must use his influence for the sake of spreading justice and integrity throughout the world. This must also be the approach of every human being, to utilize his G-d given talents and abilities to their fullest.

Sicha 4:

This country's influence in utilizing abilities of spreading justice and integrity is curtailed due to the fact it relies on other countries for oil. We must learn from the "blessing on the sun" to utilize the sun as a source of energy. We are discussing this topic because: 1. One good deed can tip the scale. 2. Although only a small audience is present, it will eventually spread to the highest echelons.

Sicha 5:

Promotion of all the mivtzoim, especially the timely Mivtza Pesach. Staying loyal to the clause of constantly rising in holiness, we will announce a new mivtza.

Sicha 6:

True unity in Tzivos Hashem is only through Torah. Therefore, a special Torah for children under bar mivtza will be written in Yerushalayim. Various specifics of the mivtza.

Sicha 7:

Taking lesson from the daily chumash which discusses the offerings forbidden to be sacrificed outside the Beis Hamikdash, a Jew must use his entire enjoyment and energy only for G-d, they can only be offered on the altar.

Summary
Sicha 1

Givers, not only receivers

|6 Min

Torah teaches us that we all should thank G-d for all he gives us, especially on a special occasion, to the extent that we begin with a brocha.

G-d wants us to not only be receivers, rather to give as well, therefore He gives us the power to praise Him for what He gives us (which is the *shira* that each creation sings), as if we're giving and adding something (not just to the *malochim* but) to G-d!

Being thankful at special times

|5 min

Practically this means: there are constant blessings from above in the form of nature, but then there are special occasions, e.g. yomtov and lifecycle events when there are special praises instituted.

The beginning of the eightieth year of one's life, connected with special strength, is definitely an occasion (which comes together with the added capabilities) for special thanks to G-d. And added strength and blessing must translate into our avodah, fulfilling G-d's will, and that being the inspiration for the good we do for a fellow man to be in a lasting manner.
And so, on a birthday, especially one marking a milestone, we receive the strength not only to correct the past, but to go forth ever stronger. And this all, when performed joyfully, can be accomplished in a manner surpassing all limitations.

The advantage of the majority

|2 min

Working as part of the rabim will bring a padah b'shalom, a peaceful redemption, and through spreading yiddishkeit we will immediately bring moshiach, especially being in this opportune month of Nissan, b'nissan asidin l'higoel.

SICHA
1

Reciprocal Blessing

Benediction and Gratitude

Our Sages and Torah instruct us to begin with a blessing. Indeed, the Alter Rebbe begins Igeret Hakodesh, with the words: “One should begin with a blessing.” This is because everything is connected to and prescribed in Torah, which means “instruction;” it is a Torah of Life, giving us direction in life, for every Jew to live by its teachings. Now, Torah begins with the letter “beis.” The Midrash explains, it is because “Bracha – Blessing” begins with a “beis.” We must therefore begin by expressing thanks to God, the “Source of all blessings” for all the blessings which He bestows upon every Jew, the spiritual as well as the physical. This is ever more significant when a special occasion occurs in one’s life ¬– a special situation and an additional blessing.

Now, no element of Torah solely “gives,” or solely “takes.” Rather, Torah is perfect, containing both elements. So when a Jew, or any being, receives a blessing from God, it contains both elements: First, the blessings “descend” from God, their Source, and when the person thanks God, it is an “upward” movement, in Chasidic terminology.

In simple words: God desires that every creation, especially a Jew, who is tasked with fulfilling the world’s purpose, should have everything he needs. Once God – being the source of all blessing – fulfills his needs, He gives strength to the recipient to “sing praises to God” for His blessings, for He did not want our blessings to be entirely undeserved.

Indeed, the Midrash enumerates how each particular creature praises God, this a form of blessing, gratitude and thankfulness for having created him, and for constantly giving him life. And when the person praises God, he is “giving to God,” so-to-speak, and in fact “enhancing” Him.

This is similar to the Talmud’s statement, “Everything is in the hands of Heaven except the fear of Heaven,” meaning, God relies on our contributions and achievements with regard to fear of Heaven. In the same vein, our Sages taught: “When the Jews fulfill

God's will, they increase vitality On High." Moreover, the verse states: "Raise your hands in holiness and bless God," meaning, God gives us strength to bless Him, so-to-speak.

The Talmud recounts the "Faithful Shepherd" Moses' statement: "Please, let God's strength be increased." Through his supplication and prayer, he brought about an increase in God's strength. True, it wasn't entirely Moses' own doing; the Talmud recounts that God instructed him to pray, but thereafter, he achieved it through his own efforts.

This, then, is the Torah's lesson: God constantly bestows upon us the blessing of creation; renewing the act of creation daily from nothingness. However, He fixed this process into a pattern of nature. This is why Jewish law states that "Reciting Hallel each day is not a good custom;" for Hallel is only recited on unordinary occasions; special days such as the festivals, starting with Passover.

So too in one's personal life exist extraordinary occasions. For some, we recite the Shehecheyanu blessing, while for others, we don't. Nevertheless, being a special occasion, it is appropriate to "begin with a blessing," to thank God, the Source of all blessings, "Who has granted us life, sustained us, and enabled us to reach this occasion." Especially today, upon entering the 80th year, "the age of strength." Chasidic teachings explain that "strength" in this context refers not to harshness and judgment, Heaven forbid, rather, it connotes an overwhelming surge, blessings which pour forth forcefully and plentifully, and are extensive, broad and deep. This further underscores that today we must begin with a blessing.

And since we must increase our blessings, and God "only asks according to one's abilities," He grants the strength to begin with plentiful blessings.

We touched upon this briefly above: When receiving a blessing from God, we cannot suffice with merely being a recipient, rather, to be worthy of the blessing, we are expected to increase our service of God.

Commensurate to the blessing bestowed by God, a Jew must increase his service of God: The Mishnah states: "I was created to serve my Owner." Or, the second version: "I was created only to serve my Owner." These are the two components in serving God: "Good for God" and "Good for His creations." "Good for creations" refers to mitzvot between man and his fellow; for a relationship will only endure and overcome all obstacles, when it is founded upon the knowledge that the relationship itself is God's commandment, so the person fulfills it "with all his heart, all his soul, and all his might." In our case, on any birthday, and especially one which is a special milestone, one is granted additional abilities to accomplish even more than he has until now.

And certainly, if one's service in the past was lacking, he can make up what was missed, and in far greater measure. And since, as mentioned, "God only asks according to one's abilities," He grants abundant abilities; an overwhelming surge of blessings.

This also enables the person to use these abilities to their fullest: In general, to serve God, and specifically in the two modalities mentioned before: "Serving God" and "serving the creations." Additionally, like everything related to the service of God, we must "Serve God with joy and gladness." This must all be done joyfully, for "joy breaks through boundaries," providing the opportunity to go beyond all limitations.

Moreover, when we follow Torah's instruction: "Do not separate yourself from the community" – uniting with other Jews, and all Jews, even becoming one entity, then our service takes on the strength of the community, and consequently, we becomes freed from all distractions. This brings about the redemption's arrival in a peaceful manner.

And although usually, victories are achieved through battle, God, in His kindness, allows it to be achieved peacefully – "Because of the many who were with me;" because we unite with the community and the entire Jewish people. And Jews uniting and accomplishing together, spreading Torah and its mitzvot; Judaism and the wellsprings of Chasidism to the outside becomes an appropriate preparation; "It is as though he redeemed Me and My children from amongst the nations," – until it occurs in reality, and God and His children are, in fact, redeemed – immediately bringing the true and complete Redemption through our righteous Moshiach.

And as the verse states: The Redemption will be "Just like the Exodus from Egypt," especially as we stand now in the month of Nissan – "In Nissan they were redeemed and in Nissan they will be redeemed." May it occur speedily in our days, through our righteous Moshiach.

Summary
Sicha 2

Appreciation to the well-wishers, especially the president

|11 min

Opening with blessing alone is an act of being grateful. In addition, there is the general gratitude to all those who gave or had intention to give, their blessings. Specifically, there is the gratitude to the President for his blessings. Especially his current health situation; he is recovering B"H but still has a long way to go.

There is a tremendous gratitude to him, since he is the man through which G-d's will is fulfilled for the public in his country.
Although he mentioned the general movement of Chabad which was brought here through my father-in-law in his well-wishes, still, it is connected with an individual, and therefore I ought to thank him.

The President should be blessed with: 1. A complete recovery. 2. He should utilize the power vested in him by the majority which elected him for the good of the general and specific populations. The fact that he was chosen for such a post is itself a proof that he has the necessary capabilities to succeed in his position. 3. He should have the merit to fulfill the will of G-d in every detail, him being only a messenger, while G-d is the true ruler. The necessity is magnified being that this country is a superpower, which openly announces "in G-d we trust". This will strengthen his spiritual well being which will in turn strengthen his physical health.

A lesson in education from the assassination attempt

|19 min

Everything is by divine providence, we must therefore learn a lesson from all occurences to utilize in our actions. The recent event, namely, the assassination attempt on the president, begs the question: how could it happen that someone should shoot at a fellow? This is something that is against rational reason.

People tend to tie such occurrences to the bitterness of poverty, which reveals such evil character. This attitude is against the directive of Torah, which states, "be wary of the children of the poor; for from them Torah will come forth." This means that children of paupers have a great potential in regard to torah study. This principle is true with worldly matters as well: when poor children receive a proper education, this spurs them to be more steadfast in all matters of kindness and good than other children who are raised in a more luxurious household.
In this situation, that was far from the case, the attempt was made by someone who came from a wealthy upbringing.

If so, what was the reason? We are forced to say that it was caused by the education (or lack thereof) that he received. His father never disciplined him, and he wasn't educated with the simple faith that G-d is the creator of the world and pays attention to all its happenings.
His education was based on self interest, he doesn't need advice or to heed anyone, therefore he thinks that if he will be a "smart boy", he will utilize his capabilities to harm himself and his fellow. Through this, he will publicize his being. And since the education that he did recieve was all about amassing knowledge, he will be able to channel this knowledge to attain arms.
The education that he received from his parents and the school was based on "a person is a wild animal", and that's the way it should remain.

The only fear that he knows is of punishment. But here is stressed that a person is the only real owner of himself, and therefore, if he will find a way, he will escape punishment. Moreover, the real greatness is not to be scared. The fact that there is "an eye that sees and an ear that hears,"is something he's only told superficially, not from the heart.

He is told that he is to separate religion and state. No funds are allocated to studies about G-d, although this is the very basis of the country. The country was established by those who fled from their hometowns in order to serve G-d freely. The facts however were then twisted, and an education was established cut off from religion. Even to mention religion is forbidden. The children are taught about the greatness of man and his abilities. About G-d, however, they are not told; not even about His existence.

There is a rule: better take care of a disease before it starts, therefore when we are told about such an extreme dilemma, it is best to fix it at its root, before it goes out of control.

A summary of the above to be brought into action

|9 min

In summary: After the occurence of such a terrible event it must be decided that the knowledge of G-d and that he sustains man should be included in school education, stealing being therefore forbidden. With such an upbringing, events like these are not due to happen further.

The second idea: Based on what the president signed in the past years, there should be one day that will be set aside to think how one can increase in the betterment of education. The goal being, how can we improve the upbringing of the children, enabling them to act in the world like fully civilized people. In addition, children should every morning say a non-denominational prayer that there is one G-d Who sees and hears all that happens.
If the school system intends to raise the child a normal being, and they indeed implement the above suggestions, then people will not even think about searching for arms, being that they'll knows that there is a G-d Who sees and hears all.

SICHA

2

Give this Country a Prayer

A Personal Message to the President

Every aspect of a Jew's life has a basis in Torah, and the same is true of expressing gratitude a and beginning with a blessing.

One of the first mitzvot upon entering the Holy Land, was to bring the first of one's fruits to God. When offering the fruit, one states: "I declare today to God…" Rav Saadya Gaon explains that "I declare" is an expression of gratitude. Likewise, a person is obligated to express gratitude to his fellow man.

Therefore, to all those who offered their birthday wishes and blessings, and to those who will yet send their blessings, may each and every one of you be blessed.

And, as the Talmud says, "Pray for the welfare of the State," for the country in which, by Divine Providence, we reside. It is led by its government, and an individual was elected to lead it, who represents the entire United States.

And if we must express thanks to every person, how much more so must one reciprocate the blessings extended by the President. Especially, considering his current personal situation and medical condition.

Shockingly, an attempt was recently made on his life. This is incomprehensible; the very opposite should be the case. But it did, nevertheless, take place, and by the mercies of Heaven he is recovering, and his recovery will be not only speedy, but also complete.

Despite the fact that he has not yet fully recovered, he sent his good wishes, even committing them to writing and with his signature. How much more, then, is it most appropriate to reciprocate my gratitude and blessing.

He is a person "Upon whom the public relies." "The hearts of kings and princes are in the hands of God" – through him, God's will is fulfilled for the good of the public, including the Jewish citizens living in this country amongst all the other nationalities

who live here. Therefore, he fully deserves, as emphasized in the Torah of Truth, the Torah of Life, a special, great blessing.

His good wishes were intended for the entire movement that was brought here by my father-in-law, the Rebbe, known as “Lubavitch,” or “Chabad.” Practically speaking, however, the blessings were expressed to an individual. As such, it is incumbent upon me to publicly express my wishes – and not merely because it is incumbent, a but it is with a full heart, as they are my sincere wishes – for a speedy and complete recovery.

At the same time, I urge him to utilize the possibilities, the capabilities and the powers which are given to a person who is selected by the public, especially in a country made up of many nationalities who, together, elect him through a majority. The minority, as well, accepts him as their President and representative, authorizing him to administer on their behalf all of their country’s affairs, both foreign and domestic. May he utilize these powers to their fullest, for the public and individual good.

Now, in Torah, although “the majority rules,” every individual’s own value is still preserved. And since Torah demands that a true leader advocate both for the community’s interest and for the individual – and Torah does not demand the impossible – it is certain, therefore, even self-understood, that these two goals can be attained without contradiction between public and individual interests, and even such that the two complement each other.

This brings perfection both to the individual and the community, and ultimately it affects the perfection of the entire world.

This knowledge, that God placed this responsibility upon him to serve and assist, proves that it is surely within his power to do so; he need only actualize his potential. But in order to actualize it, he must have no future distractions from medical problems.

In addition to his speedy and complete recovery, and to his respite from all other distractions – may he merit to the will of the Creator and Director, Who conducts the world in every particular detail – Who is called “King of kings,” Almighty God – and to fulfill His will fully, with joy and happiness. When one resolves firmly to do so, God assists him to achieve this even more completely than could have been envisioned.

This brings me to the second part of the thanks I wish to express to the President: First and foremost, my wishes for a full recovery of his body. Then, also, may he use the resources and the powers of the Presidency to spread goodness in all respects, in an open and revealed way, for the benefit of both the community and the individual. This must all be based upon the recognition that his role and authority are endowed by God Almighty, and He grants the strength to succeed.

To succeed such that everyone whom he leads must recognize that his work is permeated with a faith in the One God, the God of Truth, Who conducts every detail in this world, and certainly “the hearts of kings and princes,” and most certainly this country, which plays a leading role in affairs of the entire world.

When his actions are based upon, and permeated with, simple faith, a complete faith in the Creator and Director of the world, which is proclaimed openly: “In God We Trust” – not mere faith, but a full confidence and trust in God – meaning that God is in full control, and man is merely the agent who carries out His direction below – this faith will surely fortify his spiritual health, and, as a consequence, his physical health as well.

This will also bring blessing to all his decisions and all his affairs, in general, especially those affecting the entire country, making them doubly good, as on the third day of Creation, – it is now Tuesday night – when God declared twice: “It is good,” “Good for Heaven and good for mankind.” There are those who mistakenly think that these are two separate ideals.

This is not the case, however. Rather, just as every moment of the first Tuesday of Creation – literally, every single individual moment – was permeated with both the “good of Heaven and mankind,” so too, a person’s every action for the good of his fellow man must be permeated by a faith that it is “good for Heaven.” And when one acts for the sake of Heaven, he does so not only on his own behalf, but also for all mankind.

The Baal Shem Tov teaches that a person must learn a lesson from everything he experiences.

All the more so with a major event a that has shaken the entire country – it surely holds an important lesson; not just a theoretical, philosophical lesson, but a practical lesson, for “Action is the main point.” When we reflect upon this shocking event, one must begin with: How could such a thing occur in the first place? It seems to be entirely senseless, to shoot the President… And it was an American citizen, as well.

This trauma cannot be without a tangible lesson or action, and our reflection must bring about some kind of change, or some type of practical action.

As stated, our reflection must begin with: How is it possible, that a person should commit such an act that is so incomprehensible, at odds with all reason and sensibility? In the past it has been argued that poverty is the root of all crime; it embitters the person, which, in turn, leads to feelings of revenge.

This is incorrect for several reasons: First of all, it contradicts the Talmud's teaching to the contrary: "Be vigilant with the poor children, for they will achieve Torah scholarship" – precisely because they are poor.

This carries over into the world in general: When the children of the poor receive a proper education, the fact that they are financially disadvantaged, on a lower level of the economic ladder relative to their peers, motivates them to strive and exert themselves even more, to do even better in all matters of kindness and compassion, outshining those who are not poor, those from a middle class or an affluent background.

For Jews, this is expressed first and foremost in the obligation to treat the children of the poor with extra care, because "Torah comes forth from them," more than from the children of the rich.

The same principle applies to all nations of the world: When a person grows up in poverty, under normal conditions his conduct will differ from those around him, it will cause him to exert more of his energy – and enlist others to help him – not to descend into immorality. But more so, he strives to stand above it and reach true heights to prove that, notwithstanding the distractions of poverty, he overcame them, and achieved greater, higher, and farther-reaching accomplishments than those of his wealthy peers.

In fact, we see: The one who attempted the assassination did not grow up in poverty. To the contrary, he was raised amidst affluence. In the words of the verse: "His father never scolded him," and apparently he was denied nothing. So lest it be argued that poverty is the root of crime, this incident makes clear that the root-cause of bad behavior cannot be traced to poverty, but something else.

Where can we find the cause? The present case points us toward education.

First of all, "his father never scolded him." Secondly, he was not instilled with faith: A simple faith in the existence of the Creator and Master of the universe, Who watches every individual, which negates the notion that life is a free-for-all in which one need only be smart enough – I won't say wise, because it's foolishness – to utilize one's opportunities in order to inflict harm upon someone else, and in the process, inflict greater harm upon oneself than the other. This is because the other person is harmed physically, while the perpetrator harms himself both physically and spiritually, in this world and the World to Come.

When education is viewed only as an accumulation of knowledge, and as long as one accumulates knowledge, he is "educated" – the perpetrator may have excelled in his studies, or perhaps he didn't excel, so he added to his array of knowledge the skill of handling arms. He even mastered the subject.

His accumulation of knowledge was not connected to a purpose – the ideal purpose being, to bring true good to oneself and one's surroundings; rather the goal is to prove that "I am the only one that matters," and therefore, "Why should I consider another person, never mind obey someone else?" And he was raised according to the philosophy of liberalism, that one may not interfere in a child's life, he must be allowed to act as he wishes. As to the verse, "Man is born a wild donkey," the argument goes, "If God created him that way, it's no business of his father and mother to guide him." They allow him to 'pasture' and behave as he sees fit.

True, by law one is required to send their child to school, but the school is not permeated with the notion that its role is to form or create the child's character – that he be a kind person; that he know that although he is accumulating knowledge in school, his most important knowledge is how to do good around himself, and that this is the truest good for himself, as well – this doesn't even enter the curriculum.

And whatever is included is taught as fear of punishment: "If you are fool enough to be caught, you will be punished." This only compounds the attitude which he was already taught, that he must fend for himself, and he can do as he chooses, so certainly he can outsmart the system, and devise a scheme to escape punishment.

Indeed, how can he truly demonstrate his greatness? By causing pain or damage, proving that he has no consideration for those around him.

The fact that there is "An Eye that sees and an Ear that hears," is something he's never heard spoken in a sincere manner. If it was ever mentioned, it was superficial lip-service.

And certainly once he set foot in school, it was made clear to him that the school cannot get involved in his character and conduct; he's an independent person and the school merely offers the opportunity to accumulate knowledge which he can later use to whatever end he sees fit.

And if he might hear God's Name mentioned, it is with the explanation that there must be a separation between "education" and "faith" – not that both are necessary, only taught at separate times, but rather they are "separated," Heaven forfend, such that no funding is given toward learning about belief in God; no time is allocated for prayer to the Creator and Director of the Universe.

And this is all supported by the claim that it is fundamental to the ethos of this country – when everybody knows the opposite to be true: This country came into existence as a result of people who came here because they were disallowed from believing in the Creator and Director of the Universe as they saw fit; they were forced to flee their homeland, finding refuge here and establishing this country, a place where they could

believe in, and serve, the Creator and Director of the Universe, and where each group could worship God as they wished.

But now this has been twisted and contrived – and the education system established – such that education is not only separate from religion, but with the emphasis that religion is not allowed, God forbid, to be mentioned to children in school, because it violates the very foundations of the country.

For hours on end, all the child hears about is the greatness of man, and his own abilities. Certainly God’s greatness is never mentioned – but even His existence is never mentioned. This leads to the aforementioned event; to this the unfortunate behavior. To our great sorrow, they’re exploring all kinds of means to prevent such attacks in the future.

But what are they focusing on? How to prevent the outcomes, the symptoms. We’re not focusing on the underlying philosophy, the approach, which led to this outcome.

A person who is ill can be healed in one of two ways: One is to wait until he’s in grave danger, and then begin to seek a remedy, or he can be sent to a hospital where he will be confined due to his unstable condition, for he is unhinged.

Then there is the correct approach: To ensure from the start that “All the illnesses that I placed upon Egypt will not befall you.” The disease of crime is a reality, but the recognition of the illness must lead to an outcome: that we change our approach to education to prevent the disease in the first place – before it infects anyone, and especially before it infects the children of the wealthy.

For the children of poor homes to be able to commit a crime, they must overcome many obstacles until they can obtain the money and develop the audacity to go through with it.

This is not the case with the children of affluent homes, however, many of whose parents have abdicated their responsibility to raise children who believe in God, because the parents themselves don’t have as much faith as they should… They still feel that they must do something for their child, so they give him his every wish; and he is constantly told, with a pat on the shoulder: “You’re a good boy! You’re healthy, you’re smart...” And the results we see in the news...

He has no shortage of money, so he bought weapons.

His warped education brought this. Warped, because it’s based on the belief that one’s own strength and power bring prosperity. The child is taught to focus on bolstering his or her own bodily strength through bodily exercise; then they’re taught how to manipulate everything around them to serve their own desires.

And his desires have remained as they were at birth – in the words of the verse, "A person is born a wild donkey" – his desires were never domesticated.

Any discussion of ethics is, at best, based upon the fear of punishment, and is conducted so as to undermine, either directly or indirectly, the realization that "An Eye sees and an Ear hears" all his actions.

Had this been properly instilled, then just as when a security man is right near him, watching him pull out his gun, even he would have been deterred from committing a crime… But what if he is standing behind the security man? No one ever taught him to think about God in Heaven, Who has "An Eye that sees and an Ear that hears" –… So he utilizes the wealth, and the freedom granted by this country to do as he pleases, not to serve God and be peaceful, not to serve the Creator, Whom all intelligent people agree exists, for the simple reason that it was never mentioned. Any mention in this regard was lip service, which immediately turned to discussions of the physical, and then of materialism.

To summarize: The recent incident must, first of all, serve as a wake-up call to action: True, a formal decision must be made, but if it needs to be reviewed by committees, then be sent for a vote, then sent for a nationwide referendum… No one knows what kind of tragedies might occur, God forbid, in between.

This is not introducing a "new" resolution; it is based upon the Bible whose values are accepted by all nations, and certainly in this country.

When the education of our nation's youth is predicated upon, "I am the Lord your God" – there exists an entity that created everything around you and He is "your God," He gives you life in all places and at all times. Continuing on this foundation he is taught: "Do not steal; do not murder…" since he has already internalized his faith in God, he will certainly not steal nor kill.

And then we won't need to heal this dangerous "illness" – it will have been prevented, we won't arrive at this situation of unhealthy children and students – certainly not this life-threatening illness which threatens the lives of others, and endangers the life of the perpetrator.

This is the other point, which is also emphasized by the President in his greetings: he holds in especially high esteem the earnest and devoted efforts for education, with the knowledge, as we often spoke and publicized, that the primary point of education is to teach the individual to be an upright person, not to "live wild," but to be a civilized person who strives for a civilized world, and who takes society around him into consideration.

And in order to help raise an upstanding and civilized generation of people who won't harm themselves or others, comes the second ingredient: give the child a knowledge of the world around him, enabling him to harness the world as a civilized person does, until he maximizes his own unique potential based on his personality, his character traits, his nationality, his family, and so on.

Indeed, this has been the fundamental issue that we have emphasized in recent years: the vital need for proper education. And in recent years, the presidents have signed proclamations declaring a specific day as "Education Day, USA" – a day dedicated to practical reflection on the topic of true education, an education that will produce an upright person.

Even though at first a the child won't see it as "his own" straight path, it is only because he is at the beginning of his education.

There will be no need to resort to instilling a fear of mortals, because he will be educated from his earliest youth – from the very beginning, at home, and this will continue at school, each school in its own way.

However, every one of them should start the day with a prayer that is uniform for all students. This does not mean to introduce practices that lead to conflict and rifts between people, but a simple, brief mention of the existence of "One God," Who possesses "An Eye that sees and an Ear that hears." This means that God sees everything that is happening in this school, everything that happens in the lives of this boy or girl, and He provides the bread that they eat each and every day.

The child starts his day thanking God: "I offer thanks to You, living and eternal King, for You have mercifully restored my soul within me; Your faithfulness is great!" – that is the version which Jews in general and children in particular, recite in their homes, as soon as they awaken and start their day.

Every school should adopt a similar brief prayer with these points.

Today the circumstances are such that the principal education of boys and girls is not, as in times past, in the home, by the father and mother. Rather, as we see in the case of the would-be assassin, today one cannot rely on the parents; the responsibility of a child's education rests entirely upon the school.

The school's first and foremost responsibility is to transform each student from the wildness of youth, and develop him into an upstanding human being, by focusing on his own character, emphasizing it to the student.

And only afterwards do we explain that in order to be a productive person, you need to study the various other subjects taught later in the day.

A specific day is designated to reflect upon this, and with the emphasis that this does not mean undertaking a new resolution – the "resolution" was already made when the Bible, the Torah, was given and it was accepted fully, that "I am God, your Lord." And He commands, "Honor your father and mother." And He commands, "Do not steal." "Do not murder." And further: "Do not covet anything that belongs to your fellow," because it belongs to someone else, no matter how small it is; how much more so must one respect another person's health; how much more so his life.

Then it will never occur to him to seek weapons, even for self-protection, because he's living with the awareness and assurance of the "Eye that sees and Ear that hears." And it goes without saying that it will never occur to him to use a weapon to commit a crime.

This is the key: when every child, and all children, in this country, and all countries, begin their school day on the foundation of a heartfelt and sincere reminder from their teacher – who is himself a true role model in this regard – and its relevance is explained practically, in the child's actions: That there is a God Who sees and hears all the person's actions – then peace and tranquility will exist in this country, peace between man and man, peace between city and city, and peace throughout this land, spreading to all the other countries where its influence reaches; a true peace, because it is established upon "He Who grants peace," God, "Whose name is Peace." It will be a lasting, pervasive peace.

And this will bring the entire world, beginning from this country, to be worthy of Moshiach and the era of Moshiach, when, "I will elevate all the nations…to serve God as one." May it be speedily in our days, with the true and complete Redemption, through our righteous Moshiach.

L'chaim.

Summary

Sicha 3

Expressing gratitude to all

|4 min

Gratitude occurs when one receives a good thing and must therefore be thankful, expressing this verbally.

First and foremost, G-d, who through him comes all the good from man, must be thanked. The being which serves as G-d's messenger to bring the good must also be thanked.

This logic applies to all creations of the world; regardless of whether it has free choice or not, we must be grateful to the messenger. Despite the fact we praise "the creator of all beings", we must also praise the objects through which good is expressed, like the blessing for the sun and for the moon.

Being grateful means lack of satisfaction

|7 min

In being grateful to G-d for the creation of everything, the strongest way to express this is through using all G-d gave us to its fullest. G-d didn't create anything for naught; the fact that it was created proves that it has a purpose, and the best way we can be thankful to G-d for supplying us with all this good, is by utilizing it.

This is answer to all those who question the directive: "in holiness one must constantly ascend;" seemingly, if it is holy, why not just be satisfied? The idea is that through constant ascent, one expresses true gratitude. An example for this is found in bikkurim. In thanks to G-d for giving us the harvest, we must take the best crop and bring it to the Beis Hamikdash.

This teaches that we must constantly grow. When G-d gives another year of life, it is up to the person to grow and utilize it to its fullest.

America's expression of gratitude

|5 min

For a superpower wielding tremendous influence on countries worldwide, focusing on self-interest alone would be the opposite of gratitude. The fact that G-d gave this country such power must be utilized to the fullest.

It is the greatest merit for this country to use its power to attain worldwide peace. Although strength may be necessary at times, if it's for positive reasons only good will come from that.

Maximum utilization

|6 min

This is the lesson for every single person in his own personal life. If G-d granted one wealth in a certain aspect, it must be used to its fullest capacity. Material wealth must be used to effect the many. Emotional wealth must be used for education. Wealth in knowledge must also be used to the fullest extent. Through using all of one's talents to the fullest, he will rise even higher. A person begin by thinking about this, then bring it to speech and finally, into action.

SICHA

3

To Be American

A Privilege and Responsibility

When it comes to showing gratitude, another fundamental point must be added.

The concept of gratitude exists when a person has received something good and recognizes it fully; it so permeates his being that he's moved to express it verbally – at length, and in great detail, commensurate to the goodness he has received.

Of course, first of all, a one must thank the Source of Blessings, God Himself.

But any kindness, even one that comes from a human being – for a human-being, after all, has free choice – should also be recognized.

As the Sages said: "The wine is the owner's, but one tips the waiter." Even one who has no free choice deserves credit, although he is merely "Like an axe in the hands of a woodchopper," still, one must take care of the axe, maintaining it in good condition, for it served as a good emissary.

How much more so when it comes to a human being, it is important that he actually hear the expression of thanks.

(This sheds light on another issue: A human-being deserves thanks because he has free choice, while the stars and galaxies do not deserve thanks, because they do not have free choice, as the Tzemach Tzedek explains.

Why then is there the Blessing of the Sun and the Blessing of the New Moon? In the Blessing of the Sun we bless "God, Who created the world" – not, Heaven forbid, the sun or moon themselves.

But we do mention praises of the sun itself, as we recite in Psalms: "The Heavens recount the glory of the Almighty…" "The sun is like a groom emerging from his bridal canopy…" And it is emphasized that we recite our blessing because of the sun's cycle.

Likewise, and more so, regarding the Blessing of the New Moon, which requires greater blessing, we bless its renewal and pray that it be restored to its original brilliance at creation, when it was equal to the sun.

So too with respect to the favor one receives from a human-being.)

A fundamental principle in gratitude, in addition to the verbal expression of thanks, or, even better, an expression of thanks through action, if one reciprocates a good deed with another, and if possible, in double measure… There is another fundamental point which is also based on a point of Jewish law.

As discussed many times, everything, even mundane things such as business and the like, are based upon, and we should look for their parallel in, Torah.

And then one discovers that it is no mere parallel, but Torah is the spiritual origin of its earthly counterpart.

Torah states: “God created nothing in His world without purpose.” How is this reflected in man’s responsibility to God? It’s not enough to serve God; rather, you must serve Him to the best of your abilities.

This manifests itself even in practical Jewish law: “A wealthy man who brings a poor man’s sacrifice has not fulfilled his duty.” If God blessed you with wealth, you must offer a sacrifice that befits your personal standing.

Even the sacrifice of a moderately poor person, not of a destitute person, does not fulfilled your obligation, for God has blessed you with wealth.

It follows, then, that when God grants one wealth in any area – whether wealth of actual gold and silver, or wealth of intellect, or a wealth of emotional sensitivity – then it’s insufficient to simply give of your wealth; it’s insufficient to utilize your mind – not to do harm, God forbid, but even to do good on a regular level; it’s insufficient to merely have fine character traits and not cause pain to others, just like anyone else.

Rather, you must perform “as is expected of you.” And even if you attain “wealth” in the above areas, you must know that even when you offer a “sacrifice,” from your own “fat and blood,” and even if it is with self-sacrifice – fat signifying one’s pleasure, and blood signifying vitality, “For the soul is in the blood” – nevertheless, if you offer it as a pauper would when God granted you the ability to do so as a rich person, then you have not fulfilled your obligation, even when the sacrifice was offered with the proper intent.

And this is the reply to those who ask: We are commanded to “constantly grow in holiness.” We are also told that “All Jews are assumed righteous,” and this principle surely applies to the majority of Jewish people, and we are told: “Torah speaks about

the majority." We are told: "Constantly rise ever-higher in holiness." And we emphasize that even though we have already reached "holiness," we should not remain in one place; rather, we must "rise up" and progress ever higher.

But one asks: "Why is this so necessary?" After all, Torah tells me that my current behavior is holy, and I will continue in this path, with God's help; I will not regress.

Yet we are instructed that holding steady is insufficient – we must also "rise up." The answer: a Gratitude must be commensurate with the object of gratitude.

We learn this lesson from the First Fruit Offering.

For every thing that we enjoy of this world, we must bless God.

If one neglects to do so – "One who enjoys a worldly pleasure without blessing, it is as though he stole from his father and mother." Whereas once one recites a blessing, he may benefit.

However, this only applies to regular fruit, outside the Land of Israel, and not in Temple times.

However, by Jewish law, when God grants wealth, a portion in "The Land which God's eyes are upon from the beginning of the year until the end," and of this Land, God gives a choice field and vineyard, which produce the seven species for which the Land of Israel is praised. – All produce from the Land has a special quality, but this quality is even more pronounced in Israel's seven species, and especially in the case of the five grains. – When one sees that God gave him his first fruits, he cannot suffice with reciting a blessing before enjoying them, rather, he must travel to the Holy City of Jerusalem, which God chose, and there, he must travel to "the House that God chose," where he must find the Kohen serving before God, and he must declare before him, and in a loud voice, the praises of God in the blessings recited upon the first fruits – which would be recited on Passover of this year, following the Sabbatical, when the tithes are distributed.

This too teaches us the importance to "grow in matters of holiness." When God gives a person another year of life, and more decades of life, until the ultimate – years, it is a wealth that endows him with the privilege to offer the sacrifice of a "wealthy" man compared with the "pauper's sacrifice" that he offered beforehand.

This is true concerning an individual, how much more so for a community, and all the more so with regard to an entire country.

The United States is a large country, and is one which is called a superpower.

There are some here who declare, “We have saved ourselves,” advocating that this country isolate itself and view what happens in the outside world with apathy, “It’s someone else’s problem.” Or those who are believers will dismiss it as “God’s problem”… Regardless, to give of our money and muscle in order to repair the world, that is not our concern.

But God has granted the United States the ability to influence the entire world.

– Granted, not all at once, but gradually.

But various responses and excuses are given to this.

The first is, “Gird yourself first.” Once he corrects all the problems in his own environment, then he’ll handle the issues in his city and country.

Then he’ll start to consider how to correct problems in other countries, unless there is a foreign threat forcing us to be involved.

But this approach exhibits a lack of gratitude.

When God grants power and abilities, and one fails to utilize them as he should, it is the opposite of God’s will, for “God did not create even one detail in His world in vain.” When God grants power, and one doesn’t use it to bring positive benefit to the world as God – the Ultimate Good, Who naturally desires to do good – desires, then he upsets the balance of creation, where not one thing was created without purpose.

On the contrary, God created it in a way that it demonstrates His might, as we recite: “You, God, are forever mighty,” and “You are Master over all your creations.” God’s might can be seen within the world, such that His presence can be felt so tangibly that one can point at it with his finger.

We can relate to God directly, with simple faith in Him, as though we can see Him with our eyes of flesh.

So this nation has the privilege and the responsibility to do its utmost, using its resources to promote true peace in the world, and true peace in the world must be based on faith in God, Whose name is “Peace.” Although temporarily, in order to reach peace, one may need to speak harshly, still, there’s no doubt that if the strong words are intended for the sake of true goodness and peace, there will be no unjust or undesirable outcome from it.

This approach is consistent with the teachings of our Torah, the Torah of Life, which provides instruction in life; moreover, it is also a Torah of Truth, which reveals the Truth of God as it is found within the world.

This is the truth related to "repairing the world," to prepare the entire world "To serve God together of one accord." This is true of the country as a whole.

And, as discussed earlier, it is also true of each individual, in particular for Jews, who are "a wise and understanding nation," and for whom Torah is "our life, and the length of our days" – for every single Jew.

God's blessing of "wealth" must be utilized in all its forms: wealth in the simple sense, financial prosperity; or wealth of influence upon one's environment, one's community, and country; or wealth of emotional sensitivity – which is particularly relevant in the education of boys and girls, for emotional sensitivity is more relevant to pedagogy than intellectual excellence.

Such sensitivity must also be applied firmly and without compromise; even when the student pleads for that which appears proper in his or her eyes if, in reality, it is contrary to his benefit, then one must exhibit strictness, emanating from a true and deep love in the heart of the father, mother or teacher toward their sons, daughters and students.

Likewise, and much more so, those who possess intellectual wealth must use it to the maximum.

Even one who has reviewed his studies one hundred times, which Tanya states was the common practice in the Talmudic era, still, since he achieved the standard for Torah scholars at the time, he must know that he has not truly "served" God.

He must increase, and review his studies 101 times.

This does not mean that one should study only once more than his habit; rather, since God granted you wealth in wisdom and in longevity, you must study it many times more.

This concept is expressed in the number, which also represents a different category – no longer in the realm of habit, but moving into an entirely new, singular level, transcending habit altogether.

Chasidic teaching calls it: "Above measure and limitation." This, then, is the practical lesson: Indeed, to "constantly rise in matters of holiness" is a concept in Jewish law, but the ultimate fulfillment of law is through "bringing it into action," applying the principle in daily life.

Yes, first it should be expressed in your thoughts.

Then it must become manifest in speech, so that everyone will hear and learn from your example.

But then – and this is the main thing – it must become manifest in action, in one's behavior, both toward God and one's fellow man.

These two behaviors unite today, Tuesday, when God declared twice that the world is "good," and this continues into Wednesday, when God "hung the Heavenly spheres." And this applies especially in this year, when we were privileged "to witness the sun in its strength," which inspired every Jew to bless, and thereby draw down, the revelation of the Almighty, "Who performs the handiwork of creation," and every man and woman responded "Amen" to the blessing.

The Talmud states at the end of Tractate Nazir: "One who responds 'Amen' is greater than the one who recites the blessing," for this completes the deed.

In this way, we prepare the entire world, beginning with preparing "The small world" – man himself, for "the kingship of God" in a manner of freedom.

And then, "One redemption is close to the next redemption" – the redemption and freedom of the individual will be followed by the redemption and freedom of the community.

"The time of our freedom," Passover, is upon us.

May we celebrate it in the Third Holy Temple, where "We will eat from the sacrifices, from the Paschal lambs...

at the wall of the Altar, in a manner pleasing to God." May it be speedily in our days, with the coming of our righteous Moshiach.

L'chaim.

Summary

Sicha 4

Nothing created in vain

|2 min

The above (that G-d didn't create anything for naught,) applies in every sense of the matter. G-d purposely created this world lacking, so that man would come and use his abilities to repair the world. This can only come about if man uses his full potential and resources that G-d gifted him.

The responsibility and problem (10 min)

The responsibility of the United States as a superpower is to fully utilize its capabilities to bring global peace. Inasmuch that this country relies on other, smaller countries, for natural resources, their effect and influence on a global scale is curtailed. This in turn harms this country's own physical wellbeing. If the U.S. would have developed its own oil and coal, which it definitely has, then none of these issues would have arisen. Due to numerous reasons, however, even if they now begin the development of oil, there will be heavy opposition, and it will take a long time to develop these resources.

The solution

|3 min

The blessing of the sun reminds us about the power of the sun, especially in the south of this country. We must harness the rays of the sun to transport it as energy for the whole country. This can be achieved quickly, ignoring any obstacles.

What is the connection to us?

|5 min

G-d has commanded us to "Seek the welfare of the city," and speaking about this topic will also ease the situation for the Jews who are found behind the iron curtain. The question still arises, however, how discussing the solution here will affect the overall situation?

There are two answers: 1. One has to see himself equal and the whole world equal, every good deed possibly tipping the world to the scale of good. 2. Words spoken here will eventually reach the highest echelons.

SICHA

4

America’s Mandate

Energy Independence

Earlier, we discussed the Talmud’s statement: “God did not create anything in vain,” rather, God created the world intentionally unfinished so that man should perfect it, as Rashi explains in detail.

God intentionally created the world incomplete, and the Jew and the human being must complete God’s creation.

This was God’s intent in the first place – “He created nothing in vain,” and when man reveals the potential in creation, he fulfills the verse, “And you shall choose life,” becoming God’s partner in creation by bringing the potential into reality.

This begins at birth, when man, who is born uncircumcised, then becomes circumcised, as explained in the well-known discussion in the Midrash.

The Midrash brings the example a of the toil involved in preparing food: “It is a man’s nature to conquer,” but “he brings home wheat, and can do nothing with it.” For this reason his helpmate, his wife, and his household assist him, preparing the food for human consumption.

Then, when one recites the blessings before and after eating the food it is likened to an offering, as our Sages teach: “One’s table is like an altar,” eliciting Divine forgiveness.

On a spiritual level, when one recites a blessing before and after eating, the food is transformed into “sustenance” for God, so to speak, as explained at length in numerous places.

We see that the world is shaking and relationships between nations are not improving – to the contrary, they’re deteriorating, in the words of the prophet: “Evil will come from the north.” We see quite clearly how this is occurring now.

God, however, bestowed one country with the strength to curtail this.

But to merely stem the further spread of evil is not enough.

We noted that a rich man cannot suffice with a poor man's sacrifice.

The US cannot suffice by preventing the growth of the USSR's influence; rather, it must also restrain its agitation in other countries.

This will result in justice and morality for the people in the USSR itself, the freedom, too, for all people to practice their own religion, and for Jews, in particular, the freedom to practice Judaism the way a Jew should.

Torah is the life of a Jew: "For it is our life and the length of our days." In order to do so, this country must develop its potential.

The United States, in particular, has been given the ability by God to prevent the spread of communism and atheism, which prevent true peace in the world.

Indeed, the United States must use its influence to allow every person, and Jews in particular, the ability to serve God in spiritual and physical tranquility.

This can be achieved when the US uses all its resources and strengths to their true, fullest potential.

We cannot take an isolationist stance, saying: "I'll worry about myself…" In order to achieve this, this nation must make full use of its resources.

In general, this is a country "which lacks nothing" – not as much as the Holy Land, to which the verse actually refers.

However, when the majority of the Jewish People live in any one country, then, just as when the Jewish people were in Egypt – and this has been repeated thereafter, throughout history – that country became the world's Superpower, the world's dominant empire, so too with the United States.

However, it must utilize its resources.

When one nation must rely on another country, or other countries, and especially for something of critical importance, its power and influence are compromised.

This is especially relevant now, having recently recited the Blessing of the Sun.

One can clearly see, especially in recent years – as we have mentioned on numerous occasions, when the darkness of exile deteriorates, God sends an extra-clear message.

Whereas in earlier, wiser times, people needed only to catch a glimpse of a problem, nowadays, people only take note after they see the repercussions and only if it is spelled

out with extra emphasis… We see clearly: When this country depends on others for oil and other resources, then it is forced to follow their agenda in ways which distort justice, morality, and goodness.

It even impacts America's position on the Holy Land, the Eternal Inheritance given to the Eternal People, through an Eternal Covenant.

This, in turn, harms the United States' own physical and material well being.

It cannot be that this situation is irreparable: God established the world in such a way that from the year 5,600, as the Zohar predicted, an abundance of Godly wisdom came into the world, which led to an abundance of secular wisdom as well.

This brought various discoveries and inventions which depend on a specific natural resource to power them.

And this physical resource, oil, seems to be found only in other countries.

So two points: Since this country has the responsibility to bring true peace to the world, and of supporting justice and morality, including the truth that the Eternal Inheritance belongs to the Eternal Nation, through the Eternal Covenant of the Eternal God, then surely this situation is only due to a lack of proper human effort, for God would not allow a nation with a great calling to be controlled and manipulated by a lowly nation, merely because it has this resource.

It is abundantly clear, that if this country were to develop these same resources – which it does in fact have in abundance beneath its own soil – it would have long been freed from reliance on other countries.

This is well-known, it's been publicized and great commotions have been raised about it.

If we would only develop our abilities to mine our own oil, coal, and so forth, we would have long ago been freed from relying on other countries.

Indeed, we have these resources in such abundance that we can export to other countries, just as we are a supplier of other resources, not a recipient.

This is not, God forbid, because we believe in "Our own might and strength," in order to bring false honor, glory or power.

Rather, God placed these resources in this nation's soil; He gave them in order to enable the US to spread the mitzvot in Torah: the Seven Noahide Laws and all their details throughout the entire world.

The question now is: The past is behind us.

What can be done now? Until this country will develop its own resources, and most importantly, until it finds the way to counteract the domestic opposition, who, for various reasons, oppose the development of our own domestic resources, whether it be oil, coal, or other underground resources – and the reason for this opposition is well-known… Even after defeating the arguments, or ignoring them, it will still take a long time to develop these resources to the point that we eliminate the subservience, the need to request these resources from other nations.

The Blessing of the Sun reminds us a that there is an open and clear solution.

We've already begun to harness atomic energy, but this path entails various risks that need not be elaborated here… There are also other obstacles, beginning with those erected by individuals who benefit from not allowing this country to be self-sufficient, and especially to have the vital capacity to power its own factories and plants.

The Blessing of the Sun reminds us: Many countries, the US included, have already begun – albeit in a very small way, on a small scale – to harness solar energy, the heat and warmth of the sun, to use it as a source to generate energy, to power factories, and so forth.

The southern regions of this country receive abundant sunlight, intense heat from the sun.

It is quite easy to harness the energy from the heat of the sun's rays and transport it for use throughout the country.

This requires far less time relative to the time required to develop the other energy sources for heat, warmth, and so on.

And this can be achieved when it is based on God's help, upon faith in God, ignoring any obstacles which will come from people who may have personal gain from opposing it.

And then, in a relatively short time this country will become freed of its subservience to small nations who have oil in their lands – small countries whose production capabilities, parenthetically, were developed by Americans in the first place.

And it was Americans who helped them develop the ability to pump oil to supply the entire world.

One might ask: When Jews get together in a house of prayer (– a synagogue where many people pray; and in a study hall – a place where many people study Torah, not to mention the many more hearing and watching this talk live – who may be distant physically, but are nearby spiritually, for that is the true reality of a Jew: "Their soul is primary and their body secondary," and he brings this reality to his place in the world.)

speak words of Torah, words of inspiration and the Fear of Heaven, or at least related to a Jew's service of God through fulfilling the commandments.

Why talk about other nations and their obligations in the Seven Noahide Laws and all their details? Granted, God commanded these laws at Sinai as well, starting with the Exodus, as the Torah states: "When you take the people out of Egypt you will worship God upon this mountain," That is when the universal duty began, which Moses received from God and transmitted to the Jewish people, that every human being must maintain a civilized society through fulfilling the Seven Noahide Laws and all their derivatives.

Here we are discussing a topic that doesn't pertain specifically to Jews, only as citizens of this country.

Nevertheless, Torah exhorts a Jew: "Seek the welfare of the city" in which you find yourself.

Most importantly, this issue concerns Jews behind the Iron Curtain, that they should be able to study Torah under better conditions than they were able to until now, and that they should be free to fulfill mitzvot under better conditions than they were until now.

It also affects the welfare of the Jews in this country.

Therefore, those opposing this project should not be heeded.

In fact, these efforts are funded by the very monies paid to import oil from other countries, at least a significant portion of it.

As to the question: "What can be accomplished by a small group of Jews who don't make energy policy getting together and discussing this issue amongst themselves?" First of all, Maimonides states that the Torah of Truth rules that when a Jew asserts even a single statement based on Torah, "he is obligated to view himself and the entire world as equally balanced," and his one statement can tip the entire scale, "for himself and the entire world to the side of merit, and bring salvation." In addition, experience has shown that words initially spoken in private, and later publicly, through effort, eached a wider audience and were eventually heard in Washington.

So we should not be discouraged, for we've already seen that this has an influence, and with God's help, a greater influence than can be foreseen.

As said before, this is for the good of this country itself.

We're not advocating a favor for anyone else or for one segment of the population… The entire country will benefit from freeing itself of its subservience to those countries which have this resource.

The subservience is entirely unjustified.

It is plainly ungrateful… We don't recognize and thank God for bestowing this country with plentiful sources of energy, beginning with solar power.

We recently recited in the Blessing of the Sun: "Nothing is shielded from its heat" – there is not a single corner of the earth that is hidden from the sun's warmth.

But there are various degrees: some locations can generate enough energy to provide not only for themselves, but also for their neighboring regions; and some can supply the entire country.

When this potential is fully harnessed it can even generate a surplus, allowing the US to export the energy to other nations as well.

And once America is freed from this subservience, it can proceed with stronger influence – and there won't even be a need for force: The mere knowledge of our independence will nullify the pressure, because they will have nothing with which to threaten once they will see that no heed was paid to those who wished to prevent such independence.

And this should be done as a fulfillment of God's command to fully utilize the resources He provides, especially the resources He has given this Nation of Kindness, for it to use for the individual good and for the common good, for the good of this entire nation and the entire world, to promote true goodness which is "Good for God and good for the creations." There's no doubt that this will ultimately be achieved – at first, step-by-step, slowly.

And may the first step occur swiftly, as quickly as possible.

And before long, may this country be entirely independent, first, by utilizing solar energy in the southern regions of the country, and transporting it throughout the country and then, by developing the other resources, and all other obstacles will fall away.

Just beginning this will cause fear in those who oppose goodness and justice, and those who are opposed to the notion of all people living free, and of Jews living free – which, for Jews, means to live in accordance with Judaism, "For in the nation's peace, you will have peace," even in these last days of exile.

"For all the children of Israel there will be light in their dwellings." We stand proudly even in these last days of exile so that immediately when the Redemption arrives we will already be standing proudly, as Rashi explains: "With strength." And as soon as Moshiach arrives, we will go "With our young and our old, with our sons and our daughters," "Their gold and silver with them." We will go with Moshiach to the true and

ultimate Redemption to “The Land which God’s eyes are always upon, from beginning of the year through the end” – unchanging, God’s eyes are always upon it.

And we will go as a complete nation because we bring along the complete Torah to the complete Land of Israel.

May we bring the true and complete Redemption speedily in our days.

L’chaim.

Individual Exodus

Maamar Bchol Dor

“In every single generation,” and as the Alter Rebbe adds, “and every single day,” “a person is obligated to view himself as though he experienced the Exodus from Egypt.” The question arises: Why is this so vital for every generation? Especially, as the Previous Rebbe adds, “generation” can also be interpreted as “level.” Any person, on whichever spiritual level he may be, must view himself as if he experienced the Exodus today.

Why is this so important? Especially as we know, “We mention the Exodus from Egypt twice every day,” both at day and night.

One remembrance each day doesn’t suffice; it must be twice every day.

Additionally: “Remember it all the days of your life.” One interpretation of this verse is: The recognition of the Exodus from Egypt must be so powerful that it has a lasting impact on your life.

This is similar to the mitzvah of Hakhel; The experience of Hakhel, the verse says, remains with a Jew “All the days of his life.” Similarly, this entire year is called a Hakhel year, because one time, at the outset of the year, all men, women and children fulfilled the mitzvah of Hakhel.

Rashi explains this point regarding the Yovel–Jubilee.

Why is an entire year called the Yovel? Because once, on Yom Kippur of that year, a shofar is blown, and the shofar is called Yovel.

This all points to the same concept: The shofar blowing during Yovel and Torah reading of Hakhel, transform the entire following year, and even impact “all the days of your life.” Now, if one experience impacts the entire year, why must we mention the Exodus once again the next day? To add to the question: A person can only leave Egypt if he is in Egypt.

Yet in our case, we evoke the memory of the Exodus in the morning, and we must also see ourselves as though we just experienced the Redemption, but then, that very evening, we are told to remember and relive the Exodus all over again right now.

Obviously, although we experience the Exodus that very morning, we nonetheless remain in bondage in Egypt, and need to be redeemed once again! Our Sages say, "Torah does not depart from its literal meaning." If we want to understand this commandment and derive an eternal message, one that is relevant in every generation, relevant on each day of each generation, and relevant for every person of any spiritual standing – and because humans constantly change, no two hours are the same, especially as the formation of God's name changes every hour, and the world changes in tandem.

So with every change, we must experience the Exodus once again – this lesson must be derived from the original Exodus.

The story of the Exodus begins when the Jews arrive in Egypt: Jacob, his sons and their families departed from the Holy Land and settled in Egypt.

Only at a later point did the Egyptians enslave them, and that was followed by the Exodus.

Similarly, as the story transpired, the hard labor was not imposed immediately.

It occurred in phases: First the Egyptians induced them to volunteer, and only later were they forced into slave labor.

In a generational context as well: At first, the Egyptians remembered Joseph's legacy.

And certainly earlier, during the lifetime of Joseph and his brothers, – although they dwelled in Egypt instead of their homeland, which itself was an exile – nevertheless, their state after Joseph and his brothers died was far worse, and even worse, once Joseph "had been forgotten." However, even then, the Egyptians first lured them deceitfully, as related in the Midrash at length and, only afterwards, actually enslaved them.

The Exodus also occurred in phases: In the days preceding the redemption, "In all the dwellings of the Israelites there was illumination." Clearly, the Jews already had the upper hand, and then, when the moment of redemption arrived, as Rashi cites the Midrash, "God didn't delay them even for a moment," and they were redeemed in the true and complete redemption – and had we been meritorious, that would have been the final redemption as well.

The entire story of the Exodus corresponds to the soul's journey into the body.

Tanya explains that it is an exile for the soul, coming "from a high perch to a low pit." It was in "the land of his forefathers," before its Father in Heaven, "The God of Israel before whom I stood," without the body, in a state of spiritual perfection, as explained in Likkutei Torah, and from that sublime state, it made numerous descents, into "a lowly pit," the human body, as it is located in this lowest of all worlds.

True, our bodies are sacred, and Torah and mitzvot were given specifically to souls in bodies – for "Torah is not in heaven" – however, its holiness must be first revealed; it is concealed, for the body is in the lowest possible place, in the lowest of all worlds.

The verse says, "You formed me at the beginning and end": Our bodies have a sublime spiritual source, but in their physical form, everything else is more lofty; they are "the end," and it is our life's work to reveal this hidden spirituality.

Now, the soul's descent also comes slowly, in phases: At first, in the mother's womb, our Sages say, "It studies the entire Torah, a candle is lit on his head," on a lofty spiritual level, and then, following the birth, it undergoes circumcision on its eighth day, and then the soul fully enters the physical body, as the Alter Rebbe states in the Code of Jewish Law.

A baby girl receives her soul immediately; the Talmud says: "She is as though already circumcised." Then, the soul develops with the individual: From a state of immaturity, it develops into state of spiritual maturity, and reaches its ultimate maturity at twenty years of age as explained in Likkutei Torah.

The body's animalistic inclination works in phases, as well: At first, a person is gently wooed by his Animal Soul. It doesn't seek to enslave him at first; the temptations begin in stages: "Today he says 'Do this,' and tomorrow he says 'do that,'" a more severe transgression, and finally, he urges to serve other gods, the ultimate spiritual bondage.

This is the life-story of every human being.

The soul descends "From a high perch to a low pit," and in the "pit" we wage a war.

The Zohar says, "Bread is achieved through warfare." Bread, meaning our spiritual sustenance is gained by waging war against our material inclinations – this battle is called *iskafya*, until we reach a complete victory, possibly even a peaceful victory which is called *is'hapcha*, a transformation, and even "is'hapcha of is'hapcha," as the Mitteler Rebbe explains at the end of Shaarei Teshuvah.

Through waging this war, a person raises himself from his limitations, from the "pit." But the work doesn't end there: There is still a long journey and an arduous path to return to one's original "high perch." In fact, even that won't suffice; the descent into this world was for the sake of ascent, beyond his original source.

Higher than when the soul stood before God, before it descended into this world.

The soul must rise to "the God, Who gave it," to the level where "The soul You gave me is pure," beyond its initial state in the world of *briah*, hewn from under the "Heavenly Throne." Now, when a soul progresses from one level to the next, it assumes new boundaries in its new level.

To illustrate: When a person climbs out of a deep pit onto the surface of the ground, he may have shed the limitations of the pit, but he is still confined to his new physical space.

For example, when Joseph was in Egypt, at one point he was imprisoned in a pit. Then, he was freed from his imprisonment, and actually rushed from the pit to meet Pharaoh, but even then, he was still confined to Egypt's borders under Pharaoh's rule, and although he was second to the king, he was still a subject of Pharaoh.

Likewise, there were stages in the freedom of the Exodus: On Rosh Hashanah, the slave labor ceased. Then, on Rosh Chodesh Nissan, God said, "This month will be for you the head of the months," because it was set to be the "Month of Redemption." This is the reason that God commanded us to begin counting months from Nissan.

Within Nissan there were stages, as well: First, there was the stage of Rosh Chodesh; then, on the tenth day there was an additional stage of freedom when God commanded the Jews to take Egypt's deity, sheep, and the entire Egypt watched as Jews tied them to their bed posts, with everything that entailed.

Noon the fourteenth day was another phase, and then its evening – these were all levels of their freedom leading up to their Exodus "with an upright hand," at the height of day, on the fifteenth of Nissan.

They progressed in stages, just as in the story of Joseph's descent, which progressed in stages: He was first brought down to Egypt, and then thrown into the prison pit, and his freedom was also in stages: he was removed from the pit, then appointed to high office until he became ruler over Egypt, and "Without you, no one may lift his hand or foot." And this wasn't complete freedom either: The Egyptians later "forgot Joseph," and they enslaved the Jewish people.

True, it began softly, but it led to complete slave labor.

All these stages correspond to the daily spiritual journey of the Jew: At the start of each day, we must keep in mind that soon, during prayers, we will mention the Exodus, and personally re-experience the Exodus once again.

However, at first we suffice with reciting Modeh Ani, for we are still impure, and cannot yet pray and recite God's name. Then we begin to climb the rungs of prayer.

The Previous Rebbe explained that the lowest rung is "underground": referring to the impure state when one is forbidden to pray.

Although a Jew always contains a holy soul, a part of God Himself, and God just returned that soul to him when he awoke, he is still, albeit superficially, impure.

The next stage, once we become pure, is the beginning of prayer, the expression of simple gratitude.

Then we climb the rungs, level after level, until we reach "its head in the heavens." Each successive level includes a new set of limitations, and we must work to overcome them as well, and be victorious.

And that gives us the power to continue onward, so that in the higher level which we attained we will recognize that that, too is limited; the Jew's very essence is being suppressed, because our mission is to cause our Godly soul to be fully obvious and to cede control of our thoughts, speech and actions, and serve God with all our "heart, soul and might." So at each step of the Exodus we must remember that we are in the midst of a continuous journey; In our next spiritual gain, we must reach a point where the new level feels like a new boundary and limitation, and we'll need to leave Egypt again.

As each day turns to night, and each night turns to day – day and night represents a spiritual change, as Tanya explains in Chinuch Katan.

Darkness doesn't represent a setback; it is a higher form of spirituality, which gives one the power to recognize the potential in lower, less spiritual places, which we previously viewed only as darkness.

So, because "We were created only to serve God," and even according to the version: "We were created to serve God," at every moment of one's life, he must stand ready to serve God and reach for the highest spiritual levels, beyond any limitations, even spiritual limitations.

Every single "day," every time we reach a new stage in spiritual "light," we must leave our previous boundaries and limitations, and then "You will remember the Exodus all the days of your life": In everything one does, he should remember that his newest level of serving God is still a limitation, from which he must exit.

The constant mention will inspire us to act: By mentioning the Exodus again the following night, we will be inspired to leave our boundaries once again.

But how can we break free of our limitations; our Sages say "A prisoner cannot free himself"? The answer lies in the verse: "Elokim–God of Hosts, return us and shine Your countenance, and we shall be saved." We must remember that even while imprisoned in our limitations, while we are in a "deep pit," where nature seems dominant and Godliness is concealed as expressed in the word Elokim, nevertheless, God is the source of our life and our sustenance.

The verse calls God "God of Hosts–*Elokim Tzeva'ot*"; "*Tzeva'ot*" is one of God's holy names, and it means: "He is unique among the numerous," meaning, that every Jew has a unique relationship with God.

In more general Kabbalistic terminology, the source of a Jew is from the letter Hei in *Havayeh*, and in essence, from the words "I am the Lord your God," from the entire word *Havayeh*.

So although at times the relationship is concealed, God always "returns us" – He first reaches out, and through this connection, we are freed from imprisonment, and then we "see God's countenance" and are "saved." Now, the last verse of this Psalm adds: "Lord–Havaye God of Hosts, return us; shine Your countenance, and we shall be saved." And it doesn't separate the sentences by saying "and shine Your countenance." In the first verse, when we ask "God of Hosts, return us," there are phases: While imprisoned in a spiritual pit, God "returns us," meaning, He plants the initial seed for return.

There's a "turn," but the person doesn't necessarily feel it yet. The next step actually impacts the person; it's not merely a far-off echo anymore.

God "shines His countenance," and it affects one's thought, speech and actions, until "we will be saved." However, the level expressed at the end of the Psalm is similar to our prayer: "May my recital be acceptable before You, Lord, my Rock and my Redeemer," as we always state before reciting Psalms.

On this level, God's name "*Havaye*–Lord" is revealed, and that affects the person in a more direct way. God's inspiration to "return" isn't apart from "shining His countenance"; God inspires us to return by shining His countenance.

And because of this higher revelation we can achieve a much higher level of Teshuvah.

And from the efforts of our daily Exodus, twice each day, whether we are in a state of day or of night – both periods are essential, as we explained in the previous discourse, the pull to Godliness, as well as the return to the physical which are represented by "night" and "day" – this hastens the ultimate and eternal "return," the true and complete redemption, for all eternity, and the building of the Holy Temple, the Eternal Temple.

May it be speedily in our days, – a genuine freedom through our righteous Moshiach, who will come and lead us to our Holy Land.

May it be very soon, with the true and complete redemption, when "we will partake in the Passover offerings."

Summary

Sicha 5

Importance of the Jewish family

|3:05

Coming from 10 Nissan, when the miracles relating to each household buying a sheep occurred, the importance of the Jewish family unit is stressed. The korban pesach must be consumed in one house, at the seder. Immediately after beginning with inviting the poor to join, we hear the children ask. Only after that do we recall the enslavement, (the purpose of which was the ensuing redemption).

And all the nations shall consent

|2:50

Today is 11 nissan, on which Nosi Livnei Osher brought the offering. His was permeated with the concept of וְאִשְּׁרוּ אֶתְכֶם כָּל הַגּוֹיִם. This means that the nations agree with G-d's choosing of the Yidden, to the extent that they assist us, as it will be in the times of Moshiach. They assist each Jew with leaving even the minutest exile.

The Mivtzoim

|8:30

Now is the time to remind about Mivtza Pesach: that every Jew, especially servicemen, hospitalized and incarcerated should be cared for in all their Pesach needs.

And one mivtza leads to another, that G-d should gather those who are behind the iron curtain, with all the hardships they have.

This leads us to Mivtza Ahavas Yisroel, Mivtza Chinuch, and then Mivtza Torah, Tefillin (which are connected to yetzias mitzrayim), Mezuzah (which signifies the world being G-d's), Tzedakah (which is the reason for golus), Bayis Molei Seforim - Yavneh Vachachomeha, and the three connected with women: Neiros Shabbos and Yomtov, Kashrus, and Taharas Hamishpacha. May these Mivtzas lead to G-d's Mivtza of gathering every Jew.

As we constantly grow in holiness, following "L'Chaim," a new initiative will be announced...

SICHA 5

Important Reminders

The Ten Mitzvah Campaigns

We now stand several days before Passover, and as we discussed at earlier gatherings, especially since Purim, “thirty days before the festival,” and even more so, since Rosh Chodesh Nissan, “as the festival approaches.” According to Rabbi Shimon Ben Gamliel, preparations begin two weeks before the festival, and even more so, after the tenth of the month, which fell out on Tuesday, “When God said twice ‘It was good.’” It marks the day when “God struck Egypt through their firstborn”: A great miracle took place when on the tenth of the month, Egypt’s firstborns rebelled, and on the same day another miracle took place: The Jews rejected idol worship, and brought Egypt’s deity as an offering for God.

This Passover offering emphasizes the importance of family: There’s something unique about the Passover offering; it must be eaten “in one house,” “as a group.” On a similar note, in our day, at the start of the holiday, when a Jew arrives home from synagogue, when it is the time, as the Arizal writes, to read the Haggadah out loud at the Seder, we begin with a statement of love: “Anyone who is hungry or in need” is publicly invited to partake in the Seder.

Then, we focus on Jewish youth: the children ask the Four Questions.

And only then do we read “We were slaves,” and focus on our bondage in Egypt, which preceded the Exodus.

The entire reason we were enslaved in Egypt, was, as explained earlier, “for the sake of ascent.” In order for God to take us out of Egypt – God couldn’t show the intense expression of love, that of the Exodus, without the experience of the bondage and the slavery in Egypt. When we descend for the sake of ascent, it means that the entire experience of the descent is to lead to the forthcoming ascent.

On this note, there is an appropriate mention: Today was the tenth day of Nissan, and this evening we enter the eleventh day of Nissan, when we mark the inaugural offerings of the tribe of Asher.

The Midrash relates that each Nasi offered all his inaugural sacrifices with a theme unique to his tribe.

Asher's theme was, "*V'Ishru*, All nations shall praise you": The fact that God chose the Jewish nation as His people, the Midrash explains, and even the non-Jews will extol the Jewish people.

The name Asher connoted this concept: *V'Ishru*.

There is an important point being added here: In addition to the fact that God chose the Jewish people from among all the nations, this verse adds that the nations themselves will affirm it, and they will even praise the decision.

Just as it is said regarding the final Redemption, may it come very soon, that kings and princesses will be the servants and wet-nurses of every single Jew.

In other words, not merely an acknowledgement; but affirmation and praise, and they will bring the Jewish people "as a tribute, in a pure vessel to the House of God," and they will help every single Jew leave his exile and bondage.

Even if one individual's exile is only a mild one, for he already has the upper hand over his limitations, and "there is illumination in their dwellings" – nevertheless, for a soul, a part of God Himself, there is no greater descent and exile than being separated from his source, from God.

Even when physically alive, he wants to unite with God, in a revealed, physical sense, as expressed in the Holy Land, which "God's eyes are upon, from the beginning to the end of the year." This is also the appropriate time and place, in this sacred place, and in the presence of many Jews, to again mention and encourage the Passover Campaign – Passover charity, and the Passover Campaign in general.

In the words of the Hagaddah, "Whoever is hungry should come eat, whoever needs, should come offer the Passover Lamb." For those who are spiritually needy, and of course, for those who are physically needy.

We must put in special effort for those in unique situations: Whether individuals in hospitals, or in the military, where the soldiers are far from their normal comfort zone.

And likewise, for those who are in prison, as we've discussed many times, including this year.

One campaign leads to the next: If we are already discussing the campaigns, let us mention the campaign which is God's obligation: To collect each and every Jew.

Starting with those who, compared to us, are stranded in a pit: The Jews behind the Iron Curtain, who suffer hardships far worse than anything we experience here in the free countries with regard to the study of Torah and fulfillment of mitzvot, which are "our life and the length of our days." God's campaign also relates to our own campaigns: Beginning with the Ahavat Yisrael Campaign, the foundation for the Seder's call "Anyone who is hungry or in need." Also the Education Campaign, which, as discussed earlier, is a vital component of a child's upbringing, "kids will mature into goats," only with the proper education.

God too, educates the Jewish people, through giving us the Torah and its mitzvot; and this all began on Rosh Chodesh Nissan, when He said, "This month will be the head of months." This was the very first commandment given by God through Moses and Aaron, to every single Jew, until the end of time.

And it was given in a mode of redemption, in the spirit of the times when it was given, so that we could fulfill them in a spirit of freedom and redemption, uninhibited by any restrictions or limitations, "with our entire heart, soul and might." The above-mentioned general Mitzvah campaigns, branch out into more specific Mitzvah campaigns: The Torah Study Campaign and the Tefillin Campaign – the verse states regarding Tefillin: "So that God's Torah be in your mouth, for with a mighty hand God took you out of Egypt," Tefillin is related to the Exodus.

And since "the entire Torah is compared to Tefillin," we are told that most mitzvot are "A remembrance for the Exodus." Especially as we discussed in the discourse, based on the discourses of the previous Rebbes based on a chapter in Tanya, that the Exodus from Egypt is a daily task for every single person, and in fact, it is twice every day, in accordance with the changes a person undergoes: Sometimes he turns from night to day, while sometimes from day he turns to night.

There is also the Mezuzah Campaign, through which we declare "on our homes and our gates," that the entire world belongs to God.

The Charity Campaign: Our Sages say, "God charitably spread Jews among all the nations." The fact that we are dispersed isn't a blessing in itself; our dispersion is a punishment and a terrible calamity. But when we search for meaning within it, we'll find that it's "for the sake of ascent": The only way God could show us the love and affection of the Exodus from Egypt is through our first experiencing the enslavement of Egypt.

The enslavement too, was by God's decree, as Torah says quite plainly, and as explained in the Talmud and in Jewish Law.

Then we have the Jewish Book Campaign, “Yavneh and its Sages,” which represents the breadth and depth of the Oral Law.

In fact, when the Jewish leadership was exiled to Yavneh, they blew Shofar on Shabbat, just as they would have in the Holy Temple in Jerusalem, as the Mishna and Jewish Law explain.

There are the campaigns especially important for the “righteous women,” the Jewish women of our generation, as the Arizal explains, who are likened to the righteous women of the Exodus, who successfully raised children called “God’s Army,” who were first to recognize God at the Red Sea.

Those campaigns are divided into three: The Shabbat and Holiday Candles Campaign, especially relevant for the upcoming Passover which follows Shabbat, when we light Shabbat candles three nights consecutively, followed by the holiday candles, and later, the candles of the last days.

Kindling these lights is a good beginning for all the Shabbats and holidays until the end of time, for their Mazal to shine.

There is also the Kosher Food Campaign, and the Family Purity Campaign which hastens the time when God “will sprinkle water on you, and purify you.” “Fortunate are you, Ashreichem,” – similar to the name Asher – “Before whom are you purified, and who purifies you? Our Father in Heaven, as it is said, ‘The Mikvah of Israel is God,’ ‘I will sprinkle water on you,’” as the Mishna discusses at length, and as explained in the discourse based on these words, according to all levels of Torah’s interpretation.

May it be God’s will, that the outcome of all these campaigns should be, speedily in our times, the fulfillment of God’s campaign, to collect and redeem every single Jew, “with our young and old, our sons and daughters.” We spoke earlier about constantly growing in holy matters: After a break to say l’chaim happily, with joyous song, we will announce a new initiative… I’m not “issuing a new decree” God forbid; rather, a suggestion and request, as I will explain.

May it be with joy and gladness.

L’chaim.

Summary

Sicha 6

Tzivos Hashem - united we stand

|7:00

Tzivos Hashem unites all Jewish children with G-d, through which they are united with one another, creating a formidable army. As one of the harbingers of Moshiach is וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל (יְדֵי) בָּנִים, the youth inspire their parents to grow, for the youth are the lifeforce of the army.

And being under the same banner, with the same leader, unites them. For although they may be distant from one another, of a different societal standing etc., their mission is the same: spreading Yiddishkeit until it reaches the whole world. And this they perform with the trademark innocence of children. And when they realize that the Commander-In - Chief is right there beside them, and especially through giving tzedakah through which one 'takes' G-d, they won't be scared or taken aback by any scoffers.

And also when they must go and influence those around them, they have uniformly colored attire, slogans, and a universal badge to show.

A brand new campaign

|4:45

To accomplish true unity, however, we take lesson from matan torah, when this objective was first achieved. What was clearly given then was the written torah, (torah sheb'al peh was revealed throughout generations), and this, torah shebichsav, is something which the eyes of even a child, who may be unfamiliar with his rich potential and heritage, can see.

On that note, I recommend a completely new mivtza: to write a sefer torah exclusively for Tzivos Hashem. Each child should buy a letter for a uniform price of one US dollar, of their own money.

This Torah will be written with the goodwill of all those present, but its letters are reserved for the children. And when completed, the many letters and books will comprise 'one Torah.'

The details of writing the Torah

|8:00

To express this theme of unity, the Torah will be written in the special land of Eretz Yisrael, in the holy city which was not divided among the tribes, and unifies all Jews, Yerushalayim.

If halachically necessary, exceptions will be made for ten grown men (including the sofer and those involved in the project) to own a letter. Conducting the arrangements will be our Beis Din in Eretz Yisrael, most importantly: this shall be done with the highest halachic standards, and as fast as possible. They should already start finding the sofer, the best parchment, ink etc. this Wednesday.

All those currently in Tzivos Hashem, as well as those who will join, will definitely pay a dollar - which may be paid in instalments - for a letter in this Torah.

This all is especially significant as we are discussing this in a holy place, at an auspicious gathering, in a Hakhel year, and in the month of Nissan, (which has two 'nun's, signifying great miracles). May this be done in a miraculous way, albeit written with a physical hand on physical paper etc.

Obviously those turning bar/bas mitzvah on 12 Nissan should sieze the opportunity while still eligible, for after they become adults, they will have to join a Torah written for adults. This, on the contrary, is a Torah for 'untainted' children, written in the Holy City of Yerushalayim.

May we soon merit to hear Torah from Moshiach, and arriving in Eretz Yisroel we will immediately begin preparing for the Hakhel year, starting with gathering at the third Beis Hamikdosh. May it be Hashem's will that the above proceed in a joyous fashion, may we all be unified young and old, and together greet Moshiach.

SICHA 6

The Children's Torah

Announcing A New Initiative

These last months, we've been speaking with lots of publicity and fanfare about Tzivos Hashem – God's Army.

We've been mobilizing Jewish children, boys and girls, "untainted by sin," as they are not yet Bar or Bat Mitzvah to unite with God, and thereby unite with one another, and to collectively become Tzivos Hashem, "God's Army." The name of the group is based on, and similar to, the verses regarding the Exodus: When the Exodus occurred, God took out the Jewish legions, the "Tzivos Yisrael" similar to the term Tzivos Hashem.

As the verse says, "God took them out in their legions–*al tzivosam*." And then the Jews were given the name "Tzivos Hashem." Now, the children "were first to recognize God." Therefore, the Prophet says, during this final Exile, in the last moments "before the coming of the great day of the Lord," when Elijah the Prophet will return to "turn the hearts of parents back with their children." Rashi interprets this to mean "through the children." No matter how connected the parents are to God, they will progress and "grow in holiness" through the inspiration of their sons and daughters.

For this reason, the Tzivos Hashem initiative involves adults as well, but it is through the children; who, in turn, inspire their parents to grow in their own Tzivos Hashem.

We see in a regular army, there are many ranks and tasks. There are those who lead, and those who enliven, inspire, and bring excitement to the unit. Within each unit, there are those more qualified for the job, and they are appointed to the task. Here, those who are "untainted by sin," the Prophet says, are better suited to inspire their parents.

And when children identify under one name, it unites them, even if they live far from each other, and even if, due to their upbringing or other reasons, they are distant from each other in their level of serving God, in Torah study or fulfillment of the mitzvot, and also if they are apart by Torah's distinctions: One comes from a family of Kohens,

another from a family of Levites, and third from a family of Israelites, and a fourth child may be a convert.

They can all unite under the banner of Tzivos Hashem, whose goal is unanimous: to spread Judaism for yourself, in your home, and throughout your surroundings, until you illuminate the entire world.

And to do so with the innocence that is natural to a child, without any personal agendas – children are sincere; and to do so proudly, without fearing any naysayers.

When you are in God's Army, He is together with you.

We often discussed how in a regular army, the Commander-in-Chief is located in one place while the soldiers are spread out in other locations. God, however, "fills the entire world with His presence," and especially regarding Jewish people – every Jew has a "part of God within him," this is his identity. God is his soul, his essence.

All the more so, when – as we will explain – a Jew subscribes to donate his money to charity, and when he does so, he is giving directly to God; as the verse says, "Take for Me a donation." When we donate to a holy cause, we are giving directly to God. And the words of the verse are not "Give Me," rather "Take for Me," which means "You are taking Me," meaning, we "take" God Himself, and become one with Him.

In that case, there is no reason to be ashamed or fear anyone; we are no longer "spread out and dispersed" – we are all linked by our common allegiance to the same Commander in Chief, who is called, as we quoted earlier from this year's Psalm, Elokim Tzva'os and Havayeh Elokim Tzeva'os – we become one with God.

Now, this concept must be translated into a tangible, physical program, for the whole idea is to influence other Jewish children who, for whatever reason, don't yet know that they are God's chosen people. To promote this unity, I suggested that more unifying elements should be included in the program; be it a similar uniform, or a similar emblem, etc.

The different countries have slight variations, but they generally have common elements in design, the emblems on the uniforms, or the uniforms themselves, as is well-known.

Now, to achieve true unity, we must take an example from the Jews leaving Egypt; they were "as one man, with one heart," because they were "facing the mountain" – united by Torah and mitzvot, and by the unifying experience of receiving the Torah, "Moses received the Torah at Sinai." In order to bring this into practical reality today, so that even a child – who is part of God's chosen people but doesn't know it yet – can appreciate it, words themselves not sufficing. He needs to see something tangible, and

the Torah came as a complete, tangible unity. At Mount Sinai, the entire Five Books of the Torah were given, as one, at Sinai.

The Talmud and law, on the other hand, which translate the Written Torah into action, came later, throughout the generations that followed.

Its foundation was laid at Mount Sinai, including the parts that "a seasoned scholar will discover in the future." But when did these teachings become revealed? Only later, when these "seasoned scholars" were born, studied Torah, and reached the level where they could make these discoveries.

Not so with the Written Torah.

Therefore, the way to unite "as one man, with one heart," in a way that is visible even to the eyes of a small child, who lacks the awareness that he was chosen by God and belongs to the people whose inheritance is Torah – is through the Written Torah.

Therefore I am suggesting an entirely new campaign: To write a Torah scroll, with the letters reserved exclusively for Tzivos Hashem, boys and girls before the ages of Bar and Bat Mitzvah.

Each child should own a letter.

In order for it not be "the bread of shame," the child should purchase it, so that it will be his completely. Every child should give an equal amount, and since this suggestion is coming from the United States, each should give one dollar.

A child that doesn't have this amount of his own money will be allowed to purchase a letter and pay it out over the duration of the writing of the Torah Scroll.

As mentioned, the Torah will be written for all those present, and surely with their full consent and goodwill. However, the letters in this Torah are reserved exclusively for boys and girls before the age of Bar and Bat Mitzvah.

When the scroll will be completed, it will be a single, unified, Torah scroll.

Not five books; it's one Torah, which includes seven parts, five books, and so many letters, but it is a single Torah, where all these elements are brought together as one.

There is a well-known teaching of the Rogatchover Goan: From the first letter of Bereishis, Bet, through its final letter, Lamed which, together, spell "lev–heart," all of Torah is considered one word.

It is a basic premise in Jewish law, that a kosher Torah must have a set number of letters, crowns, etc; only then does it become one unit – one Torah.

In order to express the theme of unity even further, the Torah should be written in a special land, one which stands out from among all the lands on earth, the Holy Land, "Which God's eyes rest upon from the beginning to the end of the year." Now, the land has many regions, "it lacks nothing"; it is a "land of mountains and valleys," and so on.

But in the Land of Israel there is one place that "was not divided among the tribes," it unites them all, "a city joined within itself." It brings together all Jews, and unites all aspects of the Land of Israel – Jerusalem, the Holy City.

If the rabbis will rule that at least ten adults must participate, we will make an exception for the scribe who will write the Torah as well as for those who will be chosen to organize the initiative, to supervise the scribe, to collect the money to deal with the scribe and so on.

This project will be entrusted to my representatives, the Chabad rabbinical court in the Holy Land, together with their secretary, for them to organize the project: Find a scribe, hire him, and make all the necessary arrangements.

The main thing is to ensure that the work is of the highest standard and that it be done speedily and with great enthusiasm.

It should be completed as soon as possible, not at the expense of the quality of the work, God forbid, but nevertheless in the fastest way possible.

The rabbis are probably listening, or they can be informed about the initiative, so that this very day, Wednesday, they can begin finding the appropriate scribe who could write the Torah in Jerusalem, the Holy City, and also, depending on the local circumstances, decide upon the appropriate parchment, ink, quills, and everything the writing entails.

And as mentioned, this should be done very quickly.

And all the children who are members of Tzivos Hashem, and especially all those who will be attracted now, will surely look forward and be very excited to have the opportunity to buy a letter.

The price is one dollar, and it mustn't be paid at once like the Half Shekel.

(The Half Shekel is unique in the fact that it must be paid at once, but here the money can be paid in installments, as long as it is the child's money – money with which he could have bought food, he chooses to spend on a letter in a Torah which is being written in the Holy Land, and within the Holy City of Jerusalem, under the supervision of rabbis, Halachic authorities in the Holy Land, who will surely ensure the quality of the work.)

This is all the more significant here, in a place of Torah study and prayer, a "Great place where prayer and Torah study is cultivated," in an auspicious time, in the presence of many Jews, where God's presence rests, in a Hakhel year, in the month of Nissan (the Talmud says that when a word contains two Nuns, it is a sign of double miracles).

May this initiative be successful, and in a doubly miraculous way – although a kosher Torah must be written physically, with physical ink and a physical quill, by a scribe who is physically alive, and writes with his physical hand – with all the spiritual intentions, but written with a physical hand, ink, and parchment.

To add and clarify an obvious point: There are some boys and girls who will become Bar and Bat Mitzvah on 12 Nissan.

Those children should hurry, on the eleventh of Nissan when they aren't yet Bar or Bat Mitzvah, and are still "eligible," as they say here, they can still purchase a letter in this Torah, but after Bar Mitzvah they will need to buy a letter in a different Torah; also a valid and kosher Torah, but one that is designated for adults.

This Torah is exclusively for Tzivos Hashem, children "untainted by sin," to be written in the Holy Land, in the Holy City, "where David encamped." May we very soon merit to study Torah from the mouth of Moshiach, from his teachings, and merit to prepare for Hakhel – the preparations begin immediately, as the verse states: "When you enter the Land, and the Land shall rest." This refers to the preparation for the Sabbatical year, for the actual Sabbatical is observed only six years later.

But as soon as we enter the Land, our minds are already focused on the Sabbatical year, which concludes with the celebration of Hakhel.

May we already begin to gather men, women and children for the Redemption, to greet our righteous Moshiach, for the Hakhel in the Third Holy Temple.

May it be God's will that this all take place with joy and gladness, and "all of Israel will camp by the mountain," "like one man, with one heart," children, boys and girls, with their parents, their fathers and mothers, and grandfathers and grandmothers, older and younger siblings, and even the fetuses in their mother's wombs, and we will go together to greet our righteous Moshiach, joyfully and gladly.

L'chaim.

Summary

Sicha 7

Save your passion for holiness!

|8:00

Today's chumash speaks of the prohibition to offer a korban outside of the Beis Hamikdosh.
The idea of a korban is chiefly to sacrifice the fats and the blood.

Now, each person is G-d given these two driving forces. The fats represent pleasure, which has a strong effect on a person, and is furthermore the basis for any thought, speech or action.

Blood, the soul which circulates the body, signifies enthusiasm and passion, bringing a force into action. And we are given these with a mission: to 'sacrifice', utilize these powers for service of G-d, and without delay.

The Yetzer Hora, who knows his job all too well, may come along and suggest: I know that mesiras nefesh is important; you should do it with vitality and zest! You're so good at it, you should try exceeding your boundaries! Get involved in your business, and of course the purpose will be to give extra tzedakah...

To that the Torah tells us: be certain that your sacrifice be inside the Holy Temple! The worldly currents may be too strong to withstand. Granted one must make a living, but without any passion. It must be the toil of one's hands, not his head or heart. If one has enthusiasm, 'fats and blood', make it a continuous offering of self-sacrifice, but only on the mizbeiach of holiness. And taking a straightforward approach to parnassah as Torah teaches us, not trying to outsmart himself and the world, will produce better results as well.

Stand up to the Yetzer Hora while you're ahead!

|5:00

But there are those not only convinced they will withstand the test, the welcome it! The results of such an approach have proven to be rather undesirable, and as we pray at the start of the day: "אל תביאיני לידי נסיון". Rather, when the Yetzer Hora comes, even suggesting the minutest compromise (to offer in the azarah, just not on the mizbeiach), he is trying to gain a foothold. So one should reject him when it's easy, while he is still coming as a guest. Otherwise he will stay as an occupant, requiring much greater effort to rid himself of him.

This all being in the Torah is an empowerment and assurance, that we can and will overcome any tests set our way, and offer all our 'fats and blood' on G-d's altar. Then we will have all blessings, both material and spiritual, in abundance, and happily we will return to the Holy Land, together with G-d, with the true and ultimate redemption..

SICHA

7

"Fats and Blood"

Consecrating Our Inner Self

We will conclude on the topic of tonight's Torah portion, the fourth portion of Parshat Acharei, which discusses the prohibition to offer sacrifices outside the Temple; slaughtering or offering sacrifices outside the Temple vicinity.

The Alter Rebbe says that we must "live with the times," with the portion of the week, and specifically, the daily portion.

So here is the lesson, at least in short: God gave every Jew "fat and blood." "Fat" refers to the nature of pleasure, which wields a great deal of influence over a person, as the verse says, "Good tidings fatten the bone." Even an adult, who doesn't naturally grow, the power of pleasure is capable, within moments, to actually fatten his physical bone.

And the second element, blood, "One's blood is his soul," refers to a person's warmth and enthusiasm.

These two elements motivate people throughout their lives; all actions, speech or thoughts, the Mitteler Rebbe quotes the Baal Shem Tov as saying, emanate from the sense of enjoyment a person has from that specific thing.

That refers to the element of "fat." And there is also the element of "Blood": Every person has a soul which gives life and vitality to the body; that warm-blooded nature, a person's natural passion and enthusiasm helps bring those budding ideas into reality.

Now, the idea of a sacrifice is, as the Prophet Ezekiel said, "to offer the fat and blood." That is the main objective of offering a sacrifice, as explained in the Written Torah in the prophecy of Ezekiel, the prognosticator of the Third Temple.

We too, offer sacrifices, Chasidic discourses explain by dedicating our own "fat and blood," our pleasures and passions, to God, because "God doesn't create anything without a purpose," a Jewish person's pleasures and passions, clearly, must be utilized

for holy matters. In fact, we are guaranteed that "nobody will be left behind"; ultimately, we will use these powers for Godly purposes, but we have the ability to hasten it.

A true enthusiast will do the mitzvah today and won't put it off until tomorrow, and certainly not to a later date.

This is the admonition in today's Torah portion: Be careful not to sacrifice an offering outside the Temple.

The Evil Inclination, being shrewd and expert at its craft, can exploit a Jew's desire to bring an "offering," his willingness to sacrifice of himself, exploiting the fact that the Jew takes pleasure in the spiritual, his ability to be passionate about Godly matters.

It tells him: "I agree that, as a Jew, you must make sacrifices for Judaism.

God gave you the capacity to experience spiritual pleasure, so your sacrifices need not be accompanied by sighs, as though you were forced, and had no choice. You should bring your 'fat and blood' to the experience – take pleasure in it, be passionate and inspired, be infused by it." It is in total agreement.

But then it tries to add: "Perhaps you can have a passion 'outside the Temple.' You need not offer sacrifices to strange gods, God forbid, but why limit yourself to Torah and Jewish law? Put yourself into other pursuits as well. Just promise God, and yourself, that if you throw yourself fully into earning a living, then, although you need only give a tenth to charity, you'll go beyond the letter of the law, and give a fifth. In fact, you'll add another half shekel over and above the fifth, or even three half shekels!" Torah states regarding exile: "Many waters cannot extinguish the Jew's love for God." "Many waters" does not refer to struggles in earning a living.

In Temple times it was also difficult to earn a living; they were taxed even more than in our times.

What is the exile of the "many waters"? When a Jew, whose passion should not lie in his mundane affairs, puts all of his "fat and blood" into these pursuits.

You possess the faculties of delight and passion – fat and blood? You need to use them to the fullest; they must inspire you to the point of self-sacrifice.

But where is their place? "In the place that God chooses," in the holy site, the foundation of the entire world: The Temple Mount, and the Holy Temple itself.

And more specifically, in the place where we offer sacrifices, beginning with the "Olat Tamid–Everlasting Offering" the first offering of each day.

Because it was "Everlasting," the fire was never extinguished, in yeshivah parlance, it is "a continuous effect." The sacrifice had more than a regular impact; the fire was "never extinguished," there was an everlasting flame.

But where must the flame be? On God's Altar.

Yes, you need to earn a living in order to give charity, and you're doing it all for the sake of Heaven, but you can do it without drowning yourself in it. On the contrary, experience shows that one is more successful when not preoccupied with elaborate shenanigans and schemes, which end, God forbid, in an undesirable way.

He is so clever, that he confuses himself, confuses others, confuses the tax collector. And then he doesn't know what's going on with himself or his profits… Why? Because instead of eating "the toil of his hands," it is the toil of his delight, the toil of his blood, the toil of his head, and the toil of his heart, contrary to the instructions of the Torah of Life.

Then there are those who say: "Examine me, God, and test me." It's a verse in Psalms.

He takes upon himself for God to test him. He'll fully invest himself in the material, and he'll give charity – not a tenth, but a fifth… with an additional three half shekels, or more.

"Examine me, God, and test me!" Sadly, we know how this turns out.

As we've discussed, every single day, before prayers, even before reciting the Shema, or the Verses of Praise; we ask: "Do not bring me to a test." This is said first thing in the morning, before Torah study, even before the Torah study within the Morning Blessings.

This is also addressed in today's Torah reading, which warns against bringing an offering even inside the camp, because this is the Evil Inclination's method: It doesn't begin by telling a person to worship idolatry.

Rather, it says, "Why must you offer your sacrifice on the altar? Do it within God's camp, but it needn't be on the altar…" This is the craft of the Evil Inclination. It starts by suggesting to bring an offering inside the camp, but once it has, God forbid, accomplished this, it entices a person to bring an offering outside the camp.

Where does it end, God forbid? Bringing offerings to "the satyrs in the fields," In the words of the Talmud, he'll convince you to serve idols. To ensure that you don't fall there, God forbid, you must reject his earliest advances.

It is much easier to withstand the earlier tests, for you have never welcomed the "guest" into your home; if you do, he'll soon become a resident. Don't let him in at the

outset. Offer your passion and pleasures on the Altar of God. We have the power to do so, from this portion in the Torah, for the Torah's commandments are also assurances.

When Torah commands us not to sacrifice outside the Temple, not even in the Holy Camp, and obviously not outside the camp entirely, and that we shouldn't serve the idols, "the demons after which they stray," that commandment also gives us the strength; we are assured that "Torah is our *tavlin*." *Tavlin* means an antidote, but also a spice: It spices our service of God, and transforms the Evil Inclination, and we offer our "fat and blood" as a sacrifice to God.

And when this attitude will affect our conduct and our service of God here in this exile, we offer our "fat and blood" on God's Altar, and everything else is done only half-heartedly, we will merit success in everything, in children, good health, abundant sustenance – all of these in abundance; abundance in our physical lives and our spiritual lives, and both together, as one unit.

And with joy and gladness, we will go to greet our righteous Moshiach, emptying out "the spoils of Egypt": In addition to our own "fat and blood," we will bring along all of the holy sparks in the world, and with a "large multitude we will return," speedily in our day, when "God will return with the exiles." It doesn't say "He'll bring them back"; it says, "He'll return with them," God will accompany every single Jew, to our Holy Land, speedily in our day, with the true and ultimate redemption.

L'chaim.

The preparatory nigun, followed by the Alter Rebbe's nigun.

SICHA

8

For All Jewish Children

A Clarification

There is a point which is obvious, but we will articulate it for extra clarity: We spoke earlier about the Torah for children; it isn't only for children enlisted in Tzivos Hashem. Any Jewish child can buy a letter in the Torah, if he wishes to do so, and if the letters in one Torah will be bought up, a second Torah will be written.

The main thing is that it should include the entire Tzivos Hashem, all Jewish children, whether boys or girls, and they will go very soon, together with the Torah scrolls, and even earlier, before the Torahs are completed, to greet our righteous Moshiach, with joy and gladness.

And we will leave this Exile, in the words of the verse, "With joy shall you go forth, and with peace shall you be brought." With joy shall you go forth, and with peace shall you be brought….

Yiddish Hanacha

שיחה א׳

כידוע דער ענין וואס חז״ל – תורה – זאגט אן, און אזוי הויבט אויכעט אן דער אלטער רבי באגרת הקודש שלו – פון ״פותחין בברכה״.

און ווי יעדער ענין איז דאך פארבונדן און אנגעוויזן אין תורה, מלשון הוראה, און וואס זי ווערט אנגערופן ״תורת חיים״ – הוראה בחיים, פאר יעדער אידן, כדי א איד זאל זיין ״וחי בהם״ – הויבט זיך דאך אן תורה מיט א בי״ת, און ווי ס׳איז מבואר אין מדרש, דערפאר וואס א בי״ת איז דאס ראשי-תיבות ״ברכה״.

אנהויבנדיק פון מקור הברכות, אויף דאנקען דעם אויבערשטן פאר די אלע ברכות און זאכן וואס ער גיט יעדערן, בתוך כלל ישראל, סיי ברוחניות סיי בגשמיות.

ובפרט נאך אז ס׳איז דא מאורעות מיוחדים וואס זיינען פארבונדן מיט א מעמד ומצב מיוחד, א ברכה נוספת – איז דאך דעמאלט נאכמער בהדגשה דער ענין פון ״פותחין בברכה״.

ווי יעדער ענין אין תורה, איז דאך דאס ניט נאר אן ענין פון מלמעלה למטה אדער מלמטה למעלה, אדער מקבל אדער נותן, נאר דאס איז א דבר שלם – האט דאס אין זיך ביידע ענינים.

אזוי איז אויכעט, בשעת א איד, אדער בכלל א מציאות, באקומט א ברכה פון דעם אויבערשטן – איז דאך דאס א המשכה ממקור הברכות למטה, און דערנאך איז דער ענטפער – ״פותחין בברכה״ פון דעם מקבל – איז דאס אן ענין פון ״העלאה מלמטה למעלה״ בלשון החסידות.

אין איינפאכע ווערטער איז: אז דער אויבערשטער האט געוואלט אז יעדער זאך, ובפרט א איד, וואס ״בראשית – בשביל ישראל שנקראו ראשית״, זאל דאס זיין אין אן אופן פון שלימות.

און אז ער באקומט ענינים, וואס באקומען באקומט מען דאך אלץ ״ממך הכל ומידך נתנו לך״ – דער אויבערשטער איז דאך מקור כל הענינים; האט דער אויבערשטער אויך געוואלט אז דאס זאל זיין ניט קיין ״נהמא דכסופא״ לגמרי, און גיט א כח אז דער מקבל, צי דאס איז א מציאות בכלל אדער א איד במיוחד, איז בלשון חז״ל, אז יעדער ענין זאגט ״שירה״, און ווי אויסגערעכנט בפרטיות אין ״מדרש שירה״ די פסוקים, וואס דאס איז שירה פון פארשידענע יצורים – פארשידענע באשעפענישן – אין וועלט, וואס די אמירת שירה איז דאך דאס מעין ברכה והודאה ותודה, דערפאר וואס דער אויבערשטער האט אים באשאפן און איז אים מהוה ומקיים, און וויבאלד אז ער טוט, מחדש, דעם ענין פון א שבח להקב״ה – איז דאס כביכול ווי ער איז א נותן ומשפיע אין דעם אויבערשטן.

בדוגמא ווי די גמרא זאגט אז ״הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים״, און דאס דארף דער אויבערשטער אנקומען, כביכול, צו א בשר-ודם, אז ער זאל אויפטאן אין ענינים פון יראת-שמים.

על דרך זה אויכעט דער ענין פון ״מוסיפין כח בפמליא של מעלה״, וואס דאס איז דאך די פמליא, די מלאכים.

ביז נאך מערער – ״שאו ידיכם קודש וברכו את ה׳״: אז דער אויבערשטער גיט כח אז מ׳זאל קענען, כביכול, בענטשן דעם אויבערשטן.

ועל דרך ווי די גמרא זאגט בנוגע צו משה רבינו – וואס ער איז דאך דער ״רעיא מהימנא״, און האדעוועט אזוי אויף יעדער אידן און אלע אידן – אז ער האט געזאגט ״ועתה יגדל נא כח אדנ-י״: אז דורך זיין בקשה און דורך זיין תפילה האט ער אויפגעטאן אין ״כח אדנ-י״, אז ס׳זאל זיין ״יגדל נא כח אדנ-י״.

אמת טאקע, דאס איז געקומען על ידי אתערותא דלעילא, התעוררות מלמעלה, ווי די גמרא דערציילט, אז דער אויבערשטער האט אים פריער געזאגט און מעורר געווען אויף דערויף; אבער דערנאך טוט מען דאס בכח עצמו.

וואס דאס האט מען די הוראה אין תורת חיים: אז אזוי איז מען דאך "מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", האט מען דאך די ברכה פון דעם אויבערשטן וואס ער איז מהוה – ווי תורת הבעל שם טוב – בכל רגע ורגע מחדש מאין ואפס.

אבער דאס איז דאך א זאך וואס דער אויבערשטער האט דאס איינגעשטעלט אין אן אופן פון "עולם כמנהגו נוהג", אין אן אופן פון טבע, און האט געזאגט אויף דערויף אז "האומר הלל בכל יום" איז דאס ניט קיין דבר הרצוי; דאס דארף זיין ווען ס׳קומט עפעס א חידוש בדבר.

וואס דער חידוש בדבר איז דאך דא אין זמנים מיוחדים, בדוגמא ווי זמני יום-טוב, אנהויבנדיק פון דעם רגל ראשון, פון חג המצות, פון חג הפסח, וואס דעמאלט איז דאך "אנחנו מחוייבים להודות ולהלל", מיט די אלע לשונות וואס מ׳רעכנט דארט אויס, ט׳ לשונות, י׳ לשונות.

על דרך זה אויכעט בחיי כל יחיד ובחיי כל פרט איז אויכעט דא מאורעות מיוחדים, ביז וואנעט אז ס׳איז דא אזוינע מאורעות וואס ער דארף דאס מאכן בשם ומלכות – די ברכת "שהחיינו".

על דרך זה אויכעט אין מאורעות וואס מאיזו סיבה שתהיה איז דאס ניט איינגעפירט; וויבאלד אבער אז דאס איז א מאורע מיוחד – איז דעמאלט נאכמער בהדגשה דער ענין פון "פותחין בברכה" למקור הברכות, צו דעם אויבערשטן, אז "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

ובפרט אז דאס איז אן ענין וואס איז פארבונדן מיט "גבורות", וואס ווי חסידות טייטשט דאס אפ – בלשון פארבונדן מיט "גבורות גשמים": אז ס׳איז ניט אן ענין חס-ושלום פון דינים וגבורה, נאר דאס איז אן ענין פון התגברות – אז ס׳קומט ארויס א ברכה בהתגברות ובהרחבה יותר, אין אורך און רוחב ועומק; איז אט דעמאלט איז נאכמער דער ענין פון דעם "פותחין בברכה".

און וויבאלד אז ס׳דארף זיין א ברכה בהוספה, איז דערפון גופא פארשטאנדיק – מיוסד אויף "איני מבקש אלא לפי כוחו" – אז דער אויבערשטער גיט כח אז מ׳זאל קענען אויכעט פותח זיין בברכה רבה.

וכמדובר כמה פעמים, אויכעט בקיצור איצטער, אז א ברכה וואס מ׳באקומט פון דעם אויבערשטן – דארף מען זיין ניט נאר דער מקבל הברכה, נאר דאס לייגט ארויף אן עבודה נוספה כדי צו זיין ווערט און כדי צו אויפטאן: לויט דער ברכה וואס דער אויבערשטער האט מוסיף געווען, זאל א אידן אויך מוסיף זיין בעבודתו הוא, בעבודתו צו דעם אויבערשטן, "נבראתי לשמש את קוני", און ווי די צווייטע גירסא – "לא נבראתי אלא לשמש את קוני".

וואס דאס איז דאך אויכעט כולל אין זיך די צוויי סוגים וחלקים, אז "לשמש את קוני" איז דאס אויף צוויי אופנים – דורך "טוב לשמים" און "טוב לבריות".

וואס אויכעט דער ענין פון "טוב לבריות", אין מצוות שבין אדם לחבירו, דארף דאך זיין דער קיום זייערער – און דוקא דעמאלט האט דאס א קיום, ניט קוקנדיק אויף פארשידענע שוועריקייטן – ווען דאס איז מיוסד און מ׳באטראכט דאס אז דער אויבערשטער האט געהייסן; טוט ער דאס "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך".

אט אזוי אויכעט בעניננו, ביי יעדער יום הולדת, ובפרט ביי יום הולדת המיוחד – איז דאס פארבונדן אז דאס לייגט ארויף און מ׳גיט אויף דערויף כוחות נוספים, כדי מ׳זאל קענען אויפטאן מערער לגבי דערויף וואס מ׳האט געטאן פאר דעם.

על-אחת-כמה-וכמה אויב ס׳איז עפעס געווען ניט בשלימות בעבר – אויף ממלא זיין את החסר, און מוסיף זיין נאך הלוך והוסיף ואור.

און דער אויבערשטער, כאמור, ״אינו מבקש אלא לפי כוחן״: גיט ער אויכעט כוחות אין אן אופן פון ״גבורות״, התגברות פון כוחות.

וואס דאס גיט אויכעט די מעגלעכקייט אויף אויסנוצן די כוחות במילואם, וכמדובר – אין דעם כללות׳דיקן קו פון ״לשמש את קוני״, וואס ער טיילט זיך פאנאנדער אויף צוויי חלוקות: אין ״לשמש את המקום״ און ״לשמש את הבריות״.

און ווי די אלע ענינים וואס זיי זיינען פארבונדן מיט עבודת ה׳ – דארף דאך זיין ״עבדת את ה׳ אלקיך בשמחה ובטוב לבב״, אויף טאן די ענינים בשמחה ובטוב לבב.

וואס שמחה איז דאך ״פורץ גדר״ – גיט דאס א מעגלעכקייט אז מ׳זאל טאן אין דעם למעלה ממדידה והגבלה.

ובפרט נאך אז דאס ווערט געטאן לויט הוראת התורה אז ״לעולם אל יפרוש אדם מן הציבור״, אז מ׳איז זיך כולל מיט נאך אידן און מיט אלע אידן, ביז וואנעט אז מ׳ווערט מציאות אחת – איז אט דעמאלט טוט מען דאך מיט א כח הרבים און מיט כח הציבור, ווערט בדרך ממילא אז מ׳ווערט נפדה ונגאל – אויסגעלייזט – פון די אלע ענינים המבלבלים.

און די פדיה קומט נאך פאר אין אן אופן פון ״שלום ... מקרב לי״: אז אף-על-פי וואס לכאורה האט געדארפט זיין א מלחמה, טוט דער אויבערשטער א חסד און מ׳פירט אויס די ענינים אין אן אופן פון שלום, ״כי ברבים היו עמדי״ – דערפאר וואס מ׳איז זיך מתכלל און מ׳פארבינדט זיך מיט א רבים, ביז מיט כלל ישראל.

און דאס ווערט די הכנה קרובה, בשעת אידן גייען צוזאמען און טוען צוזאמען אין הפצת התורה ומצוותיה, הפצת היהדות, ביז אין אן אופן פון ״יפוצו מעינותיך חוצה״ – אט דעמאלט טוט מען אויף אין דעם ״כאילו פדאני לי ולבני מבין האומות״, אז ס׳ווערט אן א כ״ף הדמיון, אן דעם ״כאילו״, נאר ס׳ווערט בפועל דער ״פדאני לי ולבני מבין האומות״ – מ׳ברענגט אראפ מיד די גאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, וואס זי וועט דאך זיין ״כימי צאתך מארץ מצרים״, ובפרט אז מ׳געפינט זיך אין חודש ניסן, וואס ״בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל״, במהרה בימינו ממש, על ידי משיח צדקנו.

שיחה ב׳

ווי יעדער ענין וואס האט א יסוד, וואס דארף האבן און האט א יסוד אין תורה – אזוי איז דאך אויכעט דער ענין פון הכרת תודה ו״פותחין בברכה״, איז דאך דאס איינע פון די הויפט מצוות: ״בבואכם אל הארץ״, דער ענין פון מצות ביכורים, וואס ״הגדתי היום לה׳ אלקיך״, און ווי ר׳ סעדיה גאון טייטשט דאך אפ: ״הגדתי״ פון לשון שבח והודאה.

דערנאך אויכעט רעדט מען דאך, ווי דערמאנט פריער, בנוגע צו בין אדם לחבירו.

וואס דאס איז דאך אויכעט דער ״פותחין בברכה״ צו די אלע וואס האבן געוואונטשן און געבענטשט, און וועלן ווינטשן און בענטשן: אויכעט די ברכה בנוגע לכל אחד ואחת מהם.

על-אחת-כמה-וכמה ״ודרשו את שלום העיר ... והתפללו בעדה״ – בנוגע צו דער מדינה אין וועלכע מ׳געפינט זיך בהשגחה פרטית, וואס זי ווערט דאך אנגעפירט פון ראשי המדינה, וואס זיי גופא קלייבן דאך דערנאך אויס איינעם העומד בראש, און ער אלס בא-כח, שטייט דערנאך אלס בא-כח פון דער גאנצער עיר ומדינה.

וואס על-אחת-כמה-וכמה, אויב ס׳איז דא דער ענין פון הכרת תודה ו״ופותחין בברכה״ לכל אחד ואחת – על-אחת-כמה-וכמה אז דאס קומט פון דעם ראש המדינה.

ובפרט נאך נעמענדיק אין באטראכט זיין מצב הפרטי, בנוגע לבריאות כפשוטה, ובנוגע צו דעם עצם ענין וואס ס׳האט געקענט טרעפן אזא מין זאך ווי ס׳האט געטראפן לאחרונה, ניט קוקנדיק וואס ס׳איז אינגאנצן ניט פארשטאנדיק, און ס׳האט געדארפט זיין פונקט דער היפך מזה, און אף-על-פי-כן האט דאס געטראפן, ובחסד עליון איז דאס אן ענין וואס ווערט אויסגעהיילט, און פון ״רפואה קרובה״ וועט אויך זיין ״רפואה שלימה״.

און אף-על-פי-כן, געפינענדיק זיך נאך פאר דער רפואה שלימה: ווינטשן כל טוב, און אויכעט – אראפברענגען דאס בכתב, כותב וחותם – איז דאך דאס זיכער, ובכמה וכמה דרגות יותר, דער ענין פון הכרת תודה וברכה.

וואס ברכה בנוגע צו אן איש ש״רבים צריכים לו״, און וואס ״לב מלכים ושרים ביד ה׳״, אז דורך זיי זאל זיך דורכפירן דעם אויבערשטנ׳ס רצון לטובת הרבים, כולל אויכעט לטובת בני ישראל הנמצאים במדינה זו, בתוך כל העמים הנמצאים במדינה זו – פארדינט ער דאך, וביתר שאת וביתר עוז, וכמודגש אויכעט אין תורת אמת און אין תורת חיים, א ברכה רבה ומיוחדה.

וואס אף-על-פי וואס מיינען מיינט מען דאך די גאנצע תנועה, וואס ווערט אנגערופן – און געבראכט אהערצו דורך נשיא דורנו, דורכן רבי׳ן דעם שווער – ווי מ׳רופט דאס אן: ״ליובאוויטש״ אדער ״חב״ד״, אדער שאר לשונות; אבער אף-על-פי-כן קומט דאך דאס דורך א יחיד וכיוצא בזה.

איז דאך א זיכערע זאך, אז בפני כל עם ועדה דארף מען אים אויסדריקן, און ניט נאר מ׳דארף, נאר דאס ווערט געטאן בחפץ לב ו״בכל לבבך״: צום אלעם ערשטן – א רפואה קרובה ושלימה.

און דערנאך קומט – אויכעט א וויכטיקע זאך, און דאס קומט בבת אחת – אויף אויסנוצן די מעגלעכקייט און די יכולת און די כוחות וואס מ׳גיט א מענטשן וואס איז אויסגעקליבן געווארן על ידי רבים, ובפרט אין א מדינה אין וועלכע ס׳איז דא עמים רבים, און זיי אלע קלייבן צוזאמען, על פי דעת הרוב, דערנאך איז דאך אבער אויכעט דער מיעוט מסכים און מקבל אים אויף זיך אלס א נשיא ובא-כח בנוגע לכל עניניהם, סיי כלפי חוץ, און סיי כלפי פנים – בהנהגת המדינה עצמה; ער זאל דאס אויסנוצן בשלימותה, לטובת הכלל ולטובת הפרט.

וכמודגש בתורה, אז אף-על-פי וואס ״אחרי רבים להטות״, איז דאך אבער יעדער יחיד איז א ״קבוע״ ואינו בטל.

און וויבאלד אז תורה זאגט אז מ׳דארף טאן פאר ביידע ענינים, סיי פאר טובת הכלל און סיי פאר טובת הפרט, וועט דאך תורה ניט פארלאנגען א זאך וואס איז אוממעגלעך; איז א דבר פשוט, ביז אז ס׳ווערט אויכעט א דבר מובן, אז דאס קען דורכגעפירט ווערן אין אן אופן אז ניט נאר ס׳זאל ניט זיין קיין סתירה צווישן טובת הכלל און טובת הפרט, נאר אדרבה – איינע העלפט ארויס די צווייטע.

וואס דעמאלט ווערט א שלימות סיי אין דעם פרט און סיי אין דעם כלל, און ס׳ווערט א שלימות וואס פועל׳ט אויכעט אין דער שלימות פון כל העולם כולו.

וכמדובר, וואס דאס גופא, וויסנדיק אז מ׳האט די כוחות, און ארויפגעלייגט אזא מין עבודה, אזא מין ״שירות אני נותן לכם״ – איז דאס גופא איז מבטיח, אז זיכער איז דאס ״לפי כוחו״, ואין הדבר תלוי נאר אויף ארויסברענגען דאס מן הכח אל הפועל.

און כדי דאס ארויסברענגען מן הכח אל הפועל, דארף מען דאך ניט האבן קיין בלבולים מצד בריאות הגוף וכיוצא בזה; זאל זיין דאס צוזאמען מיט דער רפואה קרובה ושלימה, און צוזאמען מיט מנוחה מכל ענינים המבלבלים.

און דעמאלט זוכה זיין צו מכוון זיין צו דעם רצון פון בורא העולם ומנהיגו, ומנהיגו בכל פרט ופרט, וואס ווערט אויכעט אנגערופן "מלך מלכי המלכים הקב"ה", דורכפירן זיין רצון בשלימותו, ובשמחה ובטוב לבב.

וואס אט דעמאלט, אז מ'איז אזוי מחליט בתוקף – העלפט דער אויבערשטער און מ'פירט דאס דורך, און נאכמערער שלימות וויפל מ'שטעלט זיך פאר.

וואס דאס איז אויכעט די נקודה אין דער צווייטער הכרת טובה פון דעם בא-כח פון דער גאנצער מדינה והעיר, אנהויבנדיק פון א דבר העומד על הפרק – בנוגע לבריאות הגוף, און דערנאך – אויסנוצן די כוחות און די ענינים וואס מ'האט אפגעגעבן לרשותו, מתאים צו כל עניני טוב, בטוב הנראה והנגלה, סיי טוב הרבים און סיי טוב היחיד.

און דאס אלץ דארף זיין מיוסד, דערפאר וואס דאס איז א תפקיד און א כח געגעבן געווארן פון דעם אויבערשטן, און ער גיט דערנאך דעם כח אויכעט אז מ'זאל דאס דורכפירן.

און אויכעט דורכפירן אין אזא מין אופן אז די אלע וואס זיינען מקבלים פון דער השפעה שלו – זאלן אויכעט וויסן אז דאס איז דורכגעדרונגען אין דער אמונה אין "אלקים אחד" און אין "אלקים אמת", וואס ער פירט אן מיט יעדער זאך אין וועלט, על-אחת-כמה-וכמה מיט "לב מלכים ושרים", על-אחת-כמה-וכמה מיט א מדינה וואס זי פארנעמט איינע פון די ערשטע ערטער בכל העולם כולו.

איז בשעת דאס איז מיוסד און דורכגעדרונגען מיט אמונה פשוטה, און צוזאמען דערמיט מיט אמונה שלימה, אין בורא העולם ומנהיגו, און מ'איז דאס מכריז גלוי לעין כל, אז אין דעם אויבערשטן "ווי טראסט": ניט נאר אז ס'איז אן אמונה סתם, נאר דאס איז אין אן אופן אז מ'גיט אים איבער זיך אינגאנצן, ביז וואנעט אז ער ווערט דער אנפירער פון כל הענינים, און דער אדם איז דער שלוחו וואס פירט דאס דורך דא למטה.

וואס דאס איז נאכמער מוסיף אין בריאות הנפש, במילא אויך מער מוסיף אין בריאות הגוף.

וואס דאס ברענגט אויכעט דערנאך אראפ א שלימות אין די אלע החלטות שלו, ובכל הענינים שלו בכלל, ובפרט בנוגע להמדינה כולה, אז זיי זאלן מתאים זיין צו דעם טוב כפול, וואס דאס איז דאך פארבונדן מיט יום השלישי – וואס מ'געפינט זיך איצטער אין מוצאי יום השלישי – "שהוכפל בו כי טוב", "טוב לשמים וטוב לבריות".

וכמדובר כמה פעמים, אז דאס איז שלא כדעת הטועים אז דאס איז צוויי באזונדערע זאכן, נאר פונקט אזוי ווי בשעת מ'פרעגט אויף א רגע פון יום השלישי – זאגט מען אז דאס איז א רגע, איין און איינציקער רגע, איז דאס דורכגעדרונגען מיט "טוב לשמים וטוב לבריות"; אזוי קומט דערנאך אויכעט אראפ אין יעדער פעולה, אז בשעת ער טוט "לבריות" – איז דאס דורכגעדרונגען מיטן אמונה און מיטן "טוב לשמים", און בשעת ער טוט "טוב לשמים" – איז פונקט ווי מ'בעט אויף זיך, אזוי בעט מען על הכלל כולו, כמדובר כמה פעמים.

ס'איז דאך ידוע תורת הבעל שם טוב, אז פון יעדער ענין דארף מען אפלערנען א הוראה בנוגע צו דעם וואס האט זיך דערוואוסט פון דעם ענין, על-אחת-כמה-וכמה – פון אן ענין כללי וואס האט אויפגעטרייסלט די גאנצע מדינה, איז דאך א זיכערע זאך אז אין דערויף איז זיכער דא א הוראה, און ניט א הוראה אין "המדרש" און אין מחשבה, נאר א הוראה אין מעשה, ואדרבה – "מעשה הוא העיקר".

וואס דאס איז די נקודה, אז בשעת מ׳טראכט זיך אריין אין דעם מעשה מבהיל – דארף מען זיך אריינטראכטן ווי קען דאס טרעפן אזא מין זאך, וואס לכאורה איז דאס נגד השכל פון דעם ענין פון שיסן אין פלוני בן פלוני, און געשאסן דורך איינעם וואס ער איז פון אנשי המדינה.

איז דאך זיכער, אז דאס דארף ניט נאר אויפטרייסלען אן א תוצאה און אן א תכלית במעשה, נאר ס׳דארף אויכעט אראפברענגען, לאחרי ההתבוננות בהאמור, דארף דאס אראפברענגען אין אן ענין פון שינוי אדער הוספה בנוגע למעשה בפועל.

וואס די התבוננות הויבט זיך אן, כמדובר: ווי האט דאס געקענט מלכתחילה פאסירן, אז א מענטש זאל אפטאן אזא מין ענין, וואס ס׳איז אינגאנצן ניט פארשטאנדיק, ס׳איז נגד השכל, נגד הרגש וכו׳.

וכידוע, אז די טענה וואס מ׳טענה׳ט, אז וויבאלד אז ס׳איז פארבונדן – דער שורש פון מעשים בלתי רצויים – איז פארבונדן מיט עניות, במילא ברענגט דאס צו פארביטערונג, און בשעת דאס ברענגט צו פארביטערונג – ברענגט דאס צו א רגש של נקמה וכיוצא בזה.

איז נוסף אז דאס איז היפך וואס די תורה ווייזט אן; אדרבה: "הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה", דוקא דערפאר וואס זיי זיינען "בני עניים".

וואס דערפון איז דערנאך אויכעט נשתלשל בעולם, אז בשעת בני עניים באקומען דעם פאסענדן חינוך – איז אדרבה, אט דאס וואס זיי זיינען עניים און געפינען זיך אין א מצב ירוד, נידעריקער, אויף א נידעריקערן מצב ווי אנדערע וואס ארום זיי אין זייערע יארן, איז דאס זיי מעורר, אז זיי זאלן זיך מתאמץ זיין, זיך משתדל זיין און מתייגע זיין, אז אדרבה – זיי שטייען נאך העכער בכל עניני טוב וחסד וצדק פון אט די וואס געפינען זיך אין א מעמד ניט פון עניות, נאר מעמד ממוצע אדער אפילו פון א מעמד של עשירות.

וואס בנוגע צו אידן דריקט זיך דאס אויס, לכל לראש, וואס בני עניים איז ביי זיי דארף זיין א זהירות מיוחדה, דערפאר וואס "מהם תצא תורה" מערער ווי דאס קומט ארויס פון בני עשירים וכיוצא בזה.

דערפון אויכעט מובן בנוגע כל אומות העולם, אז בשעת ס׳איז דא אן ענין פון עניות, איז נארמאלערהייט, ביי א נארמאלע הנהגה אין בני אדם שמסביבו, דארף דאס צוברענגען צו א הוספה אין אויסנוצן זיינע כוחות און געפינען אנדערע וואס זאלן אים ארויסהעלפן, אז ניט נאר אז ער זאל ניט צוקומען צו מעשים והנהגה בלתי רצויה; אדרבה – אז ער שטייט נאך העכער און דערגרייכט א גאר הויכן מצב.

און דורך וואס איז דאס געקומען? כדי צו באווייזן, אז ניט קוקנדיק אויף די שטערונגען וואס די עניות האט אים געבראכט, איז ער זיי איבערגעקומען און האט דערגרייכט השגים – צו דערגרייכונגען – וואס זיינען מערער און העכער און ברייטער ווי די דערגרייכונגען פון בני עשירים.

און ווי מ׳זעט דאך בפועל: אט דער וואס האט אפגעטאן אט די מעשה – איז ער ניט קיין בן עני, נאר אדרבה, אויפגעוואקסן אין א בן עשיר, "ולא עצבו אביו מימיו", און ווייזט אויס אז מ׳האט פון אים קיין זאך ניט געזשאלעוועט.

וואס בשעת מ׳באטראכט זיך צי דאס איז פארבונדן מיט עניות – איז מדגיש אט דער מאורע, אז דעם שורש פון הנהגה בלתי רצויה דארף מען זוכן ניט אין עניות, נאר ערגעץ וואו אנדערש.

וואו געפינט מען דעם שורש? איז דאס אויכעט מובן פון דעם מעמד ומצב פון דעם חינוך וואס ער האט באקומען: צום אלעם ערשטן "לא עצבו אביו מימיו".

די צווייטע זאך: ניט דורכגענומען מיט אמונה כדבעי, אמונה פשוטה, אז ס׳איז דא א בורא העולם ומנהיגו וואס קוקט זיך צו צו יעדערן, וואס דאס איז שולל די הנחה פון "איש הישר בעיניו יעשה".

ער דארף נאר זיין גענוג ״סמארט״ – איך וועל ניט זאגן קלוג, דערפאר וואס דאס איז א טיפשות אויסנוצן די מעגלעכקייט וואס מ׳האט כדי צו מהרס זיין, מזיק זיין א צווייטן, וואס דורך דערויף איז מען מזיק זיך אליין נאך אפשר מערער וויפל מ׳איז מזיק דעם צווייטן: דעם צווייטן איז מען מזיק מערניט ווי בגופו; זיך איז מען מזיק סיי בגופו סיי בנשמתו, סיי ״בזה״ און סיי ״בבא״.

און בשעת דער חינוך איז אוועקגעשטעלט געווארן אז חינוך איז גענוג אז מ׳קלייבט צוזאמען ידיעות, אבי מ׳גיט ידיעות אין פארשידענע ענינים – אט דאס הייסט ״חינוך״, און וויבאלד אז אין דערויף האט ער זיך מצטיין געווען, אדער ניט מצטיין געווען וכו׳, האט ער אויכעט מצרף געווען צו די ידיעות וואס ער האט צוזאמענגעקליבן, אויכעט א ידיעה ווי אזוי מ׳דארף זיך באנוצן מיט כלי נשק! ביז וואנעט אז מ׳איז זיך אין דערויף ״משתלם״: וויבאלד אז דער צוזאמענקלייבן ידיעות איז דאס ניט פארבונדן מיט א מטרה, וואס די מטרה איז כדי ס׳זאל אראפברענגען טוב פאר זיך, טוב אמיתי, און טוב פאר דעם ארום; נאר די מטרה איז – כדי באווייזן אז ״אני ואפסי עוד״, במילא דארף מען זיך ניט מיישב זיין און דורכרעדן מיט א צווייטן, על-אחת-כמה-וכמה אז מ׳דארף ניט פאלגן קיין צווייטן.

דערנאך איז מען אים מחנך אין אזא מין אופן אז דאס דארף הייסן כאילו אז מ׳האלט פון ״ליבעראליזם״, אז מ׳טאר זיך ניט מישן בחיי – אין דעם לעבן – פון א קינד; מ׳דארף אים לאזן גיין לנפשו, און אט דאס וואס ״עיר פרא אדם יולד״ – איז אט דאס איז פארבונדן אז דער אויבערשטער האט אים אזוי באשאפן, במילא האט דאס צו דעם פאטער מיט דער מוטער קיין שייכות ניט, און זיי לאזן זיך אים ״פאשען״ און פירן זיך ווי ביי אים קומט אויס.

ס׳איז דא דער חוק המדינה אז מ׳דארף גיין אין א בית ספר, איז דער בית ספר מיוסד און דורכגענומען אז וואס דארף געבן א בית ספר? דארף ער געבן ידיעות.

ניט ער דארף אויספורעמען, אויפמאכן דעם ״יצר לב האדם״ אז ער זאל זיין מיט מדות טובות, און זאל וויסן, אז אמת טאקע אז ער גייט און לערנט אין דעם בית הספר, אבער דער עיקר לערנען זיינער איז – ווי אזוי צו טאן טוב ארום זיך, און דאס איז דער טוב האמיתי פאר זיך; איז דאס איז אינגאנצן ניט אריין אין דער ״תוכנית״ און אין דעם ״פראגראם״ פון בית ספר.

על-אחת-כמה-וכמה אויב אפילו ווען דאס גייט דארט אריין איז דאס פארבונדן מיט יראת העונש, אז טאמער וועט ער זיין א נאר און וועט זיך לאזן כאפן, וועט מען אים דערפאר מעניש זיין – איז דאס גופא איז מדגיש: וויבאלד אז מ׳גיט אים פריער די הכרה אז ער איז עומד לנפשו, און ער איז דער ראש לכל, במילא איז דאך א זיכערע זאך אז ער וועט קענען איבערקליגן און געפינען א תחבולה אויף ארויסדרייען זיך פון דעם עונש.

ואדרבה, ווען באווייזט ער זיין גרויסקייט? בשעת ער טוט אן ענין וואס איז פארבונדן מיט א צרה און מיט א נזק וכו׳, און באווייזט אז ער האט זיך ניט וואס צו רעכענען מיט דעם ארום זיך.

און דער ענין אז ס׳איז דא איינער, אז ס׳איז דא אן ״עין רואה ואוזן שומעת״ – האט ער קיינמאל ניט געהערט אין אן אופן פון ״דברים יוצאים מן הלב״.

אויב ס׳איז געווען אמאל געזאגט – איז דאס געווען אין אן אופן פון ״מן השפה ולחוץ״ און פון יוצא וועגן.

ווער רעדט נאך אז ווען ער איז אריין אין בית ספר, האט מען אים מדגיש געווען, ער זאל וויסן זיין, אז ניט ״בית ספר״ איז דאס אן ענין וואס מישט זיך אין זיין ״כאראקטער״ און אין זיינע מדות טובות; ער איז אן אומאפהענגיקער מענטש, נאר מ׳גיט אים די מעגלעכקייט ער זאל צוזאמענקלייבן ידיעות, ״נאולעדזש״, און זאל דאס דערנאך קענען נוצן: ווי ס׳וועט זיין דער ״ישר בעיניו״, אט אזוי ״יעשה״.

און אט דאס וואס ער הערט אמאל דערמאנענדיק דעם אויבערשטן – איז מען אים מסביר אז ס׳איז דא דער ענין פון ״סעפעריישן״: ס׳איז אפגעטיילט חינוך און לימוד פון דעם ענין פון אמונה.

און ס׳איז ניט ״אפגעטיילט״ אז מ׳דארף האבןביידע זאכן, נאר מ׳לערנט דאס אין באזונדערע שעה׳ן; נאר ס׳איז ״אפגעטיילט״ אין אן אופן רחמנא ליצלן אז מ׳גיט ניט קיין געלט אויף לערנען וועגן אמונה בה׳, מ׳גיט ניט קיין צייט אויף מתפלל זיין צו בורא העולם ומנהיגו, און מ׳טוט דאס נאך אן אין אן ״איצטלא״ אז אויף דערויף איז מיוסד דער גאנצער מהלך מדינה זו, בשעת אלע ווייסן אז דאס איז היפך המציאות: די גאנצע מדינה איז מיוסד געווארן דורך דערויף וואס ס׳זיינען געווען מענטשן וואס מ׳האט זיי ניט געלאזט זיין מאמינים אין בורא העולם ומנהיגו מיטן גאנצן שטורעם, האבן זיי געדארפט אנטלויפן פון דארטן, און זיינען געקומען אהערצו, אין ארצות הברית, און מייסד געווען אט די מדינה מיט דער כוונה – זיי זאלן קענען זיין מאמינים, און דינען דעם בורא עולם ומנהיגו, וואס ״כל העמים ילכו איש בשם אלקיו״.

האט מען דאס איבערגעדרייט און מהפך געווען, און אויף דערויף מייסד געווען דעם חינוך, אז ס׳זאל זיין, ניט ווי מ׳טייטשט דאס אפ – אז דאס איז אפגעטיילט פון דת; נאר מ׳איז מחנך מיט דער הדגשה, אז דער ענין פון דת טאר רחמנא ליצלן – ווי זיי זאגן – ניט דערמאנט ווערן בבית הספר פון קינדער, ווארום דאס איז אנטקעגן די יסודות פון דער מדינה.

און בשעת ס׳גייט דורך שעות נאכאנאנד הערט ער זיך אלץ אן פון גדלות האדם, פון זיינע כוחות וואס ער האט, און מ׳דערמאנט אים גארניט: ניט נאר וועגן ״גדלות הא-ל״; מ׳דערמאנט אים קיין ווארט ניט אפילו וועגן ״**מציאות** הא-ל״.

אט דאס ברענגט דערנאך ארויס אט די פאסירונג און אט די מעשה בלתי רצוי.

און וואס לצערנו הרב טראכט מען אלע ערליי זאכן ווי אזוי דאס צו באווארענען מכאן ולהבא, אבער וועגן וואס טראכט מען? ווי אזוי צו באווארענען די תוצאות, בלשון המדינה: ״די ״סימפטאמס״! מ׳טראכט ניט ווי אזוי צו באווארענען די ״שיטה״, דער צוגאנג, וואס האט געבראכט צו אט די תוצאות.

וכמדובר כמה פעמים, אויפן היילן א מסוכן׳דיקן חולה איז דא צוויי וועגן: אז מ׳ווארט ביז וואנעט ער ווערט א ״חולה שיש בו סכנה״, און דערנאך זוכט מען וועגן ווי אזוי אים צו היילן, אדער מ׳שיקט אים אריין אין א בית רופאים, וואס דארטן איז ער איינגעשלאסן אלס איינער וואס ער איז היפך פון מנוחת הנפש, ווארום ער איז א פרוע בנפשו.

און דערנאך איז דא דער אמת׳ער וועג, וואס דאס איז צו באווארענען אויף ״לא אשים עליך״, ״כל המחלה אשר שמתי במצרים״:

ס׳איז דא די מציאות פון אזא מין מחלה, אבער דער וויסן אז ס׳איז דא אזא מין מחלה – דארף דאס ברענגען צו דער תוצאה אז מ׳זאל גלייך איבערשטעלן דעם חינוך אז ס׳זאל זיין מלכתחילה ״לא אשים עליך״: דער חינוך זאל זיין אין אזא מין אופן ס׳זאל ניט איינפאלן וועלכן ס׳זאל ניט זיין, און דער עיקר – ס׳זאל ניט איינפאלן צו בני עשירים.

ביז וואנעט בני עניים וועלן זיך קענען דערלויבן די אלע זאכן – דארפן זיי דורכגיין כמה ענינים, ביז וואנעט זיי וועלן באקומען געלט, און האבן די ווילדקייט אויף פירן זיך ווי ביי זיי קומט אויס, בלי מונע.

מה-שאין-כן בני עשירים, וואס די עלטערן האבן פון זיך אראפגעווארפן די גאנצע אחריות פון אויפבויען פון זייערע קינדער מאמינים, ווארום די עלטערן זיינען אויך ניט קיין מאמינים ווי ס׳דארף צו זיין.

נאר וואס דען, זיי האבן דאך פילן אז זיי דארפן עפעס טאן פארן קינד, גיט מען אים כל מה שלבו חפץ, און מ׳האלט אים אין איין זאגן און פאטשן אויף דער פלייצע, אז ער איז א ״גוד באי״, א גוטער און א געזונטער און א קלוגער וכו׳, און דערנאך קומט ארויס אט דאס וואס מ׳האט געזען וואס ס׳האט געטראפן... קיין געלט האט ניט געפעלט, האט ער געקענט קויפן כלי נשק.

דער חינוך המקולקל: מקולקל דערמיט וואס ער איז מיוסד אויף ״כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה״.

בשעת מ׳וועט געבן דעם תלמיד אדער די תלמידה כח ועוצם יד, דורך דערויף וואס זיי וועלן מאכן די איבונגען אויף שטארקער מאכן דעם גוף, און דערנאך וועט מען זיי געבן ידיעות ווי אזוי מ׳קען נוצן די ענינים וואס זיינען ארום זיי כדי צו ממלא זיין זייער רצון, און דער רצון זייערער איז, ווי ער איז געבארן געווארן, כאמור, ״עיר פרא אדם יולד״ – האט דער רצון ניט באקומען קיין חינוך; דער חינוך איז נאר מיוסד, אין בעסטן פאל, אויף יראת העונש, און איז מיוסד און פארבונדן מיט שלילה – בפירוש, אדער על כל פנים בעקיפין – ער זאל ניט האלטן אז ס׳איז דא אן ״עין רואה ואוזן שומעת״ אויף אלע זיינע זאכן און פירונגען.

וואס אט דעמאלט, פונקט אזוי ווי וועט ער שטייט בפני בשר ודם, און דער ״סעקיוריטי מאן״ שטייט לעבן אים, און ער זעט אז ער קוקט זיך צו ווי אזוי ער נעמט ארויס די כלי נשק – איז אפילו אט דער מענטש וואלט אויך דאס ניט געטאן.

בשעת ער איז אבער געשטאנען הינטער דעם מאן, און טראכטן אז ס׳איז דא ״יושב בשמים״ וואס ער האט דער ״עין רואה ואוזן שומעת״ – האט מען אים ניט מחנך געווען ער זאל טראכטן וועגן דעם יושב בשמים; אט דעמאלט נוצט ער אויס די עשירות, און נוצט אויס די הנהגה חפשית פון דער מדינה, ניט אז ס׳זאל זיין א חופש פון ״כל העמים ילכו איש בשם אלקיו״, דינען דעם אויבערשטן, וואס אלע זיינען מודה אז דאס איז א ״א-ל אחד״, און ער איז בורא עולם ומנהיגו – איז כאמור, האט מען אים דאס גארניט דערמאנט.

און דערמאנט ווען ס׳איז געווען א הכרח, האט ער דאס געהערט אין אן אופן פון מן השפה ולחוץ, און מ׳האט גלייך מיט אים אנגעהויבן רעדן וועגן גשמיות, און פון גשמיות – אריבערגעגאנגען רעדן אין חומריות.

וואס דערפאר איז בסיכום: די ערשטע זאך וואס אט דער מאורע דארף ארויסברענגען, און ארויסברענגען במעשה בפועל – עס דארף טאקע זיין אויף דערויף פריער א החלטה, אבער אויב די החלטה וועט אוועקגיין אין ״קאמיטיס״, דערנאך וועט דאס אוועקגיין אויף אפשטימונגען, דערנאך וועט מען דארפן שיקן א ״רעפערענדום״ איבער דער גאנצער מדינה, איז דערווייילע רחמנא ליצלן ווייס קיינער ניט וואס ס׳קען פאסירן במשך זמן זה... די החלטה איז ניט קיין החלטה חדשה; דאס איז די החלטה וואס זי איז מיוסד אויף דער תורה, תורה שבכתב, וואס איז אנגענומען געווארן ביי אלע פעלקער, על-אחת-כמה-וכמה במדינה זו.

און בשעת מ׳איז מייסד דעם חינוך אנהויבנדיק אז ״אנכי ה׳ אלקיך״, אז ס׳איז דא א מציאות וואס ער איז ״הוי׳״ – ער האט באשאפן אלץ וואס איז ארום אים, און ער איז ״אלקיך״ – ער איז ״כוחך וחיותך״, ער מאכט לעבן דעם מענטשן בכל מקום ובכל זמן, און דערנאך איז מען ממשיך – און אויף דערויף באגרינדעט מען – אז ״לא תגנוב״ און ״לא תרצח״ – איז אט דעמאלט איז א זיכערע זאך, ער איז דורכגענומען מיט אמונה אין ה׳, אז ער וועט זיכער ניט קומען ניט צו דעם ״תגנוב״ און ניט צו דעם ״תרצח״.

און דעמאלט וועט מען פארשפארן היילן דעם ״חולה שיש בו סכנה״, ווארום מלכתחילה וועט זיין ״לא אשים עליך״ – מ׳וועט מלכתחילה ניט צוקומען צו א מצב פון חולי, פון ניט געזונטע קינדער און תלמידים ותלמידות, על-אחת-כמה-וכמה אין אזא מין אופן של חולי – ״שיש בו סכנה״ פאר א צווייטן מענטשן, וואס דאס איז דאך אויכעט פארבונדן ״שיש בו סכנה״ פאר אים אליין!

וואס דאס איז דאך אויכעט די צווייטע נקודה, וואס אויכעט דער פרעזידענט איז דאס אויכעט מדגיש אין דעם מכתב ברכה, אז ער שעצט אפ במיוחד אט דאס וואס מ׳פארנעמט זיך און מ׳גיט זיך אפ, און מ׳גיט זיך אפ מיט דעם גאנצן תוקף, בעניני פון חינוך, וויסנדיק, אז חינוך איז – וואס דאס איז דאך שוין מפורסם און גערעדט וועגן דערויף כמה פעמים, אז עיקר ענין החינוך – איז דאך דאס מחנך זיין דעם מענטשן ער זאל זיין אן ״אדם״: ניט וואס ״פרא אדם״, נאר אן ״אדם״ וואס ער איז ניט ״לתוהו בראה״, נאר ״לשבת יצרה״ – אן אדם מן הישוב, רעכנט ער זיך מיטן ישוב ארום זיך.

און כדי מ׳זאל זיין אן ״אדם״, ניט קיין ״פרא אדם״, און מ׳זאל זיין ״אן אדם מן הישוב״, ניט פון אדם מן התוהו, און מ׳זאל זיין ניט קיין מזיק וניזוק – איז אויף דערויף דארף מען ערשט מחנך זיין.

דערנאך קומען אלס א צווייטע זאך, אויף געבן אים די אלע ידיעות וואס ס׳טוט זיך ארום אים, כדי ער זאל זיי קענען אויסנוצן אין אן אופן אז ער זאל זיין ״אדם״, ביז צוקומען צו שלימות פון ״אדם״, ווי ס׳איז שייך ביי יעדערן לפי נפשו ותכונת נפשו ועמו ומשפחתו וכו׳.

וואס דאס איז, כמדובר, דאך אויכעט דער יסוד וואס מ׳האט גערעדט במשך שנים האחרונות בנוגע צו הכרח פון חשיבות מיוחדת פון חינוך, און ווי מ׳האט פאר א יארן דאס שוין אויכעט מכריז געווען, און גע׳חתמ׳עט דורך דעם נשיא המדינה בזמן ההוא, אז מ׳איז קובע א יום מיוחד בשנה, וואס דער יום זאל זיין מיוחד אויף התבוננות, און התבוננות זאל ברענגען לידי מעשה – אין חינוך, חינוך אמיתי.

וואס דאס איז, כמדובר, דער חינוך אז דער מענטש זאל זיין א ״הולך בישרו״: ניט קוקנדיק וואס בתחילת החינוך איז דאס נאך ניט דער ״ישר בעיניו״ – איז דאס דערפאר וואס ער האלט ערשט אין תחילת החינוך.

און מ׳דארף ניט אנקומען דעמאלט צו דעם מורא בשר ודם, ווארום מ׳איז אים מחנך משחר טל ילדותו, אין דער היים, פון קליינווייז אויף.

דערנאך ווערט דאס נמשך אין די בתי ספר בכל אחד ואחד לפי ענינו, אבער בכל אחד מהם איז דא בתחילת היום א ״פרייער״, א תפילה, וואס זי איז א דבר השוה לכל נפש: ניט חס-ושלום אריינברענגען ענינים וואס זיי זיינען פארבונדן מיט מחלוקת און פירוד הלבבות וכו׳, נאר ענינים דערמאנענדיק בקיצור – אז ס׳איז דא א ״א-ל אחד״, און דער א-ל אחד האט אן ״עין רואה ואוזן שומעת״, וואס דאס מיינט ״רואה ושומעת״ וואס ס׳קומט פאר אין דעם בית ספר, און וואס ס׳קומט פאר מיט אט דעם תלמיד אדער תלמידה, ווארום ער גיט זיי דעם לחם תמיד, דעם ״ברעד״ וואס זיי האבן מידי יום ביומו.

און בשעת דער טאג פון דעם תלמיד הויבט זיך אן מיט דעם ״מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך״ – דעם נוסח וואס אידן זאגן, אידישע קינדער במיוחד, נאך זייענדיק אין דער היים, גלייך אויפשטייענדיק, אנהויבנדיק דעם טאג; על דרך זה, ובקיצור נמרץ, אט די נקודות – אין יעדער בית ספר.

וואס איצטער איז דאך געווארן דער מעמד ומצב, אז דער עיקר חינוך הבן והבת איז ניט ווי ס׳איז געווען אמאל, אז דאס איז בביתו, דורך זיין פאטער און מוטער; נאר ווי מ׳זעט אין דעם ביישפיל אז מ׳קען זיך אויף זיי ניט פארלאזן, און דער גאנצער חינוך – די אחריות ליגט אויפן בית ספר.

הויבט זיך אן די אחריות העיקרית אויף מאכן פון דעם תלמיד און א תלמידה – ניט קיין ווילדן, ניט קיין ״פרא״, נאר מאכן פון אים אן ״אדם״.

וואס דאס איז – דורך דערויף וואס מ׳פארנעמט זיך מיט ״יצר לב האדם״, און מדגיש זיין דאס אים, און ערשט דערנאך זאגן, אז לשם כך – צוליב דעם – דארפסטו וויסן די פארשידענע זאכן וועגן וועלכע מ׳וועט דיר לערנען אין די שעות שלאחרי זה.

און בשעת מ׳האט א יום בשנה מיוחד להתבוננות בענין זה, און מיט דער הדגשה, אז דאס איז ניט אז מ׳נעמט אן א נייע החלטה; דאס איז די החלטה וואס איז שוין אנגענומען געווארן זינט די ״ביבל״ – די תורה – איז געגעבן געווארן, און אנגענומען געווארן מיטן גאנצן תוקף, אז ס׳איז דא דער ״אנכי ה׳ אלקיך״, און ער זאגט אן ״כבד את אביך ואת אמך״, און ער זאגט אן ״לא תגנוב״ ו״לא תרצח״, און נאכמערער – אז ״לא תחמוד ... וכל אשר לרעך״: וויבאלד אז דאס געהערט צו א צווייטן, איז אפילו אז דאס איז מערניט ווי א שוה פרוטה, על-אחת-כמה-וכמה דער געזונט, על-אחת-כמה-וכמה דער לעבן – איז מלכתחילה וועט אים גאר ניט איינפאלן אז ער דארף זוכן כלי נשק, אפילו אויף להגן על עצמו, ווארום ער לעבט מיט דער

ידיעה און מיט דער הבטחה פון ״עין רואה ואוזן שומעת״, על-אחת-כמה-וכמה אז אים וועט ניט איינפאלן דער געדאנק פון נוצן כלי נשק אין אן אופן בלתי רצוי.

און אט דאס ווערט די הכנה קרובה, אז בשעת מ׳איז מחנך יעדער קינד און אלע קינדער, פון דער מדינה און פון אלע מדינות, און דער חינוך איז מיוסד, אז גלייך בהתחלת היום דערמאנט מען אים, ובדברים היוצאים מן הלב, און מ׳באווייזט א לעבעדיקן ביישפיל, אז דער וואס רעדט מיט אים איז אויכעט א מאמין באמונה שלימה, און מ׳דערמאנט אים אז דאס איז אן ענין וואס איז פארבונדן מיט מעשה, ווארום דאס איז ״ה׳ אלקיך״, וואס ער האט אן ״עין רואה ואוזן שומעת״ – אט דעמאלט שטעלט מען אויף אין דער מדינה מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, דער שלום בין איש לרעהו, און שלום בין עיר לעיר, און שלום במדינה זו, במילא זי דערנאך פארשפרייט שלום בכל מקום שידה מגעת, און א שלום אמיתי, ווארום ער איז באגרינדעט אויפן ״עושה שלום״, אויפן אויבערשטן וואס ״שלום שמו״, האט דאס א קיום און דאס נעמט דורך יעדערן.

און דאס ברענגט אויכעט צו די גאנצע וועלט, אנהויבנדיק ממדינה זו, אז זיי זאלן זיין ראוי צו ביאת משיח צדקנו, צו ימות המשיח, וואס דעמאלט וועט דאך זיין ״אז אהפוך אל עמים ... כולם ... לעבדו שכם אחד״, במהרה בימינו ממש, בגאולה האמיתית והשלימה, על ידי משיח צדקנו.

לחיים.

שיחה ג׳

אין דעם ענין פון הכרת תודה איז דאך נאך א פרט, וואס באמת איז דאס ניט א ״פרט״, נאר דאס איז אן ענין עיקרי: ווי כאמור, און פארשטאנדיק אויכעט בפשטות, הכרת תודה איז – בשעת מ׳באקומט א דבר טוב אנערקענט מען דאס, און די אנערקענונג איז בשלימותה, ביז וואנעט אז דאס נעמט אים דורך און ער איז מכיר תודה און זאגט דאס ארויס בדיבור, ובדיבור רחב, מיט אלע פרטים, ווי ס׳איז מתאים צו אט דער טובה וואס ער האט באקומען.

וכמדובר – צום אלעם ערשטן צו דעם מקור הברכות, צו דעם אויבערשטן.

וואס יעדער טובה, אפילו די וואס מ׳באקומט פון א בשר-ודם, מ׳באקומט פון א בשר-ודם וואס ער איז אן אמת׳ער בעל בחירה – דארף מען דאך אים אויכעט מכיר תודה זיין, ״חמרא למרא וטיבותא לשקייה״.

אבער אויכעט צו אט די וואס זיי זיינען ניט קיין בעלי בחירה, און מיט דער הדגשה, אז אף-על-פי וואס ס׳איז ״כגרזן ביד החוצב״, דערנאך היט ער אבער אפ דעם ״גרזן״ מיט דעם ״קרדום״ וכו׳, און האלט אים אין א גוטן מעמד ומצב, וויבאלד אז ער איז געווען א שליח טוב און א ממוצע טוב וכיוצא בזה; וואס כדי ער זאל זיין אין א גוטן מעמד ומצב בנוגע צו בשר-ודם – דארף ער הערן די הכרת תודה.

וואס דאס איז דאך אויכעט פון די ביאורים, וואס אף-על-פי וואס מ׳איז דאך מחלק צווישן א בעל בחירה, וואס דעמאלט איז ״טיבותא לשקייה״, מה-שאין-כן כוכבים ומזלות, וואס זיי זיינען דאך ניט קיין בעלי בחירה, ווי דער צמח צדק איז מאריך אין ספר המצוות; איז אף-על-פי-כן דא דער ברכת החמה און ברכת פון מחדש החודש, פון ברכת הלבנה.

וואס אף-על-פי וואס מ׳זאגט דעמאלט ״ברוך עושה מעשה בראשית״, ניט חס-ושלום אן ענין פון ״עובדים לשמש ולירח״; אבער דערביי זאגט מען דאך אויכעט בשבחה של חמה, ווי מ׳זאגט אין דעם ״למנצח ... השמים מספרים״: ״והוא כחתן יוצא מחופתו״, ״לשמש שם אוהל בהם״ וכו׳.

און מ׳איז אויכעט מדגיש אז דורך דער חמה מאכט מען די ברכה פון ״ברוך עושה מעשה בראשית״.

על דרך זה און נאכמערער אין ברכת הלבנה – וואס זי איז דאך נאכמער זקוק לברכה – בענטשט מען דאך איר און מ׳זאגט ״שתתחדש״ מיט די אלע ענינים, ביז ״שני המאורות הגדולים״, ״כמו שהיתה קודם מיעוטה״, מיט די אלע פרטים שבדבר.

על דרך זה, כאמור, איז בנוגע צו א טובה וואס מ׳באקומט אויכעט פון א בשר ודם.

איינע פון די עיקרים אין הכרת תודה, נוסף אויף דערויף וואס מ׳איז אים מכיר תודה, און מ׳זאגט דאס בדיבור, אדער אויב מ׳קען דאס פארבינדן אויכעט מיט א מעשה – איז על-אחת-כמה-וכמה ״משלם טובה תחת טובה״, ואדרבה – בכפליים וכיוצא בזה; איז דא נאך אן ענין עיקרי, וואס דאס איז מיוסד אויכעט אויף א הלכה אין תורה, כמדובר כמה פעמים, אז אלע ענינים, אפילו פון עניני רשות, פון ״תגרי לוד״ וכיוצא בזה, איז דאס אלץ מיוסד און מ׳דארף געפינען דוגמתם אין תורה, און דערנאך זעט מען, אז די דוגמא איז ניט א דוגמא בעלמא, נאר דאס איז דער יסוד אויף וועלכע ס׳איז דערנאך געבויט געווארן דער ענין למטה, ״שנשתלשלו מהן״.

אזוי איז דאך אויכעט דא דער ענין בתורה פון ״לא ברא הקב״ה דבר אחד בעולמו לבטלה״, און דער ענין בנוגע צו חיובי האדם, אז ס׳דארף זיין ניט נאר נדר צו טאן, נאר ס׳דארף זיין ״כדבעי לי׳ למיעבד״ – ער דארף טאן לפי מעמדו ומצבו בתכלית השלימות.

ביז אז ס׳קומט ארויס אין אן ענין אז אפילו בדיעבד איז אויך טויג דאס ניט, אז ״עשיר שהקריב קרבן עני״ איז ״לא יצא״: וויבאלד אז דער אויבערשטער האט אים געגעבן עשירות – דארף ער מקריב זיין דעם קרבן וואס דאס איז מתאים למצבו.

אפילו אז ער וועט מקריב זיין דעם קרבן דל, ניט פון ״דלי דלות״ – איז ער אויך ניט יוצא וויבאלד אז דער אויבערשטער האט אים געמאכט פאר אן עשיר.

דערפון אויכעט פארשטאנדיק, אז דער אויבערשטער גיט איינעם עשירות באיזה ענין שיהיה, צי דאס איז עשירות כפשוטה, בזהב וכסף, צי דאס איז ״עשירות״ בשכל שבמוח, שבראש, אדער דאס איז ״עשירות״ במדות שבלב – איז אט דעמאלט איז ניט גענוג אז ער גיט צדקה מזהבו וכספו סתם, ס׳איז ניט גענוג אז ער נוצט אויס ״חכמים המה״ ניט חס-ושלום ״להרע״, נאר אויף ״להטיב״, אבער אין א מדה ממוצעת, ס׳איז ניט גענוג אז ער האט מדות טובות, ניט חס-ושלום דעם היפך פון זיי, אבער אין אן ענין וואס דאס איז אין אן אופן ממוצע; נאר ס׳דארף זיין ״כדבעי לי׳ למיעבד״, אזוי איז ביי אים געווען דער ״עביד״.

און אויב ער האט אין די אלע ענינים ״עשירות״ – דארף ער וויסן זיין, אז אפילו אז ער ברענגט א קרבן, וואס א קרבן גיט ער דאך ״חלבו ודמו״, ביז מסירת נפש, וואס דערמיט איז דאך פארבונדן דער נמשל פון חלב ודם – דער תענוג שבאדם מיט דעם חיות שבאדם, ״הדם הוא הנפש״; וויבאלד אבער אז ער גיט דאס אין אן אופן פון עניות, און דער אויבערשטער האט געגעבן אים די מעגלעכקייט ער זאל דאס טאן אין אן אופן פון עשירות – איז אט דעמאלט איז ״לא יצא״, אפילו אז דאס וואס ער האט געטאן האט ער דאס געטאן אין אן אופן פון ״קרבן״.

וואס דאס איז אויכעט גלייך אן ענטפער אויף אט די אלע וואס פרעגן א שאלה, אז ס׳איז דא דער ציווי פון ״מעלין בקודש״, און ס׳איז דאך ״כל ישראל בחזקת כשרות הן״, על-אחת-כמה-וכמה רובן של ישראל, און מ׳זאגט אן – ״התורה על הרוב תדבר״ – זאגט מען דעם ציווי פון ״מעלין בקודש״, און אין דערויף גופא איז מען מדגיש, אז ס׳איז שוין דא ״קודש״, ער דארף דאך אבער ניט שטיין על עמדו, נאר ס׳דארף זיין ״מעלין״ – ער דארף גיין און נאך העכער, נאך מוסיף זיין; פרעגט ער דאך די שאלה: וואו איז דא דער הכרח? תורה זאגט אים, אז זיין הנהגה איז ״קודש״, און ער וועט אזוי אויכעט ממשיך זיין, בעזר ה׳, ״לא מורידין״, און דערנאך קומט אבער דער ציווי אז ס׳דארף זיין ניט נאר ״לא מורידין״; ס׳דארף אויכעט זיין דער ״מעלין״!

איז אט דאס איז פארבונדן מיט הכרת תודה מתאים לפי התודה, וואס דאס לערנט מען אויכעט אפ פון מנחת ביכורים: אויף יעדער זאך וואס "נהנה מן העולם הזה" דארף ער בענטשן דעם אויבערשטן. ביז וואנעט אז מ'זאגט, אז "נהנה מן העולם הזה" אן א ברכה – איז "כאילו גוזל אביו ואמו", מה-שאין-כן לאחרי הברכה.

במה דברים אמורים? אז דאס רעדט זיך וועגן סתם פירות, און ניט אין ארץ-ישראל, און ניט פארבונדן מיטן בית המקדש וכו'.

אז דער אויבערשטער גיט אים אין דערויף גופא אן עשירות, אן "ארץ אשר ... תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", און אין דער ארץ גופא גיט ער אים א שדה וכרם משובחים, און אין דער שדה וכרם משובחים גיט ער אים פון די שבעה מינים שנשתבחה בהם אפילו ארץ-ישראל, וואס זי האט דאך א שבח בכללותה, איז אין דערויף גופא נאך דא דער שבח נוסף על השבח, דורך די ז' מינים, ובפרט דורך די חמשה מינים, און דערפון גופא נעמט ער און ער זעט אז ער האט "ראשית ביכורי אדמתך" – אט דעמאלט איז ער ניט יוצא דערמיט וואס קודם שנהנה וועט ער מאכן א ברכה, נאר ער דארף "וקמת ועלית", ער דארף גיין אין ירושלים עיר הקודש, "אשר בחרתי בה", און דארט גופא דארף ער גיין אל הבית וואס דער אויבערשטער האט אויסגעקליבן, און אין דעם בית דארף ער געפינען דעם כהן המשרת בקודש לפני ה', און דארף פאר אים זאגן, ובקול רם, "ושבחו" – "והגדת", די תהילות ותשבחות ווי אויסגעדריקט אין די ברכות וואס זיי זיינען פארבונדן מיט ביכורים, וואס איז אויכעט פארבונדן מיטן פסח פון שנה זו, פון "מוצאי שביעית", וואס דעמאלט איז דאך דער ביעור הקודש מן הבית וכו'.

וואס דערפון איז אויכעט די הוראה כמדובר, די הדגשה פון "מעלין בקודש": אז דער אויבערשטער גיט אים נאך א יאר לעבן, און נאך צענדליקער יארן לעבן, ביז "והיו ימיו מאה ועשרים שנה" – איז דאס גופא אן "עשירות", וואס דאס איז אים מזכה אז ער זאל ברענגען א "קרבן עשיר" בערך פון דעם קרבן וואס ער האט געבראכט פאר דערויף.

וואס דאס איז אזוי בנוגע ליחיד, על-אחת-כמה-וכמה ווען ס'רעדט זיך בנוגע לרבים, על-אחת-כמה-וכמה ווען ס'רעדט זיך בנוגע למדינה כולה.

וואס בשעת מ'טראכט וועגן א מדינה גדולה, ובפרט א מדינה וואס האט באקומען דעם נאמען אז זי איז א "סופער-פאוער", און אט דעמאלט הויבט מען אן טראכטן פון דער שיטה פון "אני את נפשי הצלתי":

מ'שליסט זיך איין אין דער מדינה גופא, און דאס וואס ס'טוט זיך בעולם כולו – איז מהיכא תיתי, דאס איז זייער ענין. אויב ער איז א מאמין – זאגט ער אז ס'איז דעם אויבערשטנ'ס ענין. ער זאל געבן ממונו ומגופו ומנפשו אויף לתקן עולם – איז דאס ניט זיין ענין!

פרעגט מען ביי אים די שאלה: דער אויבערשטער האט דאך דיר געגעבן כח און מעגלעכקייט דו זאלסט משפיע זיין על כל העולם כולו, ניט בבת אחת, איז "לאט לאט אגרשנו".

האט ער פארשידענע ערליי הסברות וכו', און די ערשטע הסברה איז אז פריער דארף זיין "קשוט עצמך": בשעת מ'וועט מתקן זיין כל הענינים אין די אייגענע ד' אמות, און דערנאך כל הענינים שבעירו ובמדינתו – וועט ער דעמאלט אנהויבן טראכטן וואס זאל מען טאן, ווי אזוי זאל מען העלפן די וואס געפינען זיך במדינות שמחוץ למדינה זו, סיידן מ'איז א מוכרח מצד איומים וכיוצא בזה.

זאגט מען, אז דאס איז היפך הכרת התודה: בשעת דער אויבערשטער גיט כח, און מ'נוצט ניט אויס דעם כח כדבעי – איז דאס דער היפך ווי דער אויבערשטער וויל, וואס "לא ברא הקב"ה דבר אחד בעולמו לבטלה".

אז ער גיט כח און מ'נוצט ניט אויס דעם כח לטובה ולברכה, ווי דער אויבערשטער וויל – וואס ער איז עצם הטוב, ו"מטבע הטוב להיטיב" – אט דעמאלט איז מען מבלבל דעם סדר הבריאה, וואס זי איז באשאפן געווארן אין אן אופן אז ס'זאל ניט זיין קיין "דבר אחד לבטלה".

ואדרבה, זי איז באשאפן געווארן אז זי זאל זיך פירן "בגבורות ה'" – אין אן אופן אז מ'זאל זען דעם זרוע ה', און "אתה גיבור לעולם אדנ-י", וואס ער איז "אדון אתה על כל בריותיך", שטייט ער אין אן אופן וואס ער איז אין דעם עולם און אין אן אופן פון "גיבור", און אין אן אופן פון "אתה" – "מראה באצבעו ואומר זה", דאס איז אין אן אופן פון נוכח, מיוסד אויף אמונה פשוטה אויפן אויבערשטן, כאילו ווי ער זעט אים אויכעט בעיני בשר.

וואס דאס איז אויכעט דער זכות און דער חיוב אויף טאן ככל הדרוש, "כדבעי לי' למיעבד", אויף אויסנוצן דער ענין אז ס'זאל זיין א שלום אמיתי בעולם, וואס שלום אמיתי בעולם איז פארבונדן ווען דער שלום איז מיוסד אויף דער אמונה אין דעם אויבערשטן וואס "שלום" שמו.

וואס אמת טאקע, צייטנווייז, כדי אויף דורכצופירן דעם שלום דארף מען רעדן מיט א לשון של גבורות; ס'איז אבער א דבר בטוח אז בשעת מ'וועט רעדן מיט א לשון של גבורות, און די גבורות וועלן זיין לשם טוב אמיתי ולשם שלום אמיתי – וועט דעמאלט ניט זיין קיין זאך וואס וועט אנרירן אין צדק ויושר, און דאס וועט מתאים זיין – דאס וועט זיין אויסגעהאלטן – לויט די אנווייזונגען פון תורתנו תורת חיים, הוראה בחיים, וואס זי איז אויכעט א תורת אמת – זי ברענגט ארויס דעם "אמת ה'" ווי ער שטייט אין "עולם", וואס דאס איז דער אמת וואס איז פארבונדן מיט "לתקן עולם" – אז די גאנצע וועלט זאל זיין אין אן אופן און צוגעגרייט "כולם ... לעבדו שכם אחד".

וואס דאס איז בנוגע להמדינה, וכמדובר לעיל איז דאס אויכעט אזוי בנוגע לכל אחד ואחת, ובמיוחד צווישן אידן גופא, – וואס זיי זיינען דאך אן "עם חכם ונבון", און אויף זיי איז געזאגט געווארן אז תורה איז "היא חיינו ואורך ימינו" פון יעדערן פון זיי – אז אט די וואס דער אויבערשטער האט זיי געגעבן עשירות באיזה ענין שיהיה, אנהויבנדיק פון עשירות כפשוטה, מיט זהב וכסף וממון, אריבערגייענדיק "עשירות" אין השפעה על הסביבה, השפעה על הרבים, השפעה על המדינה.

על דרך זה אויכעט אין "עשירות" אין רגש שבלב, וואס דאס איז דאך במיוחד נוגע צו חינוך הבנים והבנות, איז דאך דאס מיוסד אויף דעם רגש שבלב, נאכמערער ווי אויפן שכל שבמוח, אף-על-פי וואס עס דארף זיין מיט אן אופן אויף ניט נאכגעבן אף-על-פי וואס דער תלמיד און תלמידה בעטן זיך, אויב דאס איז מערניט ווי ישר בעיניו, ס'איז אבער ניט דער היפך פון טובתו האמיתית – אט דעמאלט האט ער גבורה מבחוץ, וואס זי איז מיוסד אויף אהבה אמיתית וואס געפינט זיך בלב האב והאם והמחנך והמחנכת צו זייערע בנים ובנות און תלמידים ותלמידות.

על דרך זה, וביתר שאת וביתר עוז – אט די וואס האבן "עשירות" אין שכל שבמוח שבראש, אז זיי זאלן דאס אויסנוצן במילואה, און אף-על-פי וואס ער האט שוין גע'חזר'ט פרקו "מאה פעמים", וואס ווי ער זאגט אין תניא "כך היתה הרגילות", האט ער אלץ געטאן ווי די גאנצע רגילות צווישן תלמידי-חכמים, – וועגן דערויף רעדט זיך דאך – דארף ער וויסן זיין אז דאס הייסט "אשר לא עבדו"! ער מוז מוסיף זיין, אז ס'זאל זיין "מאה פעמים ואחד", אדער ווי די צווייטע גירסא – "מאה פעמים ואחת".

וכמבואר בכמה מקומות: דא איז ניט דער פשט אז ס'איז גענוג ער וועט לערנען מערניט ווי איין מאל, נאר וויבאלד אז דער אויבערשטער גיט אים עשירות אין חכמה און אין ימים – דארף ער לערנען כמה פעמים, וואס זיי אלע ווערן נכלל אין דעם "ואחד", אדער "ואחת", וואס דאס איז א נייער סוג: ניט דער סוג ווי ער איז רגיל, וואס דעמאלט איז דאס "מאה פעמים"; ער גייט אריבער אין "אחד", אין "אחת" – אין אן אנדער סוג, אן איין און איינציקער סוג פאר זיך, דער סוג פון למעלה מהרגילות, ובלשון החסידות – למעלה ממדידה והגבלה.

וואס דאס איז אויכעט די הוראה בנוגע למעשה בפועל: אז "מעלין בקודש" איז דאס טאקע א הלכה אין תורה, אבער שלימות פון הלכה און פון תורה איז אז "גדול לימוד שמביא לידי מעשה" – אז מ'זאל אראפברענגען דעם "מעלין בקודש" במעשה בפועל.

פריער טאקע במחשבתו ובהחלטתו, דערנאך זאל דאס ארויסקומען בדיבור, כדי אלע זאלן הערן וממנו ילמדו, און דערנאך, והוא העיקר, זאל דאס אראפקומען במעשה בפועל, אין "טוב לשמים וטוב לבריות", און דאס ווערט איין זאך, אין דעם זעלבן יום השלישי "שהוכפל בו כי טוב".

און דערנאך ווערט דאס נמשך אין יום הרביעי, וואס גלייך נאך דערויף איז געווען דער "נתלו המאורות" מיט א תי"ו.

ובפרט נאך ווי בשנה זו, אז ס'איז געווען דער "רואה חמה בתקופתה" – אז מ'האט זוכה געווען צו זען "חמה בתקופתה", און דאס האט מעורר געווען יעדערער און יעדערע, בתוככי כלל ישראל, אז מ'זאל בענטשן און ממשיך זיין דעם "עושה מעשה בראשית" דא למטה, אין אן אופן אז יעדערער און יעדערע ענטפערט אויף דערויף "אמן", ווי די גמרא זאגט אין דעם סיום וחותם פון מסכתא נזיר, אז "גדול העונה אמן" נאך "יותר מן המברך", ווארום דאס איז משלים דעם נצחון.

און מ'גרייט צו די גאנצע וועלט, אנהויבנדיק פון צוגרייטן דעם "עולם קטן זה האדם", צו "מלכות שד-י" אין אן אופן פון חירות, און דערנאך איז "מסמך גאולה לגאולה" – דער "מסמך" פון דער גאולה און דעם חירות פון דעם פרט צו דער גאולה און דעם חירות הכלל, אז ס'זאל זיין דער "זמן חירותנו", און פייערן און חוגג זיין אים בבית המקדש השלישי, וואס "שם נעשה מן הזבחים ומן הפסחים ... על קיר מזבחך ברצון", במהרה בימינו ממש, בביאת משיח צדקנו.

לחיים.

שיחה ד'

וואס בהמשך להאמור לעיל, פון "לא ברא הקב"ה דבר אחד בעולמו לבטלה", נאר ווי ער זאגט אין מדרש: "אשר ברא אלקים לעשות – לתקן", ווי רש"י איז דארט מפרש נאכמער בפרטיות.

ובלשון הגמרא, אז דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט – "רוח צפונית אינה מסובבת", און דערנאך דארף קומען צו גיין א איד, און א מענטש, און דארף משלים זיין – "לתקן", "לעשות", דערפאר האט דאס דער אויבערשטער מלכתחילה אין אזא מין אופן באשאפן, אז ס'זאל ניט זיין "לבטלה"; ארויסברענגען מן הכח אל הפועל – איז אט דאס איז "ובחרת בחיים", איז "נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית", ער איז משלים, און ברייגנט ארויס מן הכח אל הפועל, אנהויבנדיק וואס "ברא את האדם ערל", און דערנאך זאל זיין דער ענין המילה, "נכנס לברית", כידוע די שאלה און דער ענטפער אויף דערויף אין בראשית רבה.

ועל דרך זה ווי ער ברייגנט דארט דעם משל פון "תורמוסין", ובכללות הענין – אז "האיש דרכו לכבוש", און דערנאך איז דא "מביא חטים, חטים כוסס", האט ער אן "עזר כנגדו" – אז די פרוי און דער הויז בכלל העלפט אים, אז דערפון מאכט מען א מאכל אדם כפשוטו.

וואס ער עסט דעם מאכל מיט א ברכה לפניה ולאחריה, ווערט דאס "קרבני לחמי לאישי", "שולחן – זה המזבח", "שולחנו של אדם שמכפר עליו כמזבח": די ברכה לפניה ולאחריה; ווערט דאס אויכעט דער מאכל אדם העליון, כמבואר באריכות בכמה מקומות.

וואס דאס איז אויכעט: בשעת מען זעט אין דער וועלט, כמדובר כמה פעמים, אז אין דעם "שאקלען" גופא, גייט דאס אין אן אופן פון היפך פון "להעלות", נאר אדרבה – הולך ומתדרדר, און "מצפון תפתח הרעה", וואס מ'דארף דאך ניט האבן קיינע ביאורים בזה; האט דער אויבערשטער אויפגעשטעלט א מדינה אז זי זאל קענען דאס אפהאלטן.

און אפהאלטן איז נאך ניט מספיק, כמדובר, אז קרבן עני איז ניט מספיק לויט די עשירות, נאר זיין אין אזא מין אופן אז ס'זאל ניט צולאזן קיין התפשטות, ואדרבה – אז דארט זאל מען אויכעט אויפהערן טומלען במקומות ובמדינות אחרים.

וואס דאס וועט אויכעט ברענגען אויף דארטן אריינברייינגען צדק ויושר פאר די וואס געפינען זיך דארטן גופא, אז זיי זאלן גיין ״בשם אלקיו״, און אידן בפרט זאלן קענען זיך פירן לויט אידישקייט ווי אידן דארפן זיך פירן, וואס דאס איז זייער ״לעבן״, ״היא חיינו ואורך ימינו״, מיט כל הפרטים הכלולים בזה.

וואס צוליב דערויף דארף מען האבן דעם ״כדבעי לי׳ למיעבד״, ובפרט בנוגע צו דער מדינה, וואס דער אויבערשטער האט איר אוועקגעשטעלט אין א מעמד ומצב אז זי זאל קענען אפשטעלן די התפשטות פון כפירה, פארבונדן מיט די התפשטות פון שלום אמיתי בעולם וכיוצא בזה, און די התפשטות – והוא העיקר – אז מענטשן, און אידן במיוחד, זאלן דינען דעם אויבערשטן מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף ובשלימותה.

וואס דאס איז דאך פארבונדן דערמיט וואס זי נוצט אויס – די מדינה – כל האפשרויות שלה וכל הכחות, אין אן אופן פון ״כדבעי לי׳ למיעבד״ אויף דינען; ניט איינשליסן זיך און זאגן ״אני את נפשי הצלתי״.

וואס דאס איז אויכעט פארבונדן דערמיט וואס מ׳ניצט אויס די כוחות וואס מ׳האט במדינה בשלימותה.

וואס בכלל איז דאך דאס א מדינה ״אשר לא תחסר כל בה״ – ניט חס-ושלום אויף אזויפיל ווי אין ארץ הקודש, וואס אויף דערויף איז געזאגט געווארן דער פסוק – בשעת אבער רוב פון אידן געפינען זיך במדינה אחת, איז אט דעמאלט ווערט דאס א מדינה, בדוגמא ווי ס׳איז געווען ווען אידן האבן זיך געפונען אין מצרים, ועל דרך זה בכל המדינות שלאחרי זה, איז געווארן די מדינה פון ״רודה״ בכל העולם כולו, מושל בכל העולם כולו, ״בכיפה״, ווען מ׳ניצט אויס די כחות וואס מ׳האט אין דעם.

בשעת אבער מ׳דארף אנקומען צו א צווייטער מדינה אדער צו צווייטע מדינות, ווער רעדט נאך – אנקומען אין א דבר חשוב, איז אט דעמאלט נעמט דאס צו פון דעם כח און פון דער השפעה וואס די מדינה קען האבן.

וואס דאס איז פארבונדן במיוחד און האט אויכעט א קשר צו ״הרואה חמה בתקופתה״: וואס ווי מ׳זעט בפועל, און מ׳האט עס אויך געזען בשנים האחרונות, וכמדובר כמה פעמים, אז מצד דערויף וואס דער חושך הגלות איז געווארן א חושך כפול ומכופל, באוויזט דער אויבערשטער ענינים וואס בדורות שלפני זה – וואס ״הראשונים כמלאכים״ – איז געווען גענוג אז מ׳וועט זיי דאס באווייזן ברמז, איז בדורות אלה דארף מען דאס באווייזן אז מ׳זאל דאס זען בעיני בשר, און דאס גופא – בהדגשה רבה.

זעט מען בפועל, אז בשעת די מדינה דארף אנקומען צו אויל וכיצא בזה, אט דעמאלט מוז זי פאלגן אנדערע, און פאלגן אין אזוינע ענינים וואס זיי זיינען היפך הצדק והיושר והטוב, ביז וואנעט – אויף אנרירן ״נחלת עולם״ וואס איז געגעבן געווארן ״לעם עולם״, און געגעבן געווארן מיט א ״ברית עולם״, ובדרך ממילא איז דאס אויכעט מזיק דעם טוב גשמי, אפילו דעם טוב חומרי, פון דער מדינה עצמה.

וואס ס׳קען דאך ניט זיין, ביידע זאכן קענען דאך ניט זיין: דער אויבערשטער האט איינגעשטעלט די וועלט אין אזא מין אופן אז פון ״שש מאות שנה״ – ווי ער זאגט אין זהר – איז אט דעמאלט איז געווארן א ריבוי חכמה בעולם, האט דאס אויכעט געבראכט צו ריבוי אויכעט אין חכמות חיצוניות, להבדיל.

האט דאס געבראכט צו פארשידענע אנטוויקלונגען און ענטדעקונגען, וואס זיי זיינען פארבונדן אז מ׳מוז האבן א זאך וואס דאס זאל לאזן ארבעטן די ענטדעקונגען מיט די אנטוויקלונגען ווי זיי דארפן ארבעטן.

וואס דאס איז פארבונדן מיט א חומר גשמי, וואס דער חומר גשמי, לכאורה, געפינט זיך במדינות אחרות.

איז דאך ביידע זאכן: וויבאלד אז די מדינה האט אט דעם תפקיד אויף ברענגען שלום אמיתי בעולם, און ניט אנרירן קיין צדק ויושר, אויכעט דעם צדק אז ״נחלת עולם״ געהערט צו ״עם עולם״ דורך דעם ״ברית עולם״ פון ״אלקי עולם״ – מוז מען דאך זאגן אז אין דעם מעמד ומצב פעלט דארט די עשיית האדם, ווארום ס׳קען ניט זיין אז א מדינה וואס דארף דאס טאן זאל זיין א עבד און מוזן פאלגן אן עם שפל דערפאר וואס דארטן בארצו געפינט זיך אט דעם און דער ענין! זעט מען בעיני בשר – און מ׳דארף אויף דערויף ניט האבן קיינע

הוכחות – אז ווען די מדינה וואלט אנטוויקלט אט די זעלבע ענינים וואס זי האט בארצה ובקרקעיתה ובאדמתה, וואלט מען שוין לאנג ניט געדארפט אנקומען צו מדינות אחרות.

וכידוע און מבואר, און מ'האט שוין געשריבן וועגן דעם און געטומלט וועגן דעם, אז ווען מ'זאל פאנאנדערארבעטן די מעגליכקייטן וואס ס'איז דא אויף צו באקומען אויל אדער קויל – קוילן – וכיוצא בזה, במדינה זו, וואלט מען שוין לאנג לאנג ניט געדארפט אנקומען צו מדינות אחרות.

ואדרבה – זי האט עס אין אזא מין שופי אז מ'זאל נאך קענען דערמיט משפיע זיין, געבן צו אנדערע מדינות, פונקט ווי מ'גיט פון אנדערע ענינים – איז מען א משפיע, ניט קיין מקבל.

מיוסד אז ניט חס-ושלום מצד "כחי ועוצם ידי", און כדי להרבות הכבוד המדומה, און די ענינים של מה בכך; נאר דאס איז מיוסד אז דאס איז געגעבן געווארן דורך דעם אויבערשטן באדמתה של מדינה זו, און געגעבן געווארן כדי די מדינה זו זאל קענען פארשפרייטן די ציוויים וואס שטייען בתורה, די שבע מצוות בני נח, מיט אלע זייערע סעיפים און סניפים און פרטים בכל העולם כולו.

וואס דא ווערט דאך אבער די שאלה: ס'איז דאך "מה שהיה – היה"? ביז וואנעט מ'וועט אנטוויקלען די אלע ענינים פארבונדן במדינה זו, און צום אלעם ערשטן – געפינען די וועג אויף מבטל זיין דעם כח פון די מנגדים וואס געפינען זיך במדינה זו, און מסיבות שונות ומשונות לאזן זיי ניט אנטוויקלען די אוצרות וואס זיינען דא אין דעם ארץ, אין אדמת מדינה זו – צי דאס איז אויל, צי דאס איז קוילן וכיוצא בזה – מצד סיבות ידועות ומפורסמות.

ולאחרי אז מ'וועט דאס שוין מבטל זיין, און ניט רעכענען זיך דערמיט וכו' – וועט ערשט דארפן נעמען א זמן ארוך, ביז וואנעט מ'וועט דאס קענען אנטוויקלן אין אן אופן אז ס'וועט בטל ווערן די הכנעה און די בקשות אויף בעטן ביי אנדערע מדינות מ'זאל דאס צושטעלן.

דערמאנט "ברכת החמה" נאכאמאל בהדגשה, אז ס'איז דא אן אפענער וועג און א קלארער וועג.

ס'איז דא דעם ענין לפני זה וואס מ'האט שוין אנגעהויבן טאן, וואס דאס איז פארבונדן מיט "אטאם" וכיוצא בזה – וואס דאס איז אבער פארבונדן מיט פארשידענע סכנות וואס אין כאן המקום להאריך בזה, מיט נאך כמה עיכובים וכיוצא בזה, אנהויבנדיק פון דעם עיכוב פון די וואס האבן א ריוח פרטי אויף ניט צולאזן אז די מדינה זאל זיין זעלבסט-שטענדיק בכל הענינים, אנהויבנדיק פון אן ענין עיקרי, וואס דאס איז א דבר הכרחי כדי מ'זאל קענען אנגיין מיט די בתי חרושת און די בתי מלאכה וכיוצא בזה שבמדינה זו עצמה;

איז אבער דא דער ענין פון "חמה בתקופתה": אט דאס וואס מ'האט שוין אנגעהויבן בכמה מדינות, אויכעט במדינה זו, אין אן אופן פון קטן שבקטנים, אין אן אופן פון זעיר אנפין לגמרי – אויסנוצן די "אין נסתר מחמתו", די חמה, די היץ, די ווארעמקייט פון דער זון, אויסנוצן דאס אז דאס זאל ווערן א טרייבקראפט, אז דאס זאל צושטעלן די ענערגיע – דעם מרץ – וואס מ'דארף האבן אויף אנפירן מיט ענינים של בתי חרושת וכיוצא בזה.

וואס דאס האט אט די מדינה אין דרום המדינה בשופי גדול ביותר, דער "חמתה" פון דעם שמש, די היץ פון דער זון, און ס'איז אינגאנצן דבר הכי קל אז מ'זאל קענען ברענגען וואס ס'ווערט דארט באשאפן ווערן דורך דער חמה, פון דעם שמש, דורך דער היץ פון די קרני החמה, אויף איבערברייינגען זיי בכל קצוי המדינה.

און דאס איז אן ענין וואס פארלאנגט א זמן הכי קצר בערך פון דעם זמן וואס מ'דארף האבן אויף די אנדערע מקומות אויף האבן מיט וואס צו באהייצן און באווארעמען וכו'.

און אויף דערויף וועט מען קענען דאס דורכפירן ווען דאס וועט זיין געבויט אויף עזר ה' ואמונה בה', וועט מען זיך ניט רעכענען מיט די בלבולים וואס וועלן קומען פון בני אדם וואס זיי האבן אפשר פערזענלעכע רווחים אויף ניט צולאזן דאס, ובמשך זמן קצר לפי ערך וועט דאס באפרייען די גאנצע מדינה פון זיין

משועבד צו די מלוכה׳לעך וואס האבן דאס בארצם, און וואס מאיזה סיבה שתהיה האט מען דאס דארט פאנאנדערגעארבעט אנשי מדינה זו עצמה, אין אן אופן אז דארט האט מען דאס ארויסגעבראכט מן הכח אל הפועל, אויף דאס צושטעלן לכל העולם כולו.

וואס לכאורה ווערט דאך א שאלה: בשעת אידן קומען זיך צוזאמען, און מ׳קומט זיך צוזאמען אין מקום תפלה, אין א בית הכנסת ״שמגדלין בו תפלה״, א בית גדול של תפלה, מ׳קומט זיך צוזאמען אין א בית מדרש שלומדים בו שיעורי תורה אין א אופן פון בית גדול ״שמגדלין בו תורה״, ווער רעדט נאך אז דערצו פאראייניקן זיך אויכעט אט די וואס הערן די רייד בכמה מקומות, דורך די פארשידענע ענינים וואס מ׳האט איינגעשטעלט אז מ׳זאל דאס אויכעט הערן אין א מקום וואס ער איז רחוק בגשמיות אבער קרוב ברוחניות, וואס דאס איז אמיתית הענין פון א אידן – ״נשמתם עיקר וגופם טפל״, וואס דאס ברייגנט אויכעט אראפ בחלקו בעולם אויכעט על דרך זה.

איז לכאורה האט מען געדארפט רעדן מערניט ווי דברי תורה, דברי התעוררות ויראת שמים, על כל פנים וואס איז נוגע צו עבודת האדם – ״אתם קרויים אדם״ – צו דער עבודה פון א אידן אין זיין לשמש את קונו דורך אלע תרי״ג מצוות; ניט דוקא בנוגע צו די וואס זיי זיינען מחוייב אין שבע מצוות בני נח, מיט אלע סעיפים טאקע, אבער זיי זיינען שבע מצוות.

אמת טאקע, דאס איז אויכעט דערפאר וואס דער אויבערשטער האט אזוי אנגעזאגט אין דעם זעלבן מתן תורה, וואס די התחלה לזה איז געווען יציאת מצרים בפסח, ״בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה״, וואס דעמאלט איז אויך געקומען דער חיוב – ווי דער רמב״ם זאגט – אז מ׳דארף זיך משתדל זיין – אזוי האט משה רבינו באקומען בציווי ״מפי הגבורה״ אויף איבערגעבן דערנאך צו קהילת יעקב – אז יעדער מענטש זאל מקיים זיין דעם ״לשבת יצרה״, דעם ענין פון שבע מצוות בני נח וכל הסניפים שלהם.

און דא רעדט מען לכאורה וועגן אן ענין וואס דאס איז ניט שייך דוקא צו אידן אלס אידן, מערניט צו אידן אלס תושבי המדינה?

אבער כאמור לעיל – ״ודרשו את שלום העיר ... והתפללו בעדה״, וויבאלד אז מ׳געפינט זיך דא.

ובעיקר, ומיוסד על המדובר לעיל: דאס איז נוגע אז אידן ״מאחורי מסך הברזל״ זאלן קענען לערנען תורה מיט מער מנוחה ווי זיי האבן געלערנט ביז איצטער, קענען מקיים זיין מצוות מיט מער הידור ווי זיי האבן דאס מקיים געווען ביז איצטער, און אויכעט נוגע צו דער מנוחה פון די אידן במדינה זו עצמה.

וואס דערפאר דארף מען דא ניט צולאזן אט די וואס זיי ווילן אריינברייינגען פירוד, וואס דאס ווערט באצאלט מיט די געלט וואס קומט פון דערפון וואס מ׳גיט געלט פאר ברענגען אויל וכיוצא בזה ממדינות אחרות, על כל פנים בחלק חשוב של זה.

די טענה אז וואס וועט מען אויפטאן דורך דערויף וואס צען אידן, בטלנים – ״שבטלים מצרכי עצמם״ – וועלן ריידן וועגן דערויף צווישן זיך?

איז כמדובר כמה פעמים: דער רמב״ם האט אפגע׳פסק׳נט אז תורת אמת פסק׳נט אפ, אז א איד זאגט א דיבור אחד על פי התורה, איז אט דעמאלט איז ״חייב לראות עצמו שקול וכל העולם כולו שקול״, און דער ״דיבור אחד״ קען איבערוועגן ״עצמו וכל העולם לכף זכות״ און ברייינגען ״ישועה והצלה״! און ווי מ׳האט דאס געזען אויכעט בפועל, אז א דיבור וואס מ׳האט גערעדט ביחיד, און דערנאך האט מען דאס גערעדט ברבים, און דערנאך האט מען זיך משתדל געווען אז ס׳זאל אנקומען צו א חוג רחב יותר, ביז אין עיר הבירה – טאר מען זיך ניט מייאש זיין, כמדובר, מ׳האט געזען בפועל אז דאס האט א השפעה, און א השפעה, נאך בעזר ה׳ נאכמערער וויפל מ׳שטעלט זיך פאר.

וכמדובר, דאס איז טובת המדינה עצמה, ניט א זאך וואס מ׳בעט א טובה פאר א צווייטן אדער פאר א חולה; דאס איז טובת המדינה עצמה – זי זאל באפרייט ווערן פון דעם שעבוד צו די מדינות וואו ס׳געפינט זיך אט דער און דער חומר, וואס דאס איז א שעבוד אינגאנצן ניט בארעכטיגט, דאס איז פארבונדן מערניט ווי העדר פון הכרת תודה: מ׳באגרייפט ניט און מ׳וויל ניט מודה זיין צו דעם אויבערשטן אז דער אויבערשטער האט באשאנקען די מדינה אויכעט מיט מקורות אויף מרץ און אויף "ענערדזשי", מיט אלע ערליי לשונות ווי דאס ווערט אנגערופן.

אנהויבנדיק פון דעם כח החמה, און ווי מ׳האט ערשט געזאגט ביי ברכת החמה – אז "אין נסתר מחמתו": אז ס׳איז ניטא קיין איין און איינציקער ווינקל אין וועלט וואס איז אויסבאהאלטן פון דער ווארעמקייט פון דער זון.

אין דערויף איז אבער אויכעט דא דרגות: אז ס׳איז דא אזוינע ערטער, וואס פון דארטן איז נוסף וואס דאס איז געגנוג פאר זיי, פאר דעם ארט, קען דאס אויכעט אראפגעבראכט ווערן אין דעם שטח וואס ארום דעם ארט, ביז אראפגעבראכט ווערן בכל מדינה כולה, ביז ארויסגעבראכט ווערן מן הכח אל הפועל אין א אופן פון די והותר אויף משפיע זיין אויכעט אויף אנדערע מדינות.

און אט דעמאלט אז ס׳וועט דער חירות פון אט דעם שעבוד, טוט מען מיט א תוקף גדול יותר, און מ׳דארף גאר ניט אנקומען צו תוקף; דער עצם מציאות אליין אז דאס וועט באוואוסט ווערן, וועט דאס שוין מבטל זיין דעם לחץ, וויבאלד אז ס׳איז ניטא מיט וואס צו מאיים זיין, און מ׳האט געזען אז מ׳האט זיך ניט גערעכנט מיט די וואס ווילן דאס ניט צולאזן.

און מ׳טוט דאס מצד דעם ציווי ה׳ אויף אויסנוצן די כוחות וואס דער אויבערשטער גיט במילואם, על-אחת-כמה-וכמה די כוחות וואס דער אויבערשטער גיט א מדינה, א מלכות חסד, אז זי זאל דאס אויסנוצן לטובת הפרט ולטובת הרבים, ולטובת המדינה כולה ולטובת כל העולם כולו, א טוב אמיתי, ווארום דאס איז טוב לשמים וטוב לבריות; איז א זיכערע זאך אז דאס וועט פועל זיין פעולתו, אנהויבנדיק צעד אחר צעד, "לאט לאט אגרשנו".

ויהי רצון אז דער "לאט" זאל זיין בזריזות אין א אופן פון אחישנה, ובקרוב ממש זאל זיך די מדינה איבערשטעלן לכל לראש אויף דאס וואס מ׳וועט ארויסנעמען פון חמה בתקופתה אין דרום המדינה, און מ׳וועט דאס ברענגען בכל המדינה כולה, און דערנאך וועט מען אויכעט פאנאנדערארבעטן כל שאר הענינים.

און דער עצם התחלה בזה וועט שוין מטיל אימה זיין אויף די אלע וואס זיינען מנגדים צו טוב וצדק, און די אלע וואס זיינען מנגדים אז מענטשן זאלן לעבן פריי און אידן זאלן לעבן פריי, וואס דאס הייסט לעבן לויט אידישקייט וכיוצא בזה.

און דורך דערויף אז "בשלומה ... לכם שלום", וועט צוקומען אין דעם "לכם שלום" נאך זייענדיק אין די לעצטע טעג פון גלות, אז ס׳וועט זיין "ולכל בני ישראל היה אור במשבותם", און מ׳שטייט שוין אין די לעצטע טעג פון גלות – אין א אופן פון "ביד רמה".

וואס אזוי איז מען דאך צוגעגרייט אז גלייך ווי "נגאלין מיד" – "רגע כמימרא" – האט מען שוין די "יד רמה" אין דער הויך, און ווי רש״י טייטשט דאס אפ: מיט א גבורה, מיט אלע לשונות וואס רש״י ברענגט.

און ווי נאר משיח באווייזט זיך, איז "בנערינו ובזקנינו ... בבנינו ובבנותינו", ו"כספם וזהבם אתם", גייט מען מיט אים צוזאמען, בגאולה האמיתית והשלימה, אין "ארץ אשר ... תמיד עיני ה׳ אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", שלימות אין זמן, אן שינויים – "תמיד עיני ה׳ אלקיך בה".

און מ׳גייט אהינצו מיט שלימות העם, ווארום מ׳נעמט מיט שלימות התורה, און מ׳געפינט דארטן שלימות הארץ, און מ׳ברייגנגט די גאולה האמיתית והשלימה, במהרה בימינו ממש.

לחיים.

מאמר

בכל דור ודור, און ווי דער אלטער רבי איז מוסיף און מבאר אין ספר תניא קדישא, ובכל יום ויום, איז חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים.

דארף מען פארשטיין, וואס איז דא די הדגשה, אז בכל דור ודור, נוסף אויך ווי דער נשיא דורנו, דער רבי דער שווער, טייטשט דאס אפ, אז ״דור״ האט אויך אין זיך דעם אפטייטש ״שורה״, אז בכל שור ושורה, יעדערער לפי מצבו ומדריגתו, איז ״חייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים״ – וואס איז דא דער הכרח אויף אט דעם ענין.

בפרט נאך ווי מ׳איז נאך מוסיף בזה, אז ״מזכירין יציאת מצרים פעמיים בכל יום״, סיי ביום און סיי בלילה, נאך מערער ווי דער ענין פון ״מזכירין״ בכל יום ויום, נאר ס׳דארף נאך זיין פעמיים בכל יום.

און מ׳זאגט אז ״למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך״, וואס דאס איז דאך אויך אין זיך כולל דעם אפטייטש, אז בשעת ער דערמאנט זיך אויף ״ימי צאתך מארץ מצרים״ – דארף דאס זיין אין אזא אופן, אז דאס זאל דערנאך פועל-זיין אויף ״כל ימי חייך״, בדוגמא ווי מ׳זאגט בא שנת הקהל , אז בשעת מ׳האט דאס געהערט איין מאל – האט דאס דערנאך גע׳פועל׳ט אויף ״כל הימים אשר אתם חיים״.

וואס על דרך זה אויך ווערט דאך דער גאנצער יאר אנגערופן בשם ״שנת הקהל״ – על שם זה וואס איין מאל אין דעם יאר, בתחילתו, איז געווען דער ענין פון ״הקהל את העם האנשים והנשים והטף״, בדוגמא ווי רש״י איז מפרש אויף שנת היובל, אז פארוואס ווערט דער גאנצער יאר אנגערופן בשם ״שנת היובל״? דערפאר וואס ביום-כיפור פון שנה ההיא איז געווען די תקיעה בשופר, וואס שופר ווערט אנגערופן ״יובל״.

וואס דאס איז דאך אויך דער תוכן הענין, אז די תקיעה בשופר אין שנת היובל, די שמיעה פון קריאת התורה אין הקהל – האט דאס דערנאך גע׳פועל׳ט על כל השנה, ביז וואנעט ס׳האט אויך גע׳פועל׳ט אויף ״כל ימי חייך״.

ולאחרי זה זאגט מען, אז אף על פי כן, איז דערנאך דארף ער, ביום שלאחרי זה, נאכאמאל דערמאנען יציאת מצרים.

וואס אין דערויף איז דאך אויך דא די תמיה לאחרי זה: יציאת-מצרים איז דאך שייך זאגן, אז מ׳געפינט זיך אין מצרים.

דאס הייסט, אז אף על פי וואס ער דערמאנט יציאת-מצרים ביום, און דערנאך זאגט מען אים דעם ציווי אויף דערויף, אז ״כאילו הוא עצמו יצא היום ממצרים״ – איז אז ס׳קומט דערנאך די לילה שלאחרי זה, דארף ער נאכאמאל דערמאנען, און דערמאנען אז ער גייט איצטער ארויס פון מצרים.

דאס הייסט, אז לאחרי זכירת יציאת-מצרים ביום – איז שטייט ער נאך אלץ אין מעמד ומצב, אז דאס ווערט אנגערופן בשם ״מצרים״ און דערנאך איז דא דער ענין פון ״יציאת מצרים״.

וואס איז דאך אין מקרא וענין יוצא מידי פשוטו, איז כדי צו וויסן – ״התורה היא נצחית״ – די הוראה דערפון א הוראה נצחית, א הוראה ״בכל דור ודור״, און נאך מערער, אין יעדער דור גופא – א הוראה ״בכל יום ויום״, און נאך מערער בכל יום ויום – א הוראה ״בכל שורה ושורה״ לפי מדריגתו ומצבו, וואס אין דערויף גופא איז דאך יעדער מענטש א בעל שינוי, איז דאך דאס ניט גלייך פון איין שעה צו דער צווייטע, בפרט נאך אז ס׳בייטן זיך די צירופים פון שם הוי׳ ושם אדנ-י וואס זיי זיינען דאך מהוה די גאנצע וועלט והוא בכללותו, איז לפי ״כל שורה ושורה״ איז דא ווייטער אמאל דער ענין פון יציאת-מצרים – לערנט מען דאס אפ פון ווי דער ענין איז געווען בפשטות, בפעם הראשונה.

וואס דעמאלט איז דאך געווען דער "אלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", אז זיי זיינען געקומען מארץ הקודש "יעקב ובניו, איש וביתו באו", און זיי זיינען געקומען מצרימה, און דערנאך איז דארט געווארן דער ענין פון מצרים ווי דאס איז שיעבוד מצרים, און דערנאך איז געווארן דער ענין פון יציאת מצרים.

וואס דער ענין פון שיעבוד מצרים איז דאך אויך ווי דערציילט אין פשטות הענינים, איז דאך ניט געקומען די עבודת פרך בבת אחת, נאר ס'איז געווען דער לאט לאט, אז פריער איז געווען "בפה רך", און דערנאך איז געקומען "בפרך" כפשוטו.

אזוי אויך אין דעם משך הדורות, איז דאך אויך בשעת מ'האט געדענקט נאך "את יוסף", על אחת כמה וכמה בחיי יוסף והשבטים, איז אמת טאקע מ'איז געווען אין מצרים, ניט אין "ארץ מגורי אביו", וואס דאס גופא איז דאך שוין א שיעבוד – "ירוד ירדנו", אבער אף על פי כן קומט דאס ניט דערצו ווי ס'איז דערנאך געווארן ווען "וימת יוסף וכל אחיו", ביז וואנעט אז נאך דערויף גופא איז געווארן אין אן אופן אז "ולא זכר את יוסף".

און דעמאלט איז אויך געווען אין אן אופן פון "הבה נתחכמה לו", "בפה רך", כמבואר בארוכה אין מדרשי חז"ל, און ערשט דערנאך איז געקומען דער ענין פון "פרך" כפשוטו.

און דערנאך איז געווען די יציאה ממצרים אין אן אופן, אז נאך פאר דערויף, אין די לעצטע טעג פון גלות מצרים, איז "ולכל בני ישראל הי' אור במושבותם", במילא איז דאך פארשטאנדיק, אז זיי זיינען שוין דעמאלט געשטאנען אין אן אופן פון "ביד רמה", ו"כיון שהגיע הקץ", ווי ער זאגט אין מכילתא און רש"י ברענגט דאס אראפ – "לא עיכבן אפילו כהרף עין" און מ'האט זיי גלייך ארויסגעבראכט אין דער גאולה האמיתית והשלימה, וואס ווען דעמאלט וואלט געווען דער "זכו" – וואלט דאך דעמאלט אזוי געבליבן, א גאולה שאין אחרי' גלות, כמבואר במדרשי חז"ל.

ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה איז דאס אויך אין דעם כללות ענין ירידת הנשמה בגוף, וואס דאס איז דאך – ווי ער זאגט אין תניא – אן ענין של גלות, ווארום זי קומט אראפ "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא", פון "ארץ מגורי אביו", וואס דאס איז דאך אבינו שבשמים, "חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו", קודם ירידת הנשמה בגוף, "בנות ירושלים", שלימות היראה, כמבואר אין לקוטי תורה, און מ'קומט פון דארטן אראפ כמה וכמה ירידות, ביז וואנעט מ'קומט אין דעם "בירא עמיקתא" –נשמה בגוף, ביז ווי דער גוף געפינט זיך אין עולם הזה התחתון שאין תחתון למטה הימנו.

וואס אף על פי וואס דאס איז א גוף קדוש, ואדרבא צוליב אט דעם גוף האט מען געגעבן תורה ומצוותי', ווארום תורה "לא בשמים היא" – מ'דארף דאך דאס אבער אין דעם גוף מגלה-זיין און ארויסברענגען מן הכח אל הפועל, און ארויסברענגען – ווי דער גוף געפינט זיך בתחתית המדריגות אין עולם הזה התחתון שאין תחתון למטה הימנו, וואס דערפאר זאגט מען דאך "אחור וקדם צרתני", אז ער איז טאקע "קדם" – דערנאך איז ער אבער ווי ס'קומט אראפ אין בריאה איז קדמה יצירת כל העולם כולו ליצירת האדם, "אחור צרתני", דארף ער דערנאך אין דערמיט הארעווען.

וואס די ירידה "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא" איז דאך דאס אויך לאט לאט: ס'איז דאך דא ווען "התינוק במעי אמו" איז דאך לומד כל התורה כולה, און אין אן אופן פון "נר דלוק על ראשו", מיט כל הענינים שלאחרי זה, ביז וואנעט אז דערנאך קומט דער ברית מילה, אפילו כשיצא לאויר העולם קומט דאך "ביום השמיני ימול בשר ערלתו", וואס דעמאלט איז דער גמר כניסת נפש הקדושה, ווי דער אלטער רבי זאגט אין שולחן-ערוך, און אויך בהנוגע לאישה פסק'נט דאך אפ די גמרא, אז דאס איז "כמאן דמהילא דמיא".

און דערנאך גייט מען אויך אין דעם ענין פון "חיל אל חיל", אז די נשמה קומט פון "מוחין דיניקה" ווי זי איז בקטנות – איז ווערט זי דערנאך פון "מוחין דיניקה" מוחין דגדלות, ווי דאס איז ברוחניות, ביז צו "בן עשרים" וואס "מוכר בנכסי אביו", ווי ער טייטשט דאס אפ אין לקוטי תורה, פון עץ חיים.

על דרך זה אבער ״זה לעומת זה עשה אלקים״, על דרך זה איז דאס אויך בהנוגע צום גוף, אז ס׳ווערט דער ענין וואס ס׳איז טאקע אנהויבנדיק פון ״פה רך״, דער פיתויים פון ״אל זר אשר בקרבך״, איז דאך ניט ס׳הויבט זיך אן גלייך מיט ״פרך״ כפשוטה, ברוחניות, נאר ס׳הויבט זיך אן מיט ״פה רך״ – ״היום אומר לו כך״, און ערשט דערנאך איז ״אומר לו כך״, עפעס וואס מערער, ביז וואנעט ער זאגט ער אים ״לך ועבוד״ – דער ״פרך״ ברוחניות, אבער אין רוחניות גופא – אין דעם אופן פון פשוטם.

וואס דאס איז דער כללות חיי האדם עלי אדמות, אין אזא מעמד ומצב פון ״מאיגרא רמה לבירא עמיקתא״, און אין דעם ״בירא עמיקתא״ – אט דארט האט ער די מלחמה, דער ״נהמא אפום חרבא ליכול״, דער לחם וואס ״יחי׳ האדם״ איז דאס פארבונדן מיט ״אפום חרבא״, מיט דעם ענין פון לחם אותיות לחם – אויך דער ענין פן מלחמה, דער ענין פון אתכפיא, ביז וואנעט ער קומט צו א נצחון גמור, ביז וואנעט ער קומט צו א נצחון בשלום – אן אופן פון אתהפכא, ביז אן אופן פון אתהפכא בתכלית השלימות פון שלום, ווי ער איז מבאר בארוכה אין שערי תשובה פון דעם מיטעלן רבי׳ן בסופו.

וואס אט דעמאלט ווערט אויך דער ענין, אז ער גייט ארויס פון מיצרים וגבולים פון די בירא עמיקתא, וואס אפילו ווען ער גייט שוין ארויס פון ״בירא עמיקתא״, איז דאס נאך א ווייטער מהלך, אן עבודה רבה, ביז וואנעט ער וועט צוקומען צו ״איגרא רמה״.

און דאס איז דאך נאך אויך ניט מספיק: די ירידה איז דאך א ״צורך עלי׳״, כדי ס׳זאל זיין אן עלי׳ נאך אין א העכערן ארט ודרגא פון וועלכע ער איז געקומען, העכער נאך פון דער ״איגרא רמה״, וואס ״חי הוי׳ אלקיך ישראל אשר עמדתי לפניו״, פון וואנעט זי איז ירדה ונסעה, בדוגמא ווי תורה ירדה ונסעה – זאל זי נאך צוקומען ״אל האלקים אשר נתנה״, ״נשמה שנתת בי טהורה היא״, וואס דאס איז נאך העכער ווי די נשמה שטייט אין אן אופן פון ״אתה בראתה״, ״חצובה מתחת כסא הכבוד״.

וואס אין אט די אלע דרגות איז דאך יעדער דרגא לגבי דרגא שלפניה, שטייט זי דאך אין אן אופן וואס דאס איז ארויס פון די מיצרים און די גבולים פון די דרגא שלפני זה.

בדוגמא ווי דאס איז כפשוטו: אז מ׳גייט ארויס פון א ״בירא עמיקתא״ על שטח פני הארץ – האט מען דאך ניט די מדידות והגבלות פון קירות הבור – אף על פי כן, האט מען דאך די מדידות והגבלות פון דעם שטח אין וועלכן ער איז ארויס ארויסגייענדיק פון דעם בור.

בדוגמא ווי ס׳איז געווען אין מצרים גופא, דער ״בור האסורים אשר האסורים נתונים בו״, און דערנאך איז געווען ווי מ׳ווערט משוחרר און באפרייט, ״נוהג כצאן יוסף״, אז מ׳ווערט באפרייט פון דעם בור, ביז אין אן אופן פון ״ויריצוהו מן הבור״ – אבער אף על פי כן געפינט מען זיך אין מצרים, תחת ממשלת פרעה, אמת טאקע ״רק הכסא אגדל ממך״ – דאס איז דאך אבער אויך א כסא וואס איז פארבונדן מיט פרעה.

על דרך ווי ס׳איז געווען דעמאלט, אז אויך אין מצרים גופא איז געווען כמה דרגות אין חירות, אז ״בראש השנה בטלה עבודה מאבותינו ממצרים״, דערנאך איז געקומען ראש חודש ניסן, וואס דעמאלט איז געזאגט געווארן ״החודש הזה לכם ראש חדשים״, ״בניסן נגאלו״, אז דאס איז ״נתן להם חודש של גאולה״, וואס דאס איז פארבונדן מיט דעם אנזאג און מיטן ענין שבתורה דער ״החודש הזה לכם ראש חדשים״.

און דערנאך איז אין חודש ניסן עצמו איז דאך אויך געווען כמה דרגות: ווי דאס איז געווען בראש חודש, און דערנאך ווי דאס איז געווען ״בעשור לחודש״, וואס דאס האט דאך געבראכט א חירות נוספות, אז ״משכו וקחו לכם״ שה, די עבודה זרה פון מצרים, האט גאנץ מצרים געזען אז אידן האבן דערמיט געטאן דעם ״משכו וקחו לכם״ ״וקושרו בכרעי המטה״, מיט אלע פירושים שבדבר.

און דערנאך איז אויך געווען ווי דער ענין איז געווען אין י״ד בניסן, אך ביום הראשון, בחצי היום דערנאך ווי דאס איז געווען בלילה, און דערנאך ווי דאס איז געווען אלס דרגא אחר דרגא אין חירות, ביז ס׳איז

געוועז דער "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", "בעצם היום הזה", ווי דאס איז געוועז ביום פון חמשה עשר בניסן.

וואס יעדער דרגא לגבי דרגא שלפני זה, איז בדוגמא ווי ס'איז געווען בא "ויוסף הורד מצרימה", איז אין דערויף איז דאך געווען ירידה אחרי ירידה: פריער "הורד מצרימה", און דערנאך אין מצרים גופא – אין דעם בור פון בית האסורים, אין "בירא עמיקתא".

און דערנאך אויך אין חירות שלו, ווי מ'גייט ארויס פון בור, און דערנאך איז "וישמהו על כל ארץ מצרים", ביז ער ווערט דער "מושל בכל ארץ מצרים" ו"בלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו" – אף על פי כן איז דאס געווען אין אזא מעמד ומצב אז ס'האט געקענט זיין "ולא זכר את יוסף", ביז וואנעט אז ס'האט דערנאך געקענט זיין אויך דער ענין פון שיעבוד, אמת טאקע אנהויבנדיק פון "פה רך", אבער דערנאך איז דאס געקומען צו "פרך" כפשוטו.

וואס ככל הדברים האלה איז אויך אין עבודה בכל יום ויום של כל אחד מישראל, אז בתחילת היום איז דא דער ענין וואס ער דארף געדענקען אז ס'וועט קומען דער זמן ביום דארף ער דעמאלט דערמאנען יציאת-מצרים, און וויסן זיין, אז "הוא עצמו יצא היום מארץ מצרים" – אף על פי וואס ווען ער הויבט-אן דעם טאג זאגט ער שוין "מודה אני", ער איז אבער דעמאלט אין אזא מעמד ומצב וואס ער קען ניט דערמאנען קיין שמות קדושים.

דערנאך גייט ער אויך אין דעם "סולם מוצב ארצה", ווי נשיא דורנו טייטשט-אפ, אז דאס איז דער סולם וואס ער איז מוצב אין אן ארט וואס דאס איז נאך נידעריקער פון "ארץ" סתם, כמדובר אז ער קען ניט דערמאנען בדיבור קיין איינעם פון שמות הקדושים – אף על פי וואס "נפש השנית בישראל" איז דאך "חלק אלוקה ממעל ממש", און דאס איז "החזרת בי נשמתי", איז דאך דער ענין אויך פון דעם "נפש השנית בישראל", בדיבור ובגלוי קען ער דאס אבער ניט זאגן.

און אפילו נאך דערויף אז ער זאגט שוין שמות קדושים – הויבט ער דאך אן פון "הודו להוי'", מערניט אין אן אופן פון הודאה, און דערנאך איז ער עולה שלב אחר שלב, ביז וואנעט אז "ראשו מגיע השמימה".

וואס יעדער דרגא לגבי דרגא שלפני זה איז דאך אין אן אופן פון מיצרים וגבולים, און ער דארף ארויס פון די מיצרים וגבולים, און דארף ארויס ב"יד רמה" – וואס דעמאלט גיט דאס אים כח "להעלות בקודש", אז אין דעם מעמד ומצב צו וועלכן ער וועט דערגרייכן לאחרי זה, זאל ער אויך דערנאך זאל ווערן פאר אים דארטן ענג, אן ענין של הגבלה, הגבלה וואס ער פילט אז דאס איז היפך פון זיין מציאות, ווארום זיין מציאות איז אז "חלק אלוקה ממעל ממש" זאל שטיין ביי אים בגלוי און דאס זאל אנפירן בכל ענייניו און מיט מחשבתו דיבוריו ומעשיו, אויך "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך".

וואס דערפאר דארף ער ארויסגיין פון מצרים – געדענקענדיק אויך, אז דערנאך דארף זיין ביי אים דער "להעלות בקודש", אז לאחרי העלי' זו איז קומט ער צו אין א דרגא אין עבודה אז ער דערפילט אז דאס איז פאר אים, במעמדו וב"שורה" שלו עצמו, אן אופן פון מיצרים וגבולים, און ס'דארף זיין "יציאת-מצרים", וויבאלד אז ביי אים האט זיך געביטן פון יום צו לילה, אדער פון לילה צו יום, כמבואר בארוכה ווי דאס איז אין עבודה דער ענין פון "יום", און דערנאך איז דא דער "לילה", ווי ער זאגט אין "חינוך קטן", אז דאס איז ניט קיין נפילה אמיתית, נאר דאס איז "ישת חושך סתרו", וואס דורך דערויף קומט ער דערנאך צו א דרגא אין דעם אור וואס ביז דעמאלט האט ער דאס ניט געקענט נעמען אלס אור, מערניט ווי אין אן אופן פון "חושך", מיט די אלע פירושים וביאורים שבדבר.

וואס דערפאר איז דאס אויך וויבאלד אז "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", על כל פנים "אני נבראתי לשמש את קוני", דארף דאך דאס זיין כל רגע שהוא חי דארף ער שטיין אין אן אופן פון "לשמש את קוני", "ברוך קונך", וואס דאס איז עולם האצילות, וואס דאס איז העכער אפילו פון "אתה בראתה", מכל מיצרים וגבולים פון עולמות בי"ע וואס "ומשם יפרד" – איז בכל יום ויום, און בא יעדער זאך וואס לייכט אים,

"ויקרא הוי' לאור יום" – איז דאס אין אזא אופן אז ער דערפילט אז דאס איז ארויס פון מיצרים וגבולים שלפני זה, און דאס ווערט דערנאך "תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך", אז דאס ווערט אין געטאן אין אזא אופן, אז ער געדענקט, אז מעמדו ומצבו עתה איז לגבי מצבו ומעמדו לאחרי זה – איז דאס אויך אן ענין של מיצרים וגבולים, און ער דארף פון זיי אויך ארויס.

און דאס העלפט-צו דערצו, אז ווען "נזכרים" איז דאס אויך "נעשים", אז ער דערמאנט יציאת-מצרים אויך בלילה שלאחרי זה – ווערט דאס אויך דער ענין פון "ונעשים", ווערט דאס דאס אויפגעטאן בפועל.

און מ'זאגט אויף דערויף אויך, ווי אזוי קומט מען דערצו צו וויבאלד ס'איז דאך "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים"? זאגט מען אין דערויף "אלקים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה", אז נאך בשעת ער שטייט אין "אלקים" בגימטריא הטבע, ער געפינט זיך נאך אין "בירא עמיקתא", וואס דאס איז "אלקים" בגימטריא הטבע און אלקים לשון רבים, "נעשה" לשון רבים מיט אלע פירושים שבדבר – איז שטייט ער דעמאלט אין א מעמד ומצב, אז אלקות שבו ווערט "כחך וחיותך", ווארום דאס איז "אלקים צבאות", וואס ס'בלייבט דאך ווי דער דין איז אז "צבאות" איז שם קודש הוא, על שם וואס "אות הוא בצבא שלו", אז דער אות וואס ס'איז דא בא יעדער אידן, "יש ששים ריבוא אותיות לתורה", נאך מערער בכללות, אז יעדער איד נעמט זיך דאס פון אות ה"א שבשם הוי', און נאך מערער "אנכי הוי' אלקיך", אז בא יעדער אידן איז "כחך וחיותך", זיינען אלע דא ד' אותיות פון שם הוי' דוקא, אף על פי וואס ער איז מלובש אין אלקים, איז ווערט דער ענין פון "השיבני" – דער ענין וואס התחלה באתערותא דלעילא, במילא ווערט ער אויס "חבוש", ווארום ער פארבינדט זיך מיט "כחך וחיותך".

און דאס ווערט "אליך", און דערנאך ווערט "ונושעה".

און דערנאך קומט אויך ווי דער איז דערנאך מסיים וחותם במזמור זה, אז נוסף וואס "אלקים צבאות" – ווערט אויך "הוי' אלקים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה", און דא שטייט דער "האר פניך" אן א וי"ו המפסיק והמוסיף, ווארום דאס איז איין זאך מיט "השיבנו".

בשעת ס'איז "אלקים צבאות השיבנו" איז מערניט וויבאלד ער געפינט זיך אין "בירא עמיקתא", איז דא מערניט ווי בתחילת הענין דער "השיבנו", דער קער, דער "שעה אחת", דער א קער טאן זיך, "השיבנו אליך", דערנאך איז דא א צווייטע דרגא, אז דאס שטייט ביי אים ניט אין אן אופן פון א בת-קול וואס ס'הערט דער "מזל" שבנשמה, נאר אויך "האר פניך", דאס דערהערט אויך די נשמה בגוף, ברענגט זי דאס אויך אראפ אין מחשבה דיבור ומעשה שלו, ביז דאס ווערט "ונושעה".

ביז דערנאך ווי ס'ווערט בסיום המזמור, וואס דאס איז דאך א תפילה וואס "יהיו לרצון אמרי פי הוי' צורי וגואלי", וואס דאס איז דאך די הקדמה לכל ספר תהלים, כמבואר במדרש תהלים, ווערט דעמאלט איז דעם אלקים שטייט אויך בגלוי און פאר דערויף דער ענין פון הוי', וואס דעמאלט ווערט אויך "צבאות", "אות הוא בצבא שלו", און דעמאלט ווערט דער "השיבנו" אין אזא אופן, אז ס'איז ניט א דבר שני, ניט אן ענין המפסיק, נאר "השיבנו" עצמו איז אין אן אופן פון "האר פנינו" – דער ענין ההתעוררות איז פון תשובה עילאה, ווערט דעמאלט "ונושעה" אין אן אופן פון תשועת עולמים.

ביז ווי דאס איז בפשטות, אז פון די יציאת מצרים שבכל יום ויום, ופעמיים בכל יום, סיי ווי ער שטייט אין דעם מעמד ומצב פון "יום" סיי ווי ער שטייט אין א מעמד ומצב פון "לילה",

וואס מ'דארף דאך האבןביידע מצבים ומעמדים, ווי געגערעדט אין דעם פריערדיקן מאמר סיי דער ענין פון רצוא סיי דער ענין פון שוב, "והתהלכתי" לשון רבים, "מהלכים" אויך לשון רבים,

ווערט דאס דערנאך די הכנה והקדמה קרובה אז "ונושעה" צו תשועת עולמים, צו דער גאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי' גלות, דאס איז "לעולמים", צו בנין בית המקדש, וואס "מקדש אדנ-י כוננו ידיך", א

בנין נצחי, ובמהרה בימינו ממש, אין חירותינו ממש, דורך משיח צדקנו, וואס יבוא ויוליכנו קוממיות לארצנו בעגלא דידן, בגאולה האמיתית והשלימה, "ושם נאכל מן הזבחים ומן הפסחים".

שיחה ה׳

מ׳שטייט דאך איצטער אין געציילטע טעג פאר פסח, איז דאך כמדובר אין די התוועדויות הקודמות, ובפרט נאך אנהויבנדיק פון פורים וואס דאס איז "שלושים יום לפני החג", על אחת כמה וכמה ראש-חודש ניסן ב"פרוס החג", וואס דאס איז לדעת ר׳ שמעון בן גמליאל אויך איז שבועיים לפני החג, על אחת כמה וכמה "בעשור בחודש", וואס דאס איז דאך דער יום בשנה זו ביום שלישי שהוכפל בו כי טוב, וואס דאס דערמאנט דאך אויפן "למכה מצרים בבכוריהם" – אויף דעם "נס גדול" וואס איז געווען "בעשור בחודש" אין מצרים בהנוגע "למכה מצרים בבכוריהם", פארבונדן וואס ס׳איז געווען דער נס ביי אידן פון "משכו ידיכם – מעבודה זרה – וקחו לכם שה לבית אבות שה לבית". וואס דאס איז דאך אויך מודגש, כמדובר כמה פעמים, דער ענין פון א משפחה בישראל, וואס דאס איז דער אויסנאם פון קרבן פסח לגבי כל שאר הקרבנות, אז "בבית אחד יאכל" – בחבורה אחת.

ביז וואנעט אז אויך בהנוגע צו התחלת החג, בביתו של ישראל, "כשיבוא מבית הכנסת", וואס אט דעמאלט איז דאך ווי ער זאגט אין סידור האריז"ל דארף מען זאגן בקול רם דער ענין ההגדה – הויבט זיך פון אלעם ערשטן אן פון מבצע פון אהבת ישראל – אז "כל דצריך" און "כל דכפין" לאדנט מען זיי איין, און מ׳לאדנט זיי איין "בקול רם". און דערנאך גלייך נאך דערויף הויבט מען אן פון קטנים וקטנות בישראל – אז "כאן הבן שואל", און ערשט דערנאך קומט דער ענין פון "עבדים היינו" – דער ענין פון שיעבוד מצרים, וואס דאס איז די הקדמה צו "ויוציאנו", וואס כל ענין הירידה ו"עבדים היינו במצרים" איז דאס, כמדובר לעיל, "צורך עלי'": כדי ס׳זאל קענען זיין "ויוציאנו הוי׳ אלקינו ממצרים" – האט ניט געקענט זיין דער חסד און אהבת ה׳ בגלוי, ווי דאס האט זיך ארויסגעוויזן אין דעם "ויוציאנו" – סיידן ס׳איז פריער געווען דער שיעבוד מצרים, און אין אן אופן פון "עבדים היינו במצרים". וואס דאס איז דאך אויך, דער פנימיות פון דער ירידה צורך עלי׳ איז דאך אין דערויף דער אפטייטש, אז דער גאנצער ענין פון דער ירידה איז – כדי מ׳זאל קענען צוקומען צו דער עלי׳ שלאחרי זה.

וואס דאס ווערט דאך גלייך פארבונדן אויף דערמאנען נאך אמאל, אז מ׳שטייט שוין "בעשור לחודש", ווי דער טאג שלפני לילה זו, דערנאך קומט מען שוין פון דעם "בעשור לחודש" – אין דעם לילה און דעם טאג שלאחרי זה, וואס דער נשיא זיינער איז "נשיא לבני אשר", וואס ער זאגט אויף דערויף אין מדרש, אז יעדער נשיא האט מקריב געווען כל קרבנותיו דורכגענומען מיט א נקודה אחת, מיט איין ענין, איז דער ענין פון אשר׳ן איז געווען – "ואשרו אתכם כל הגוים": אט דאס וואס דער אויבערשטער האט בוחר געווען אידן סגולה מכל העמים, ווי ער ברענגט אראפ אין מדרש, ביז אין אן אופן פון "ואשרו אתכם כל הגויים". וואס אין "אשר" שטייט דאך בגלוי דער ענין פון "ואשרו", וואס "ואשרו אתכם כל הגויים" איז דאך מוסיף: נוסף אויף דעם עיקר, וואס דער אויבערשטער איז "בחר ביעקב ובניו" מכל העמים, מכל הגויים – איז דאס געווארן אין אזא אופן, אז אומות העולם זיינען מסכים אויף דעם, און נאך מערער – אין אן אופן פון "ואשרו אתכם כל הגויים". בדוגמא ווי מ׳זאגט בפרטיות בהנוגע לגאולה העתידה במהרה בימינו ממש, אז ס׳וועט זיין "מלכים ושרותיהם" וועלן זיי זיין די משרתים און עבדים און "מניקותייך" בא יעדער אידן און ביי אלע אידן.

וואס דאס איז דאך דער ענין ניט סתם הודאה, נאר דער ענין פון "ואשרו אתכם", און מ׳איז מאשר כ"מנחה טהורה" וואס מ׳ברענגט אין א "כלי טהור", אין "בית ה׳" – מ׳העלפט ארויס יעדער אידן און אלע אידן ארויסגיין פון גלות און שיעבוד, אפילו באיזו דרגא שתהי׳, הכי קלה, מערניט ווי א רמז, ווארום ער שטייט שוין "ביד רמה", און אין אן אופן פון "אור במושבותם" – איז פאר א נשמה וואס זי איז "חלק אלוקה ממעל ממש" איז ניטא קיין גרעסערע און טיפערע ירידה ווי דאס איז כל זמן ער געפינט זיך ניט צוזאמען מיט "אלקים אשר נתנה" – נשמה בגוף, אבער צוזאמען איין זאך מיט עצמות ומהות, אויך בגלוי ובגשמיות, אין גשמיות פון וועלט, אשר "תמיד עיני ה׳ אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה". וואס דעמאלט איז

דאך אויך כאן הזמן און אויך כאן המקום – אין א מקום קדוש ובמעמד ומצב של כמה עשיריות מישראל – דערמאנען נאכאמאל און מעורר זיין בנוגע צו מבצע פסח, צו "קמחא דפסחא" און "מבצע פסח" בכלל, ובלשון ההגדה, אז "כל דכפין ייתי וייכול" און "כל דצריך ייתי ויפסח" – ברוחניות הענינים, ואין ענין יוצא מידי פשוטו – בעיקר בגשמיות הענינים, על אחת כמה וכמה – די השתדלות פאר די וואס געפינען זיך אין א מעמד ומצב מיוחד, צי דאס איז בבית הרופאים, אין די "האספיטעלער", אדער דאס איז בצבא, אין א מעמד ומצב וואס ער מוז זיין שלא במקומו הרגיל ומעמדו ומצבו הרגיל.

על דרך זה אויך – אט די וואס געפינען זיך בבית האסורים, כמדובר כמה פעמים בארוכה, און אויך בשנה זו.

וואס אויך א מבצע "גורר" מבצע: אז מ'רעדט שוין וועגן מבצעים, איז אויך דער מבצע וואס דער אויבערשטער דארף טאן, פון "ואתם תלוקטו לאחד אחד". אנהויבנדיק פון די וואס געפינען זיך אין א "בירא עמיקתא" לגבי אונז – אט די וואס געפינען זיך מאחורי מסך הברזל, וואס זיי האבן דאך שוועריקייטן שלא בערך די שוועריקייטן וואס זיינען דא אין ארצות החופש, אין די מדינות, בהנוגע ללימוד התורה וקיום מצוותי', וואס "הם חיינו ואורך ימינו". וואס דער "מבצע" איז דאך אויך פארבונדן מיט שאר המבצעים פון בשר-ודם, אנהויבנדיק פון מבצע אהבת ישראל, וואס דאס איז דאך אויך דער יסוד פון "כל דכפין" און "כל דצריך", דער מבצע פון חינוך, ווי גערעדט פריער בארוכה, אז דאס איז דער ענין אויף וועלכן ס'האלט זיך "גדיים", וואס פון זיי וואקסט דערנאך אויס, אז פון די "גדיים" זאלן ווערן "תיישים", דורך דעם חינוך על ידי חינוך המתאים, וואס דאס איז פארבונדן דורך דערויף וואס דער אויבערשטער איז "מחנך" אידן, דורך געבנדיק זיי תורה ומצוותי', וואס די התחלה בזה איז געווען אין ראש-חודש ניסן, באמירת פון "החודש הזה לכם ראש חדשים", וואס דאס איז דאך געווען די "מצוה ראשונה" שניתנה מהקב"ה על ידי משה ואהרן לכל אחד ואחת מישראל עד סוף כל הדורות, און – אין אן אופן פון גאולה, מתאים צו דעם זמן ווען די מצוה איז געגעבן געווארן כדי מ'זאל איר קענען מקיים זיין אז מ'שטייט אין א מעמד ומצב פון חירות וגאולה, אין אן אופן בלי מדידות והגבלות, "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך". וואס דאס קומט דערנאך אראפ אין די מבצעים כלליים, וואס זיי זיינען "פרטים" לגבי מבצעים אלו, וואס דאס איז דער מבצע תורה, און מבצע תפילין, אויף וועלכע מ'זאגט דערנאך "למען תזכור תורת הוי', כי בחוזק יד הוציאנו הוי' ממצרים" – פארבונדן מיט יציאת מצרים, "הוקשה כל התורה כולה לתפילין", וואס דערפאר איז דאך בא רוב המצוות כמעט כולן זאגט מען, אז זיי זיינען "זכר ליציאת מצרים", ובפרט ווי גערעדט אין דעם מאמר וואס איז דאך גענומען ממאמרי רבותינו נשיאינו, מיוסד אויף דעם פרק אין תניא, אז יציאת מצרים איז דאס עבודת כל יום ויום, בכל אחד ואחת, און נאך מערער – פעמיים בכל יום, לויט די שינוי וואס איז דא בא יעדערן, וואס יעדערער איז א בעל שינוי: אט איז ער "לילה" און אט איז ער "יום", און אט איז ער "יום" און אט איז ער "לילה". דערנאך קומט דאס אראפ אין מבצע מזוזה, אז ס'ווערט ניכר "בביתך ובשעריך" דער ענין אז דאס געהערט אלץ "להוי' הארץ ומלואה", מבצע צדקה, וואס "צדקה עשה הקב"ה שפיזרן לבין אומות העולם", איז דאס בתור "צדקה", ניט חס ושלום צוליב דעם "פיזור", נאר דער פיזור איז דער עונש און צרה הכי גדולה, נאר בשעת א איד טראכט זיך אריין דער תכלית שבזה, אז דאס איז "צורך עלי'": אנדערש קען ניט ארויסגעוויזן ווערן די אהבה וחיבה פון "הוציאך מארץ מצרים" סיידן אז פריער איז דא דער ענין פון "עבדים היינו לפרעה", אבער דער ענין פון "עבדים היינו" איז דאס אויך מצד גזירת הקב"ה, כמבואר אין תורה שבכתב בפשטות, על אחת כמה וכמה ווי דאס איז מבואר אין תורה שבעל פה, ביז לפסק דין הלכה בפועל.

וואס דערנאך קומט דאס אראפ אין א "בית מלא ספרים – יבנה וחכמי'", תורה שבעל פה בגדלות ובהרחבה, ביז וואנעט אז אפילו אין זמן הגלות האט מען זיך געפירט אין יבנה, בנוגע צו תקיעת-שופר וכיוצא בזה, ווי מ'האט זיך געפירט אין בית המקדש בירושלים, כמבואר במשנה ביז אין פוסקים, על אחת כמה וכמה – ענינים וואס זיי זיינען פארבונדן מיט "נשים צדקניות", וואס בדור זה זיינען דאך נשי ישראל – כמבואר אין ספר הליקוטים להאריז"ל – בדוגמא פון די נשים צדקניות בדור שיצאו ממצרים, וואס זיי האבן אויפגעשטעלט די "צבאות הוי'", וואס "הם הכירוהו תחילה", וואס דאס אזי דאך אויך פאנאנדערגעטיילט אין דעם "חוט המשולש": דער ענין פון נרות שבת קודש ויום טוב, ובפרט אין יום-טוב פסח וואס קומט גלייך נאך שבת – האט מען דאך נאכאנאנד די נרות שבת און דערנאך נרות יום-טוב, און דערנאך די נרות

פון די ימים האחרונים של יום טוב זה, וואס דאס גיט כח און א התחלה ביתר שאת וביתר עוז על כל השבתות והימים טובים עד סוף כל הדורות, אז ס׳זאל זיין יאיר מזלם, און דער ענין פון כשרות האכילה ושתי׳, און דער ענין פון טהרת המשפחה, וואס דאס איז דאך די הקדמה צום ״וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם״; ״אשריכם ישראל״, מלשון אשר, אז ״לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם – אבינו שבשמים, שנאמר מקוה ישראל הוי׳, וזרקתי עליכם מים טהורים״ מיט די גאנצע אריכות אין דער משנה און דערנאך אין דעם מאמר דיבור המתחיל זה בארוכה ווי די ענינים זיינען אין פשט, רמז, דרוש סוד שבתורה.

און יהי רצון, אז פון די אלע מבצעים זאל ארויס, כמדובר לעיל, ובמהרה בימינו ממש – דער ״מבצע״ פון דעם אויבערשטן, דער ״ואתם תלוקטו לאחד אחד״, ״בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו״. מ׳האט דאך פריער דערמאנט דער ענין פון ״מעלין בקודש״, איז לאחרי ההפסק פון זאגן ״לחיים״, ובשמחה ובתרועה ובקול גדול – וועט מען ממשיך זיין וועגן אן ענין חדש – ניט קיין ״גזירה חדשה – חס ושלום – אני גוזר עליכם״, אבער פון א הצעה און א בקשה, וכפי שיתבאר לקמן, ומתוך שמחה וטוב לבב.

לחיים.

שיחה ו׳

ס׳איז דאך די לעצטע חדשים רעדט זיך שוין, און רעדט זיך מיט א פרסום און רעדט זיך מיט א שטורעם, בהנוגע צו ״צבאות השם״, די אלע אידישע קינדער, סיי אינגעלעך און סיי מיידעלעך, ״הבל שאין בו חטא״, ווארום זיי זיינען פאר בר-מצוה און פאר בת-מצוה – פאראיינציקן זיי מיט השם, וואס דורך דערויף פאראיינציקן זיי זיך יעדערער איינער מיט דער צווייטע, ביז וואנעט אז ס׳ווערט פון זיי אלעמען ״צבאות השם״, בדוגמא וואס דער נאמען איז דאך גענומען געווארן – וואס דערפאר איז דאס אויך בדוגמא – וואס ס׳שטייט בא יציאת-מצרים, ווי אזוי איז דאס געווען? דערפאר וואס ״הוציא הוי׳ צבאות ישראל״, וואס דאס איז פארבונדן מיט ״צבאות הוי׳״, אז אלע בני ישראל איז ״הוציא ה׳ אותם על צבאותם״ – כל בני ישראל, אז אידן האבן דעמאלט באקומען דעם נאמען פון ״צבאות הוי׳״, ״צבאות השם״. און ״הם הכירוהו תחילה״. וואס דערפאר איז דאס אויך פארבונדן אין גלות האחרון, אין די לעצטע רגעים לפני ״בוא יום ה׳ הגדול״, וואס דעמאלט איז דאך בוא אליהו הנביא, ״והשיב לב אבות על בנים״, ווי רש״י טייטשט אפ ״לב אבות על ידי בנים״, נאך מערער ווי זיי זיינען פארבונדן די אבות מיטן אויבערשטן – ווערט דאס נאך מערער, ״להעלות בקודש״, על ידי בנים ובנות.

און וואס דערפאר איז דאך דער מבצע פון ״צבאות השם״ אויך פארבונדן מיט די ערוואקסענע, נאר דא איז ״הם הכירוהו תחילה״, אז זיי זיינען נאכמער מוסיף אין די עלטערן, ווי די עלטערן שטייער אין זייער ״צבאות השם״, וואס אין צבא כפשוטו זעט מען דאך אויך, אז ס׳איז דא כמה דרגות, און ס׳איז אויך דא חילוקים: ווער ס׳איז דער מתחיל און ווער ס׳גיט אריין דער רוח חיות מיט די התעוררות מיטן שטורעם אין אנשי הצבא – איז דא בכל פלוגה ופלוגה די וואס זיינען מער מסוגל לזה ושייך לזה, און דער עיקר – די וואס טוען דאס בפועל, און ״הבל שאין בו חטא״ איז דאס ווי ער זאגט אין דער נבואה, אז ״והשיב לב אבות – על ידי בנים״. וואס דורך דערויף וואס זיי האבן דעם זעלבן נאמען – איז דאס גופא איז מאחד אפילו אז מ׳געפינט זיך במקומות וואס בגשמיות זיינען זיי רחוקים זה מזה, אפילו מ׳געפינט זיך אין א מעמד ומצב – מצד דעם חינוך אדער מצד אנדערע סיבות – אז מ׳איז רחוק זה מזה אין דעם אופן פון דינען דעם אויבערשטן, אין לערנען תורה און מקיים-זיין מצוות, ביז אויך די חילוקים וואס זיינען דא על פי תורה, אז די זיינען משפחת כהנים, די זיינען משפחת לויים און די זיינען ממשפחת ישראלים, ביז ״גרך אשר בשעריך״ – פאראיינציקט זיי אבער אט דאס זיי געפינען זיך אלע אין דעם זעלבן ״צבאות השם״, וואס די מטרה איז די זעלבע – להוסיף אין פארשפרייטן אידישקייט בא זיך, און אין די הויז, און ארום זיך, ביז אז דאס זאל דערגרייכן אין דער גאנצער וועלט, ״נרות להאיר״, און טאן דאס אין אן אופן מיט א תמימות, וואס דאס איז מסגולת פון קינדער, אן קיינע פניות – זיי מיינען דאס מיט אן אמת, און אין אן אופן פון ״אל יבוש מפני המלעיגים״, ווארום בשעת ער איז אין ״צבא השם״ – במילא האט ער מיט זיך צוזאמען – כמדובר כמה פעמים, אז אין צבא בני אדם איז דער עומד בראש הצבא געפינט זיך במקום אחד, און די אנשי צבא זיינען

מפוזרים בכמה מקומות; דער אויבערשטער וואס "מלוא כל הארץ כבודו" בכלל, ובפרט נאך בהנוגע צו אידן, וואס יעדער איד האט אין זיך "חלק אלוקה ממעל ממש", אט דאס איז ער, דאס איז זיין נשמה, וואס דאס איז זיין עיקר, על אחת כמה וכמה אז ער האט זיך פארשריבן און געגעבן מרצונו ומתשוקתו, און אויך מממונו, צו צדקה, וואס בשעת א איד גיט צדקה – גיט ער דאך דאס צום אויבערשטן, "ויקחו לי תרומה": אז מ'גיט תרומה אויף אן ענין של קדושה – ווערט דאס אן ענין פון "ויקחו לי", און ווי דער דיוק בזה איז, אז ניט נאר ס'איז דא דער "ויתנו לי", נאר "ויקחו לי"- "אותי אתם לוקחים", ווי ער טייטשט דאס אפ, אז דורך דערויף "נעמט" ער און ווערט איין זאך מיטן אויבערשטן – במילא איז ניט שייך ער זאל זיך פאר אימיצן שעמען אדער פאר אימיצן שרעקן זיך, און ס'איז ניט שייך אויך "מפוזר ומפורד" – וויבאלד אז זיי אלע זיינען אונטערוואָרפן און פארבונדן מיטן זעלבן עומד בראש הצבא, ווי דערמאנט פריער פון דעם קאפיטל תהלים וואס דאס "אלקים צבאות", און נאך מערער - אז "הוי' אלקים צבאות", ווערן זיי דאך איין זאך.

אף על פי כן, זיי דארפן דאך אויך האבן צוטאן מיט וועלט, עולם הזה הגשמי, זיי דארפן דאך בפרט אויך איינווירקן אויף אנדערע אידישע קינדער, וואס מאיזו סיבה שתהי' ווייסן זיי נאך ניט, אז זיי זיינען "ארץ חפץ" – איז דערפאר האט מען אויך מציע געווען, אז ס'זאל זיין נאך ענינים המאחדים, וואס פארבינדן זיי אלע צוזאמען, צי דאס וועט זיין דורכן זעלבן צבע פון א לבוש, אדער דער זעלבער "צבע" פון א סיסמה וכיוצא בזה, ווי ס'איז שוין נתפשט געווארן, טאקע מיט שינויים ממדינה למדינה, ס'איז אבער דא ענינים דער צד השוה און נקודות השוות בנוגע צו די ציורים און בהנוגע צו דאס וואס מ'מאלט אויס אויפן בגד אדער דער בגד אליין, כידוע ומפורסם.

אחדות אמיתית אבער איז ווי ער זאגט גלייך ארויסגייענדיק פון מצרים, אז "כאיש אחד ובלב אחד" – איז בשעת דאס איז פארבונדן "נגד ההר", פארבונדן מיט ענין פון תורה ומצוותי' בכלל, און נאכמער – פארבונדן מיט "ההר" וואס דארט איז געגעבן געווארן די תורה, מתן תורה, "משה קיבל תורה מסיני", און כדי דאס זאל אראפ אין אן ענין ווי מ'זעט דאס אויך בעיני בשר, ביז וואנעט אז א קינד וואס ער איז "ארץ חפץ", אבער ער ווייס נאך ניט דערפון – דארף מען אים ניט מסביר זיין בדיבור; מ'באווייזט אים א זאך וואס ער זעט בעיני בשר – איז דאס במיוחד אין תורה שבכתב, ווי דאס איז אויך געווען בנוגע צו הר סיני, אז תורה שבכתב, חמשה חומשי תורה, האט מען אינגאנצן אפגעגעבן בהר סיני, בהנוגע צו תורה שבעל פה, איז "להורותם" איז דאס דערנאך געווען במשך כל הדורות כולם, אף על פי וואס דער כלל און דער יסוד איז געווען בהר סיני, וואס דעמאלט איז געווען אויך די ענינים פון "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש"; ווען קומט דאס אבער ארויס בגלוי און אלס א חידוש? ווען ס'ווערט געבארן דער "תלמיד ותיק" און ער לערנט תורה, ביז ער דערגרייכט צו דער דרגא אז ער איז מחדש אט דעם ענין, משא"כ תורה שבכתב.

וואס דערפאר איז כדי ס'זאל זיין "כאיש אחד בלב אחד", אין אן אופן אז דאס זאל זיין פארבונדן און געזען דורך עיני בשר אפילו פון א קינד וואס ווייס נאך ניט אז ער איז "ארץ חפץ" און געהערט צו "תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב" – איז דאס דורך תורה שבכתב.

וואס דערפאר איז מען מציע א מבצע חדש לגמרי, אז מ'זאל שרייבן א ספר-תורה, און די אותיות שבספר-תורה זו זאל זיין מערניט פאר "צבאות השם", פאר אינגעלעך און מיידעלעך וואס זיינען קודם בר-מצוה און קודם בת-מצוה, און יעדער פון זיי זאל האבן דארט אן אות, און א איד דארף דאך ניט האבן "נהמא דכסופא", ער קען באווייזן קויפן דאס, וואס דעמאלט האט ער דאס בתכלית השלימות זאל יעדערער פון זיי געבן, און אויך א סכום שוה לכל אחד ואחת, און וויבאלד אז מ'געפינט זיך און די הצעה קומט פון ארצות הברית – זאל יעדערער פון זיי געבן א דאלאר.

און דער וואס ער האט נאך ניט אזא גרויסן סכום ברשות עצמו וועט מען אים דאס ערלויבן ער זאל דאס נעמען אויף אויסצאלן: זינט מ'וועט אנהויבן שרייבן די ספר-תורה, אבי ער זאל דאס באצאלן איידער מ'וועט מסיים-זיין די ספר-תורה.

וכמדובר, דאס איז א ספר-תורה געשריבן על ידי כל ישראל וואס געפינען זיך דא, בהסכמתם וברצונם ובודאי מתוך תענוג ורצון שלהם, אבער די אותיות שבתורה זו איז דאס במיוחד פאר אינגעלעך און מיידעלעך פאר בר-מצוה און פאר בת-מצוה.

וואס בשעת די ספר-תורה וועט נסתיים ווערן, וועט דאך דאס ווערן א תורה אחת, אן איין און איינציקער ספר-תורה; ס׳איז דאך ניט חמשה ספרים, ס׳איז דאך איין תורה, וואס זי האט אין זיך ״חצבה עמודי׳ שבעה״ און חמשה חומשי תורה און אזויפיל אותיות וכו׳, אבער דאס איז א ״תורה אחת״ – דאס פאראייניקט אלע זאכן כאחד, וכידוע דער ווארט פון דעם ראגאטשאווער, אז פון דעם ערשטן בי״ת פון ״בראשית״ ביז דעם למ״ד פון ״לעיני כל ישראל״, ״לב״, איז דאס א תיבה אחת, ביז כמדובר, אז דאס איז א הלכה פסוקה בתורה, למעשה בפועל, אז א תורה כשרה דארף זי האבן אזויפיל און אזויפיל אותיות מיט תגין וכו׳ וכו׳, און אט דעמאלט ווערט זי א מציאות אחת, א תורה אחת.

כדי פאראייניקן די זאך נאך מערער – זאל דאס געשריבן ווערן אין אן ארץ וואס זי איז אויך מיוחדת, אן איין און איינציקע לאנד צווישן אלע לענדער פון דער גאנצער וועלט, וואס דאס איז ארץ הקודש, ארץ וואס ״תמיד עיני הוי׳ אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה״, און דארט גופא איז דאך דא מקומות, ״לא תחסר כל בה״, איז דאך דא ״ארץ הרים ובקעות״ מיט אלע פרטים ופרטי-פרטים שבדבר – איז אבער דא אין ארץ ישראל אן ארט וואס ״לא נתחלקה לשבטים״, און דאס איז מאחד, ״עיר שחוברה לה יחדיו״, דאס איז מאחד אלע אידן צוזאמען, און מאחד אלע ענינים שבארץ ישראל צוזאמען – אין ירושלים עיר הקודש.

אויב רבנים וועלן פסק׳ענען, אז מ׳דארף האבן לכל הפחות עשרה מישראל זאלן קויפן עשר אותיות – וועט מען מאכן אן אויסנאם פאר דעם סופר וואס וועט שרייבן די ספר-תורה, און אן אויסנאם – מ׳דארף דאך האבן אויף יעדער ענין אידן וואס זיי זאלן זיין משגיחים על זה ועומדים על גביהם, סיי פון דעם סופר סיי פון דעם קלייבן די געלט, סיי פאנאנדערעקענען זיך מיטן סופר וכיוצא בזה, וואס דאס וועט מען איבערגעבן צו באי-כוחו, צו דעם בית-דין פון אונזערע רבנים וואס געפינען זיך אין ארץ הקודש, צוזאמען מיט זייער ״מזכיר״, אז זיי זאלן זיי די וואס זיי וועלן דאס מארגן זיין בפועל: געפינען דעם סופר, און צוזאמענרעדן זיך מיט אים וועגן אלע פרטים, און דער עיקר –זען אז דאס זאל זיין בכשרות הכי גדולה, און דער עיקר אז ס׳זאל זיין אויך אין אן אופן פון ״אחישנה״ – בזריזות הכי גדולה, אז ס׳זאל געשריבן ווערן בפועל אין אן אופן אז מ׳זאל איר קענען מסיים זיין, ניט חס ושלום אנרירנדיק עפעס פון דעם דיוק הכתיבה וכל השייך לזה, אין אן אופן אז ס׳זאל זיין ״אחישנה״, אין זריזות אין דער זריזות עצמה.

מסתמא הערן זיי אדער מ׳וועט זיי איבערגעבן דאס וואס מ׳האט דא גערעדט, איז גלייך נאך אין מיטוואך׳דיקן טאג, ״שבו נתלו המאורות״, וועלן זיי זיך גלייך אנהויבן טאן אין דעם אויף געפינען דעם פאסענדן סופר, און וואס ער זאל שרייבן דוקא אין ירושלים עיר הקודש, און געפינען דארטן לפי מעמד ומצב ההוא – וואס פארא הידור ס׳דארף זיין בהנוגע לעור, ובהנוגע צו דעם דיו, מיט דעם קולמוס, כל הענינים השייכים לכתיבה זו.

ומה טוב, ווי כאמור, אז ס׳זאל זיין בזריזות הכי גדולה.

וכאמור, אז די אלע קינדער וואס זיינען אין ״צבאות השם״ שוין, על אחת כמה וכמה די וואס מ׳וועט זיי איצטער צוציען דארף דאך בא זיי זיין די תשוקה ביתר שאת וביתר עוז, זאל יעדערער וואס וויל, ברצון הטוב, קויפן אן אות, און דער תשלום בזה איז א דאלאר, און לאו דוקא בבת אחת ווי דער מחצית השקל, וואס ס׳איז אן אויסנאם וואס ס׳דארף זיין דוקא ״בבת אחת״, און דא מאכט ניט אויס אז מ׳וועט דאס אויסצאלן במשך הזמן, אבי ער זאל זיין מכספו, וואס יכול לקנות בו חיי נפשו און ער גיט דאס אפ אויף אן אות בתורה, וואס ווערט געשריבן אין ארץ הקודש, און דארט גופא – אין ירושלים עיר הקודש, און תחת השגחת ובפיקוחם פון כמה רבנים, מורי הלכה בישראל, וואס געפינען זיך אויך אין ארץ הקודש, וואס בודאי וועלן זיי אין דערויף מדייק זיין ככל הדרוש.

ובפרט נאך אז דאס רעדט זיך וועגן דערויף אין א מקום תורה און א מקום תפילה ו"בית גדול" ש"מגדלין בו תפילה" און "שמגדלין בו תורה", און אין אן עת רצון פון כמה עשיריות מישראל וואס "שכינתא שריא", און אין שנת הקהל, און א חודש ניסן, וואס ווי די גמרא זאגט אין ברכות, אז א ווארט וואס ס'שטייט צוויי נו"ן'ען איז דאס א סימן אז "ניסי ניסים נעשו לו", זאל דאס זיין אויך אין די אלע ענינים כפי הדרוש, ביז אין אן אופן פון "ניסי ניסים", אבער א תורה כשרה דארף געשריבן ווערן בדרך הטבע, מיט דיו טבעי און מיט קולמוס טבעי, און פון א אידן וואס ער געפינט זיך א נשמה בגוף און שרייבט מיט זיין ידו הטבעית; מיט אלע כוונות – אבער באצבע ובקולמוס ובדיו ועל קלף גשמי.

וכאן המקום אויך להוסיף – אף על פי וואס דאס איז מובן: אז ס'איז דאך דא אזעלכע אינגעלעך און מיידעלעך וואס זיי ווערן בר-מצוה י"ב ניסן – זאלן זיי אריינכאפן, י"א ניסן זיינען זיי נאך פאר בר-מצוה און פאר בת-מצוה, זיינען זיי – ווי מ'זאגט בלשון המדינה – "עלידזשעבל", זיי זיינען נאך ראוי אויף קויפן אן אות אין דער תורה, משא"כ נאך בר-מצוה וועלן זיי דארפן קויפן אן אות אין א ספר-תורה, וואס איז אויך א כשרה ומדוייקת וכו', אבער וואס דארט איז שוין פארבונדן מיט ערוואקסענע וכו' וכו', און זיי זיינען דער עיקר, און אט דא איז דאס א ספר-תורה פאר "צבאות השם", פאר "הבל שאין בו חטא", בארץ הקודש, ובעיר הקודש, "עיר בה חנה דוד". ובקרוב ממש זאל מען קענען לערנען תורה מפיו של משיח, תורתו של משיח, און אנהויבן גרייטן זיך צו די שנת הקהל, וואס מ'הויבט זיך דאך אן דערצו גרייטן גלייך "כי תבואו אל הארץ" איז זאגט מען "ושבתה הארץ שבת להוי'" – דאס איז די הכנה, ווארום ווען קומט שביעית? ערשט נאך דערויף ווי "שש שנים תזרע שדך", און בשעת די התחלת הכניסה – איז גלייך מחשבתו אין "ושבתה הארץ שבת להוי'", וואס דער סיום וחותם פון "מקץ שנת השמיטה" איז דאך דאס דער שנת הקהל, און "הקהל" בפועל – וועט מען זיך אנהויבן גרייטן דורך "הקהל את העם האנשים והנשים והטף" צו דער גאולה און קבלת פני משיח צדקנו, צו דעם "הקהל" אין בית המקדש השלישי.

און יהי רצון, אז די אלע ענינים זאלן געטאן ווערן מתוך שמחה וטוב לבב, און ס'זאל שוין זיין דער "ויחן שם ישראל נגד ההר", "כאיש אחד בלב אחד": די קינדער, אינגעלעך און מיידעלעך, צוזאמען מיט "לב אבות", די עלטערן זייערע, די פאטערס מיט די מוטערס און די זיידעס מיט די באבעס, און די עלטערע פון זיי די קלענערע פון זיי און די עוברים העתידים להולד במעי אמם, און צוזאמען גרייטן זיך לקבל פני משיח צדקנו בשמחה ובטוב לבב.

לחיים.

שיחה ז'

אויף מסיים זיין מיט שיעור החומש, שיעור פון תורה שבכתב פארבונדן מיט יום הרביעי – שבו ניתלו המאורות – פון פרשה אחרי, וואס ס'רעדט זיך דאך דארטן דער ענין פון שחוטי חוץ: שחיטה בחוץ, און פאר דערויף, המעלה בחוץ והשוחט בחוץ.

וואס אין דערויף, כאמור, זאגט דאך דער אלטער רבי אז מ'דארף לעבן מיט דער צייט, מיט דער פרשת השבוע, און אין פרשת השבוע גופא – מיטן שיעור פון דעם טאג.

איז על כל פנים די נקודה בקיצור, אז יעדער אידן האט דער אויבערשטער געגעבן חלב ודם – דעם כח התענוג שבנפש, וואס דאס פירט-אן מיטן גאנצן נפש, און אויך מיטן גוף, ביז אויף אזויפיל, אז "שמועה טובה תדשן עצם": אפילו ווען ער איז שוין דורכגעגאנגען דעם גיל וואס ער וואקסט, איז האט דער כח התענוג בכח, אז רגע כמימרא ווערט גלייך "תדשן עצם" בפועל, די עצם הגשמי, און דערנאך איז "הדם הוא הנפש", וואס בפועל, בחיי יום יום, איז דאס דער ענין פון קאכן זיך.

וואס דאס איז די צוויי ענינים, וואס זיי פירן אן מיטן מענטשן בכל עניניו, אז ס'זאל זיין א מעשה און א דיבור און א מחשבה, ווי ער זאגט אין סידור, אין דרושי ראש השנה על פי כוונת הבעל שם טוב, דארף זיך דאס אנהויבן דערפון וואס ער האט א תענוג אין דעם.

וואס דאס איז דער ענין פון ״חלב״. דערנאך איז דער ענין פון דם, אז ער האט א נפש, און דער נפש איז מחי׳ את הגוף ומתאוה בכל הגוף, און דאס איז מיט א חמימות, וואס דאס איז דער ענין הדם, דער קאך – איז אט דעמאלט קומט דאס אראפ ביז אין מעשה בפועל.

וואס דאס איז דאך דער ענין פון א קרבן איז דאך – ווי ער זאגט אין יחזקאל – ״להקריב חלב ודם״.

אט דאס איז נקודות און דער עיקר פון א קרבן, ווי ער זאגט בפירוש אין תורה שבכתב, אין נבואת יחזקאל, דער נביא פון בית המקדש השלישי, און אויך כמבואר בארוכה אין די דרושים וואו ס׳רעדט זיך ווי דאס איז דער ענין פון חלב ודם, תענוג און קאך, אין עבודת האדם.

און אט דא זאגט מען: וויבאלד אז ״לא ברא הקב״ה דבר אחד בעולמו לבטלה״ – איז א זיכערע זאך, אז דער תענוג וואס אין יעדער אידן און דער קאך וואס בא יעדער אידן דארף אויסגענוצט ווערן אין עניני קדושה, עאכו״כ אז מ׳האט די הבטחה ״אל ידח ממנו נדח״ – אז אזוי וועט דאס זיין בפועל, נאר מ׳האט דאך דעם ״יפה שעה אחת קודם״ – ״זריזין מקדימין למצוות״ אפילו אין דעם זעלבן טאג, עאכו״כ אויף ניט אפלייגן דאס אויף מארגן, עאכו״כ ניט אפלייגן דאס אויף מחר – ״יש מחר לאחר זמן״. און אט דא האט מען די הזהרה פון היינטיקן שיעור, אז מ׳דארף זיין אויסגעהיט מ׳זאל ניט מקריב זיין דעם קרבן בחוץ: ס׳קען קומען צוגיין דער ״קלוגינקער״, וואס ״אומן הוא באומנתו״, אויסנוצן אט דאס וואס א איד שטייט אין א תנועה פון א ״קרבן״, פון מסירת-נפש, אויסנוצן אט דאס וואס דער איד האט א כח התענוג אלקי, און האט א כח הדם – כח הקאך אלוקי, און זאגן אים: ״אומר לו כך:״ ער איז מסכים, אז וויבאלד דו ביסט א איד דארפסטו שטיין אין א תנועה פון מסירות-נפש; וויבאלד דער אויבערשטער האט דיר געגעבן דעם תענוג און דעם קאך, איז ניט דו דארפסט דאס טאן מיט מסירת-נפש אבער אין אן אופן פון קרעכטשען, ווארום מ׳האט דיר געגניט און דו האסט חס ושלום קיין ברירה ניט – נאר דארפסט דאס טאן אין אן אופן פון ״חלב ודם״, פון תענוג און מיטן גאנצן שטורעם פון דעם קאך, וואס דאס באלעבט אים אינגאנצן.

אינגאנצן מיט אים מסכים.

דערנאך גיט ער זיך מיט אים א פרואוו, אז אפשר זאלסט דאס טאן ״בחוץ״.

ניט חס ושלום ווי ער איז דערנאך מסיים ״לשעירים״, אבער דארף מען דאס טאן דוקא אין ד׳ אמות של תורה און ד׳ אמות של הלכה – טו דאס אין עניני רשות! דערנאך וועסטו צוזאגן דעם אויבערשטן, צוזאגן זיך, אז דו וועסט זיך קאכן אין פרנסה מיטן גאנצן תענוג און מיטן גאנצן קאך – וועסטו דערנאך געבן, על פי דין איז געגוג ״מעשר״, וועסטו געבן מצוה מן המובחר, א חומש, און דערנאך וועסטו נאך מוסיף א ״מחצית השקל״ אויף דעם חומש, און נאך מערער – דריי מחצית השקל אויפן חומש! זאגט תורה דיר דעם כלל, אז ״מים הזידונים״, ״מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה״, איז דאס ניט דער ענין וואס מ׳האט טירדות פון פרנסה – דאס איז געווען בזמן שבית המקדש הי׳ קיים איז געווען מס מלך ושרים, ואדרבה נאך מער מיסים ווי איצטער; אין וואס באשטייט דער גלות? – אז דאס וואס דארפן דארף מען דאס טאן ״בלא לב ולב״, ווי דער לשון אין תורה אור, און ער טוט דאס מיט זיין גאנצן תענוג און מיט זיין גאנצן דם.

ער האט תענוג און האט חלב ודם און האט תענוג און קאך, און ער דארף דאס אויסנוצן – כמדובר לעיל – בתכלית השלימות, ער דארף דאס אויסנוצן ביז אין אן אופן פון מסירת-נפש; וואו דארף דאס אבער זיין? דאס דארף זיין ״במקום אשר יבחר הוי׳״, אין א מקום קדוש, שממנו הושתת העולם, וואס דאס איז דער הר הבית און דער בית המקדש שעל הר הבית, און אין בית המקדש גופא – אט דארט וואו אידן איז ״יקריבו עליו את קרבנותיו״, אנהויבנדיק פון דעם ״עולת תמיד״, וואס דאס איז געווען התחלת כל העבודות כולם, וואס דערפאר דארף דאך דאס זיין אין א מעמד ומצב פון ״לא תכבה״, און אין א לשון פון די ישיבות – אין אן אופן פון א ״פעולה נמשכת״ כל היום כולו! ניט נאר א פעולה סתם – נאר אין אן אופן פון ״לא תכבה״ – דאס ברענט א שטענדיקער פייער, אבער וואו איז דאס? ״על מזבח הוי׳״. איי דו דארפסט האבן פרנסה און צוליב צדקה דארף זיין ״כל מעשיך לשם שמים״ – איז דארטן איז דער ענין פון ״בלא לב ולב״. ואדרבה, ווי מ׳זעט אין פועל, אז אט דעמאלט איז מען מער מצליח – בשעת מ׳ליגט ניט אין תחבולות בני אדם און

ווילדע דרייען, וואס דערנאך לאזט זיך אויס חס ושלום שלא כדבעי: ער האט אזויפיל געדרייט — אז ער האט זיך פארדרייט, דעם צווייטן פארדרייט, דעם וואס דארף ביי אים מאנען די מיסים פארדרייט, און דערנאך ווייס ער ניט, ניט וואס מיט אים טוט זיך, ניט וואס מיט זיינע רווחים טוט זיך וכו׳, פארוואס? ווארום תמורת זה וואס מ׳דארף ״יגיע כפיך כי תאכל״ — איז דאס ביי אים יגיע התענוג און יגיעת הדם און יגיעת הראש און יגיעת הלב — היפך ווי תורת חיים האט אים אנגעוויזן.

דערנאך איז דאך דא אזוינע וואס טענה׳ן: ״בחנני הוי׳ ונסני״.

א פסוק אין תהלים.

ער שטעלט זיך אונטער און נעמט אויף זיך ״בחנני הוי׳״: ער וועט טאקע טאן אין אזא אופן, וכאמור — ער וועט געבן ניט מעשר נאר חומש, און ניט חומש נאר מיט דריי מחצית השקל נאכמערער, אדער מיט נאכמערער.

ואדרבה — ״בחנני הוי׳ ונסני״! וואס מ׳ווייס דאך חס ושלום ווי דאס האט זיך אויסגעלאזט, און ווי כמדובר כמה פעמים, אז בכל יום ויום פאר די תפילות, מיט קריאת-שמע מיט פסוקי דזמרה וכו׳, זאגט מען שוין א תפילה ״אל תביאני לידי נסיון״: קודם כל הענינים, קודם לימוד התורה, אפילו ווי מ׳איז לומד תורה אין ברכת השחר, איז שוין דא די תפילה פון ״אל תביאני לידי נסיון״. וואס דאס שטייט אויך אין דעם שיעור חומש פון דעם טאג.

וואס היובן הויבט זיך דאס אן וואס ״ישחוט במחנה או מחוץ למחנה״. וואס אזוי גייט דער יצר: ניט ער הויבט-אן ניט אויפן מזבח, נאר וואס דען חס ושלום אין דעם היפך — אבער וואס איז דאס דוקא ״על המזבח״ דעם קרבן — ער וועט דאס טאן במחנה.

מחנה שכינה.

אבער ניט על המזבח! זאגט מען, אז ״כך היא אומנתו של יצר הרע״: ער הויבט אן ״אשר ישחוט במחנה״.

דערנאך, אז ער האט דאס חס ושלום געפועל׳ט — ווערט דערנאך ״מחוץ למחנה״.

דערנאך רחמנא ליצלן, מיט וואס לאזט זיך דאס אויס? — ״לשעירים אשר הם זובחים על פני השדה״! בלשון הגמרא ״אומר לו לך ועבוד״ דעם ענין פון ״לשעירים״. כדי ניט צוקומען רחמנא ליצלן אין דעם ענין — דארף מען דאס באווארענען בתחילה.

און דער באווארענען בתחילה איז א לייכטע זאך, ווארום ער האט ניט צוגעלאזט, ניט אריינגעלאזט דעם ״אורח״, וואס ביום ראשון נקרא ״אורח״; בהתחלה האט ער אים מלכתחילה ניט אריינגעלאזט.

במילא איז ברענגט ער ״להקריב חלב ודם על מזבח הוי׳״.

און דערנאך גיט מען כח, אז מ׳זאגט אז פרשה מיוחדת בתורה, וואס די ציוויים שבתורה איז דאך אויך מלשון הבטחה, איז אויך דער ציווי אז מ׳זאל ניט מקריב זיין במחנה, ניט אויפן מזבח, אפילו ניט אין מחנה שכינה; מ׳זאל ניט מקריב זיין — עאכו״כ — מחוץ למחנה; מ׳זאל ניט מקריב זיין רחמנא ליצלן ״לשעירים אשר הם זובחים על פני השדה״ — איז דא אויף דערויף דער נתינת-כח און די הבטחה שבתורה, אז א איד לערנט תורה, ״בראתי לה תורה תבלין״, אז ניט נאר חס ושלום ער פועל׳ט ניט, נאר אדרבה — ס׳ווערט דער ״תבלין״ המתבל את המאכל, ״בכל לבבך — בשני יצריך״, און ס׳ווערט דער ״להקריב חלב ודם על מזבח הוי׳״, און פון דער החלטה, און דערנאך די החלטה קומט אראפ בפועל אין מעשינו ועבודתינו בזמן הגלות, אז מ׳פירט זיך אזוי, אין דעם ״להקריב חלב ודם על מזבח הוי׳״, און די אנדערע ענינים טוט מען ״בלא לב ולב״ — האט מען זיי אויך אין אן אופן פון ״רוויחא״, צי דאס איז בני צי חיי צי מזוני רוויחא — איז כולם אין אן אופן פון רוויחא, אז מ׳האט א הרחבה און א ריווח אין גשמיות און אין רוחניות, און אין רוחניות און אין

גשמיות, ושניהם גם יחד, ומתוך שמחה וטוב לבב גייט מען מקבל זיין פני משיח צדקנו אין אן אופן פון "וינצלו את מצרים", אז מ'נעמט ארויס נוסף צו דעם אייגענעם חלב ודם, צו דעם אייגענעם תענוג און קאך – נעמט מען אויך מיט אלע ניצוצי קדושה וואס זיינען דא בכל מקום שהם, און מ'גייט "קהל גדול ישובו הנה" במהרה בימינו ממש, ביחד, "ושב הוי' אלקיך את שבותך", "והשיב לא נאמר אלא ושב", דער אויבערשטער גייט מיט יעדער אידן במיוחד, אין ארץ הקדוש, במהרה בימינו ממש, בגאולה האמיתית והשלימה.

שיחה ח'

אויף ליתר שאת, איז דארף מען ניט באווארענען, אבער ליתר שאת וועט מען דאס אויך זאגן בפירוש, אז דאס וואס מ'האט גערעדט פאר אידישע קינדער די ספר-תורה – איז דאס לאו דוקא די וואס זיינען שוין פארשריבן אין "צבאות השם"; אויב ער איז אן אידיש קינד – איז אט דעמאלט קען ער קויפן, אויב דאס איז ברצונו הטוב, אן אות אין דער ספר-תורה, און אויב די אותיות פון איין ספר-תורה וועלן זיין אינגאנצן אויספארקויפט – וועט מען שרייבן א צווייטע ספר-תורה, און דער עיקר, אז ס'זאל זיין "כל צבאות הוי'", אלע אידישע קינדער, סיי אינגעלעך און סיי מיידעלעך, און גיין בקרוב ממש מיט די ספר-תורה'ס, און נאך פריער, נאך איידער זיי וועלן זיי נגמר, לקבל פני משיח צדקנו, בשמחה ובטוב לבב.

און ארויס גיין פון גלות אין אן אופן וואס "בשמחה תצאו ובשלום תובלון".

ועד תלמידי התמימים העולמי

770 איסטערן פארקוויי • ברוקלין נ.י.